

RAPORTY

Instytutu Europy Środkowej

Nr 4/2023

Jan Pomorski, Andrzej Stawicki

Opinia publiczna państw Trójmorza wobec NATO, EU i instytucji krajowych w kontekście wojny na Ukrainie

Jan Pomorski, Andrzej Stawicki

**OPINIA PUBLICZNA PAŃSTW TRÓJMORZA
wobec NATO, EU i instytucji krajowych
w kontekście wojny na Ukrainie**

**RAPORTY Instytutu Europy Środkowej
ISBN 978-83-67678-30-8**

Nr 4/2023

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	5
II. PREZENTACJA WYNIKÓW BADANIA	
1. Polska.....	21
2. Czechy.....	29
3. Słowacja.....	37
4. Węgry.....	45
5. Litwa.....	53
6. Łotwa.....	59
7. Estonia.....	67
8. Rumunia.....	75
9. Bułgaria.....	83
10. Słowenia.....	91
11. Chorwacja.....	99
12. Austria.....	107
 Bibliografia.....	 115

Recenzentka dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Nazwa serii Raporty Instytutu Europy Środkowej

Redaktor serii Jan Pomorski

Copyright Instytut Europy Środkowej

ISBN 978-83-67678-30-8

Wydawca Instytut Europy Środkowej
ul. Niecała 5
20-080 Lublin
www.ies.lublin.pl

WPROWADZENIE

Oddajemy do rąk Czytelników czwarty i ostatni Raport z badań prowadzonych w 2023 roku w **Instytucie Europy Środkowej w Lublinie** nad stosunkiem opinii publicznej państw Trójmorza do Rosji i wojny na Ukrainie. Tym razem jego przedmiotem jest postrzeganie dwu instytucji międzynarodowych: **NATO i UE** oraz sześciu instytucji krajowych (prezydenta, rządu, parlamentu, sądów, wojska i policji) w kontekście ich reakcji na toczącą się na Ukrainie wojnę.

Przypomnijmy, że badanie prowadzone było metodą CAWI w dniach 1-13 lipca 2023 roku z uwzględnieniem pomiaru czasu reakcji respondentów (Time Reaction Methodology), co pozwala uzyskać pogłębione dane o ich rzeczywistych – a nie tylko deklarowanych – postawach. Jest to możliwe dzięki osiągnięciom współczesnej neuronauki i kogniwytyki, które w ostatnich latach zostały przeniesione także do badań surveyowych. Uzyskane w ten sposób dane pozwalają dostrzec i lepiej zrozumieć istotę sprzężenia zwrotnego pomiędzy opinią publiczną a prowadzaną przez decydentów politycznych w 12 krajach Trójmorza polityką wewnętrzną i międzynarodową w tym czasie. Analitycy Instytutu Europy Środkowej wielokrotnie w roku 2023 w swych **KOMENTARZACH** (zamieszczanych na stronie www.ies.lublin.pl/komentarze-ies/) zwracali uwagę na odmienne gry, jakie główni decydenci polityczni prowadzili / prowadzą na użytek krajowy i na użytek międzynarodowy (UE i NATO przede wszystkim). W świetle wyników naszych badań widać, że źródłem takich doraźnych działań politycznych na poziomie operacyjnym mógł być odczuwany nacisk zmieniającej się opinii

publicznej na temat wojny na Ukrainie, obecności uchodźców ukraińskich we własnych krajach i stosunku do Rosji.

Dzięki zgromadzonym i przetworzonym danym jednostkowym – pochodzącym od blisko 13 tysięcy respondentów z Europy Środkowej – analitycy zajmujący się Trójmorzem znajdują w Raporcie dodatkowo uzasadnienie (podbudowę empiryczną na poziomie *big data* do stawianych hipotez) dla tego, co piszą o zmieniających się w czasie postawach społeczeństw w 12 krajach wobec wojny na Ukrainie, co przenosiło się – bezpośrednio lub pośrednio – także na poziom zaufania do instytucji krajowych: parlamentu, prezydenta, rządu czy sił zbrojnych, jak również w stosunku do Unii Europejskiej i NATO. **Taki właśnie usługowy cel – w stosunku do pracy analityków – przyświeca wszystkim czterem Raportom.**

Badania demoskopijne opinii publicznej mają długą, bo już ponad stuletnią, tradycję. W ostatnich latach coraz częściej klasyczne badania ankietowe i telefoniczne zastępowane są – dzięki upowszechnieniu Internetu i urządzeń mobilnych – badaniami CAWI (Computer-Assisted Web Interview), ponieważ dzięki zgromadzeniu ogromnych międzynarodowych baz danych pozwalają one na zachowanie w pełni reprezentatywności przy doborze próby badawczej w każdym kraju. Także i my zdecydowaliśmy się posłużyć tą techniką zbierania informacji, pozyskując panele z 12 państw Trójmorza od renomowanej szwedzkiej firmy CINT (www.cint.com), co gwarantowało jakość próby. Badanie CAWI prowadzone było w językach narodowych (urzędowych) dla danego państwa przy zagwarantowaniu losowości (rotacji kolejności) zadawanych pytań w każdym z **trzech bloków, w jakie pogrupowane zostały atrybuty badawcze** (stwierdzenia, wobec których należało zająć postawę na TAK lub NIE). Wykaz wszystkich atrybutów znajduje się na stronie nr 12. Wyboldowanych zostało

na niej 10 atrybutów dedykowanych do **INSTYTUCJI**. Zawierają one stwierdzenie, w których kluczowym słowem jest **ZAUFANIE**.

Raport prezentuje w formie **infografik** zestawienie danych pozyskanych od reprezentatywnej dla każdego z państw grupy respondentów, w kolejności: **Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Litwa, Łotwa, Estonia, Rumunia, Bułgaria, Słowenia, Chorwacja i Austria**. Układ dla każdego kraju jest taki sam. Zaczynamy od zaprezentowania **danych socjo-demograficznych**: płeć, wiek, wykształcenie, region i wielkość miejsca zamieszkania, wyznanie, wykonywany zawód, dochód i aktywność wyborcza. Na kolejnej infografice pojawiają się zbiorcze wyniki dla populacji danego kraju zadeklarowane w odpowiedziach na 10 stwierdzeń (atrybutów badawczych) odnośnie do postrzegania 6 instytucji krajowych i 2 międzynarodowych. Uwzględniamy tu także dane uzyskane **dzięki pomiarowi czasu reakcji (TR)** respondenta na dane stwierdzenie, które dzięki zastosowaniu odpowiednich wskaźników (*Index pewności postawy* i *wskaźnik emocjonalności* danego stwierdzenia – **LSS**) umożliwiają pogłębioną analizę postaw ugruntowanych (instrukcja odczytu i interpretacji wyników znajduje się na stronie nr 20). Zwłaszcza **Index pewności** jest w tego typu badaniach istotny, gdyż **wskazuje on na stabilność danej postawy respondenta w przyszłości, co przekłada się na przewidywalność możliwych jego wyborów i zachowań (także wyborczych)**. Wskaźnik ten wypracowany został w badaniach konsumenckich prowadzonych w kilkadziesiąt krajach na globalnych markach i z wykorzystaniem *big data* zebranych i odpowiednio przetworzonych przez algorytmy AI na wielomilionowej grupie respondentów. Na rynku konsumenckim takie badania z wykorzystaniem metodologii czasów reakcji to dziś standard. Nowatorstwo surveya prowadzonego w Instytucie Europy Środkowej polega na wykorzystaniu *Indexu pewności postawy* także do badania opinii publicznej. W badaniach klasycznych „nacisk” na respondenta obowiązującej we współczesnym świecie **poprawności kulturowej i politycznej**

powoduje, że odpowiadając, **częściej mówi to, co wypada powiedzieć** (to, co uważa, że się od niego oczekuje), **a nie to, co naprawdę myśli i czuje na dany temat**. W rezultacie przewidywane na podstawie uzyskanych wyników zachowania respondentów, oparte na tym, co deklarowali, rozmiągają się z ich faktycznymi działaniami, opartymi na skrywanych poglądach. Z literatury naukowej wiemy dziś, że korelacja pomiędzy postawami a późniejszym zachowaniem jest istotnie wyższa w przypadku osób, których opinie cechuje szybki Czas Reakcji. Właśnie to ustalenie legło u podstaw narodzin neuromarketingu konsumenckiego. Warto przy okazji przypomnieć, że amerykański neuropsycholog **Daniel Kahneman** rozwinął teoretyczne ramy dla badań nad ukrytymi podstawami naszego myślenia i działania (za co dostał nagrodę Nobla w dziedzinie ekonomii w 2002 roku) i opisał je w słynnej monografii *Pułapki myślenia. O myśleniu szybkim i wolnym* (2011, polskie wyd. 2019). Właśnie na tych osiągnięciach naukowych bazujemy, konstruując i prowadząc badania opinii publicznej Trójmorza w Instytucie Europy Środkowej, blisko współpracując w tym względzie z ekspertami z polskiej firmy badawczej NEUROHM. Szczegółowy schemat naszego wspólnego badania został przedstawiony na stronie nr 13.

W Raporcie, omawiając wyniki otrzymane w poszczególnych 12 państwach, podajemy wielkość próby (**liczba N**) i procentowy rozkład danych w odpowiedzi na poszczególne pytania (stwierdzenia). Dodatkowo na kolejnych infografikach przedstawiamy zróżnicowanie zaufania opinii publicznej do poszczególnych instytucji ze względu na płeć, wiek i wykształcenie respondentów, **o ile okazywało się to statystycznie istotne w danym kraju**, to znaczy różniło się od standardowego rozkładu danych w badanej populacji. Dla interpretacji naszych wyników punktem odniesienia zawsze powinny być publikowane na zasadzie *open access* wyniki cyklicznych badań opinii publicznej w krajach członkowskich Unii Europejskiej – **Eurobarometer. Public Opinion in the European Union**.

W ostatnich latach wykonuje je na zlecenie Komisji Europejskiej firma Kantar Public, wykorzystując metodę *wywiadu bezpośredniego*, a wyniki ogłaszane są jako tzw. **Standard Eurobarometer**. Raport ostatni „Spring 2023” nosi numer 99. Dla nas szczególnie interesujący jest numer poprzedni (98) – „Winter 2022-2023”, ponieważ jego przedmiotem jest m.in. zaufanie opinii publicznej w państwach członkowskich (i aspirujących do członkostwa) Unii Europejskiej do instytucji krajowych i do samej UE. Wyniki odnośnie do Polski można znaleźć pod linkiem:

<https://poland.representation.ec.europa.eu/system/files/2023-03/Eurobarometr%2098%20PL.pdf>

Dane o pozostałych 11 państwach Trójmorza znajdziemy na tym samym portalu, wpisując odpowiednio nazwę kraju. Szczegółowe porównanie wyników obydwu badań – tych prowadzonych przez Kantar Public i tych prowadzonych przez Instytut Europy Środkowej, ze wskazaniem na różnice w podejściu metodologicznym, znajdą się w przygotowanych przez autorów niniejszego Raportu *stricte* naukowych artykułach, nad którymi aktualnie pracujemy.

Lublin, 30 listopada 2023

Jan Pomorski, Andrzej Stawicki

CEL I ZAKRES BADAŃ OPINII PUBLICZNEJ PROWADZONYCH W IEŚ W 2023 R.

CEL GŁÓWNY

Badanie opinii publicznej w 12 państwach Trójmorza wraz z określeniem pewności postaw respondentów co do wojny na Ukrainie i stosunku do Rosji

REZULTATY

- ✓ Określenie poziomu pewności opinii obywateli w 3 głównych obszarach:
 - Wojna w Ukrainie
 - Stosunek do Rosji
 - Stosunek do wybranych instytucji
- ✓ Analizy oparte są na 52 atrybutach badawczych – zamkniętych pytaniach w formie stwierdzeń, na które respondent może odpowiedzieć „tak” lub „nie”. Dla odpowiedzi na dane stwierdzenie mierzony był czas reakcji respondenta, odzwierciedlający pewność i siłę deklarowanej postawy wobec danego twierdzenia w badanej grupie osób.
- ✓ **Połączenie metody CAWI z unikatową metodą iCode (opatentowaną przez firmę badawczą NEUROHM) pozwala zidentyfikować wartości charakteryzujące się dużą spójnością deklaracji i emocjonalnego poziomu pewności (opinie ugruntowane, zinternalizowane) oraz takie, w których obserwuje się rozbieżności (opinie słabo ugruntowane, powierzchowne, podatne na zmianę).**

PRÓBA BADAWCZA

- ✓ **Obywatele 12 państw Trójmorza:** Austrii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji, Słowenii oraz Węgier. **Za dostarczenie paneli odpowiadał panel badawczy Cint** – globalny gracz na tym rynku. Badanie prowadzone było w językach narodowych.
- ✓ N w każdym kraju = **1000**
- ✓ Badana **próba odzwierciedla rozkład populacji każdego kraju pod względem wieku** (w przedziałach 18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65+), **płci** oraz **regionu zamieszkania** (z wyłączeniem Estonii – utrudnione zebranie kwot odzwierciedlających rozkład pod względem regionu zamieszkania).
- ✓ Scharakteryzowanie próby na poziomie pytań społeczno-demograficznych pozwoliło dodatkowo zebrać dane dot. wykształcenia, wykonywanego zawodu, wielkości miejsca zamieszkania, miesięcznego dochodu netto na gospodarstwo domowe, wyznania oraz aktywności wyborczej.

METODA

iC de
SMART TEST

Trzy bloki pytań i odpowiadające im atrybuty badawcze

Wojna w Ukrainie

- POTĘPIAM AGRESJĘ ROSJI NA UKRAINĘ
- POPIERAM DOTYCHCZASOWĄ REAKCJĘ RZĄDU MOJEGO KRAJU NA WOJNĘ ROSJI Z UKRAINĄ
- MÓJ KRAJ ROBI ZA MAŁO, BY WSPIERAĆ UKRAINĘ W WOJNIE Z ROSJĄ
- MÓJ KRAJ POWINIEN BYĆ NEUTRALNY WOBEC WOJNY ROSJI Z UKRAINĄ
- MÓJ KRAJ POWINIEN WSPIERAĆ UKRAINĘ FINANSOWO W WOJNIE Z ROSJĄ
- MÓJ KRAJ POWINIEN DOSTARCZAĆ UKRAINIE BROŃ DO WALKI Z ROSJĄ
- MÓJ KRAJ UDZIELIŁ ODPOWIEDNIEJ POMOCY UCHODŹCOM Z UKRAINY
- UCHODŹCY Z UKRAINY PRZEBYWAJĄCY W MOIM KRAJU POWINNI JAK NAJSZYBCIEJ WRÓCIĆ DO SIEBIE
- UKRAIŃCY PRZEBYWAJĄCY W MOIM KRAJU ODBIERAJĄ PRACĘ NASZYM OBYWATEŁOM
- UKRAIŃCY PRZEBYWAJĄCY W MOIM KRAJU OTRZYMUJĄ ZBYT DUŻĄ POMOC SPOŁECZNĄ
- MÓJ KRAJ POWINIEN NADAL WSPIERAĆ UKRAINĘ, NAWET JEŚLI JEST TO KOSZTOWNE
- RZĄD MOJEGO KRAJU POWINIEN MNIEJ ZAJMOWAĆ SIĘ UKRAINĄ, A WIĘCEJ PROBLEMAMI NASZYCH OBYWATELI
- KRAJE UE DOŚWIADCZONE KOMUNIZMEM POWINNY SZCZEGÓLNIE WSPIERAĆ UKRAINĘ W WALCE Z ROSJĄ
- UKRAINA I ROSJA POWINNY JAK NAJSZYBCIEJ PRZYSTĄPIĆ DO ROZMÓW POKOJOWYCH
- WOJNA W UKRAINIE JEST KORZYSTNA DLA USA I EUROPY ZACHODNIEJ, BO OSŁABIA ROSJĘ
- UKRAIŃCY WALCZĄ DZIŚ ZA CAŁĄ EUROPE
- UKRAIŃCY WALCZĄ DZIŚ TAKŻE ZA MÓJ KRAJ
- WOJNA W UKRAINIE MA BEZPOŚREDNI WPŁYW NA MOJE DZISIEJSZE ŻYCIE

- PO ZAKOŃCZENIU WOJNY, ROSJA POWINNA WYPŁAĆ UKRAINIE WYSOKIE ODSZKODOWANIE
- FIRMY Z MOJEGO KRAJU POWINNY MÓC ZAROBIĆ NA ODBUDOWIE UKRAINY
- MIĘDZYNARODOWY TRYBUNAŁ POWINIEN ZBADAĆ, CZY ROSJA POPEŁNIŁA ZBRODNIĘ WOJENNE W UKRAINIE
- UKRAINA POWINNA W PRZYSZŁOŚCI PRZYSTĄPIĆ DO NATO
- KONSEKWENCJĄ WOJNY W UKRAINIE BĘDZIE WIĘKSZA SOLIDARNOŚĆ EUROPY WOBEC WSPÓLNYCH ZAGROŻEŃ
- UKRAINA POWINNA W PRZYSZŁOŚCI PRZYSTĄPIĆ DO UNII EUROPEJSKIEJ

Stosunek do Rosji

- WOJNA W UKRAINIE UŚWIADOMIŁA ZACHODOWI, JAK NIEBEZPIECZNA JEST ROSJA POD RZĄDAMI PUTINA
- ROSJA STANOWI OBECNIE REALNE ZAGROŻENIE DLA MOJEGO KRAJU
- ROSJA STANOWI OBECNIE REALNE ZAGROŻENIE DLA CAŁEJ EUROPY ŚRODKOWEJ
- ROSJA CHCE ODBUDOWY SWOJEJ STREFY WPŁYWÓW W EUROPIE Z CZASÓW ZWIĄZKU RADZIECKIEGO
- WOJNA Z UKRAINĄ DOPROWADZI DO BUNTU SPOŁECZEŃSTWA ROSYJSKIEGO PRZECIW OBECNEJ WŁADZY
- SPOŁECZEŃSTWO ROSYJSKIE ROBI ZBYT MAŁO, BY PRZERWAĆ AGRESJĘ PUTINA NA UKRAINĘ
- WOJNA Z UKRAINĄ DOPROWADZI DO KOŃCA WŁADZY WŁADIMIRA PUTINA W ROSJI
- WOJNA Z UKRAINĄ SKOŃCZY SIĘ DOPIERO, GDY WŁADIMIR PUTIN UTRACI WŁADZĘ W ROSJI
- W ROSJI MOŻE WYBUCHNĄĆ WOJNA DOMOWA
- PRZEBIEG WOJNY W UKRAINIE ZMNIĘSZYŁ MÓJ LĘK PRZED ROSJĄ
- ROSJA MOŻE KIEDYŚ ZAATAKOWAĆ MÓJ KRAJ, UŻYWAJĄC BRONI ATOMOWEJ
- OBAWIAM SIĘ ROSYJSKICH CYBERATAKÓW NA MÓJ KRAJ
- ROSJA PO WOJNIE POWINNA ZOSTAĆ ZMUSZONA PRZEZ ZACHÓD DO OGRANICZENIA ZDOLNOŚCI MILITARNYCH
- ROSJA MOŻE KIEDYŚ STAĆ SIĘ KRAJEM DEMOKRATYCZNYM PODOBNYM DO KRAJÓW EUROPY
- W MOIM KRAJU WIDOCZNE SĄ WPŁYWY ROSYJSKIE W POLITYCE
- W MOIM KRAJU WIDOCZNE SĄ WPŁYWY ROSYJSKIE W MEDIACH I INTERNECIE
- W MOIM KRAJU WIDOCZNE SĄ WPŁYWY ROSYJSKIE W GOSPODARCE
- ROSJA POTAJEMNIE FINANSUJE DZIAŁANIA SKIEROWANE PRZECIWKO MOJEMU KRAJOWI

Stosunek do instytucji

- UFAM RZĄDOWI MOJEGO KRAJU
- UFAM PREZYDENTOWI MOJEGO KRAJU
- UFAM PARLAMENTOWI W MOIM KRAJU
- SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI
- UFAM POLICJI W MOIM KRAJU
- MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU
- WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO
- UFAM UNII EUROPEJSKIEJ
- CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU
- W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU
AT: AUSTRIA POWINNA PRZYSTĄPIĆ DO NATO

Schemat przebiegu badania w firmie NEUROHM metodami CAWI + iCode

Wszystkie pytania z trzech bloków rotowały się między sobą, aby uniknąć wpływu kolejności zadawanych pytań na wyniki.

Dobór próby w oparciu o ponad milionową bazę danych respondentów z 12 krajów, jaką dysponował dostawca panelu badawczego, firma CINT.

Pytania „kalibracyjne” pozwalające przy pomocy AI, uczenia maszynowego i tzw. *deep learning* wyznaczyć dla każdego respondenta indywidualny poziom bazowy czasu reakcji, co skutkuje uchwyceniem różnic osobniczych i warunków technicznych prowadzonych pomiarów, a następnie umożliwia ich agregację w wiarygodny obraz emocjonalnej pewności postaw charakteryzujących całą grupę badaną.

DOBÓR PRÓBY

O METODOLOGII

W badaniach CAWI wykorzystaliśmy dodatkowo koncepcję *Time Reaction Methodology* i opatentowaną przez polską firmę NEUROHM (www.neurohm.com) metodę iCode, pozwalającą na wyznaczenie w czasie rzeczywistym indywidualnego czasu reakcji każdego respondenta na wybór między TAK a NIE w odpowiedzi na przedstawione stwierdzenie. Dzięki uprzednio wyznaczonemu, oddzielnie dla każdego respondenta, poziomowi bazowemu czasu reakcji możliwe staje się określenie indywidualnych odchyleń, a po ich oczyszczeniu z wpływu czynników osobniczych (np. flegmatyk vs sangwinik, sprawność manualna itd.) oraz warunków technicznych (np. jakość połączenia internetowego) agregacja danych jednostkowych do wiarygodnych wyników dla całej grupy badawczej.

To nowość w badaniu opinii publicznej na skalę europejską. Dzięki metodzie iCode możliwa staje się pogłębiona analiza uzyskanych *big data*, z wykorzystaniem sztucznej inteligencji, uczenia maszynowego i algorytmów *deep learning*, a otrzymane wyniki uzyskują walor większej pewności co do stabilności postaw i przewidywanych zachowań respondentów.

INSTRUKCJA ODCZYTU DANYCH

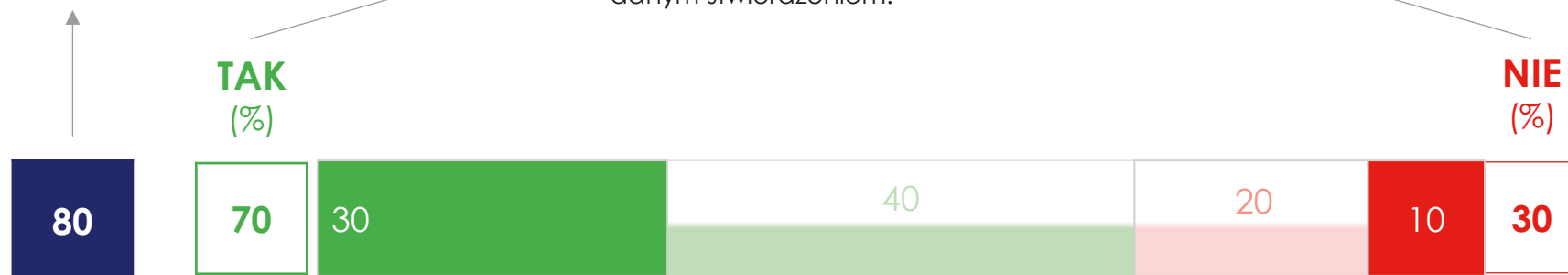
Instrukcja odczytu danych i ich interpretacji z uwzględnieniem wskaźnika TR

INDEX

Wskaźnik uwzględniający zarówno poziom deklaracji, jak i emocjonalnej pewności odpowiedzi twierdzących i przeczących łącznie, przyjmujący wartość 0-100 pkt.

Dzięki wyznaczonym progom wskazuje ogólny poziom pewności opinii i jej kierunek.

- Im wyższa wartość >50, tym większa pewność postawy pozytywnej
- Index >75 oznacza silnie ugruntowaną, pozytywną opinię
- Im niższa wartość <50, tym większa pewność postawy negatywnej
- Index <25 oznacza silnie ugruntowaną, negatywną opinię

PEWNE „TAK”

W pełni ugruntowane lub zinternalizowane opinie na TAK. Wskazuje na odsetek osób, które na poziomie emocjonalnym zdecydowanie zgadzają się z danym stwierdzeniem. Postawy takie są bardzo trwałe i ciężko je zmienić lub na nie wpłynąć.

NIEPEWNE „TAK”

Nieugruntowana, powierzchowna opinia na TAK. Wskazuje procent osób, które zgodziły się z danym stwierdzeniem, ale z niską bądź umiarkowaną emocjonalną pewnością. Postawy takie cechuje mniejsza trwałość i większa podatność na zmianę.

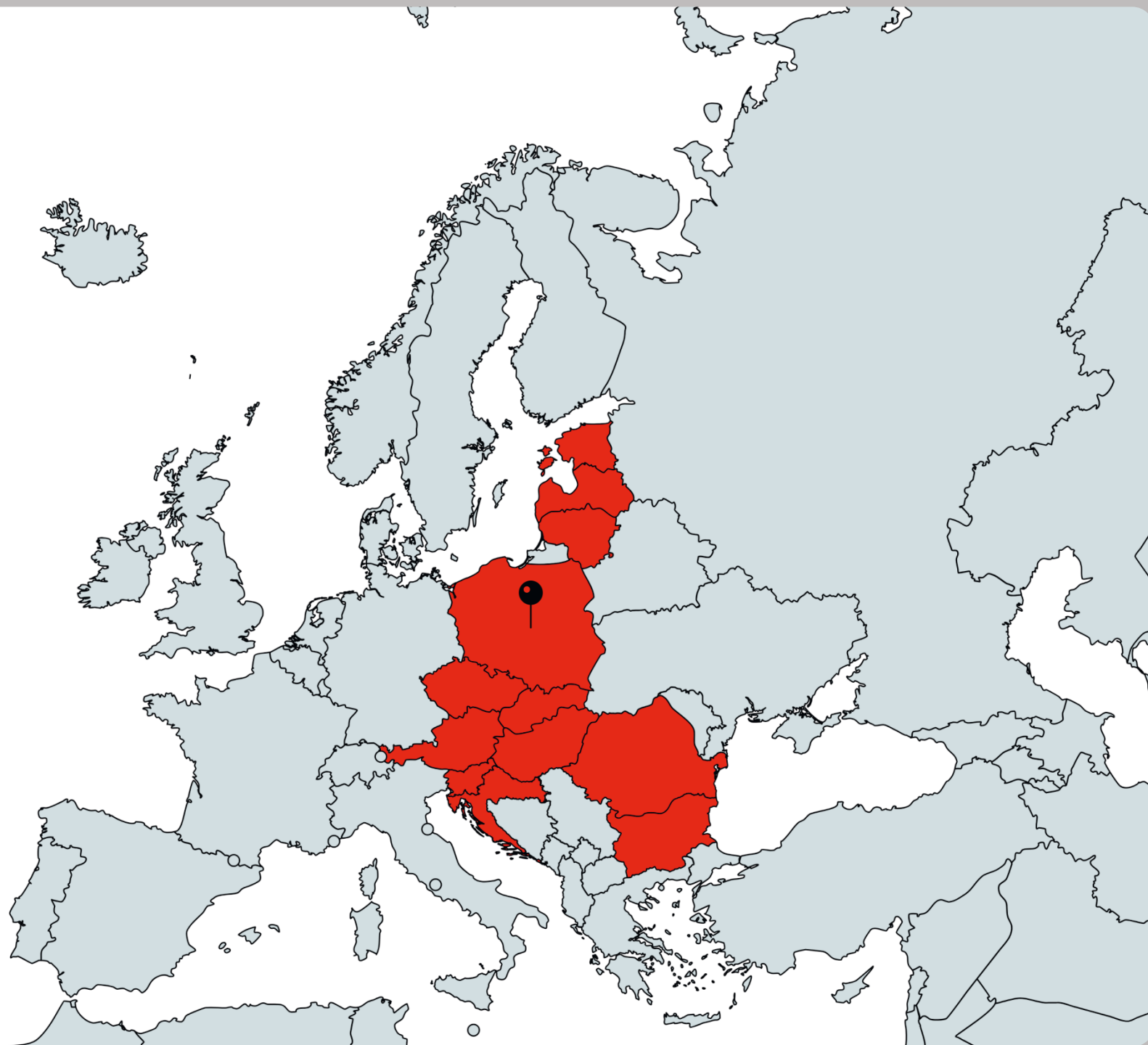
NIEPEWNE „NIE”

Nieugruntowana, powierzchowna opinia na NIE. Wskazuje procent osób, które nie zgodziły się z danym stwierdzeniem, ale z niską bądź umiarkowaną emocjonalną pewnością. Postawy takie cechuje mniejsza trwałość i większa podatność na zmianę.

PEWNE „NIE”

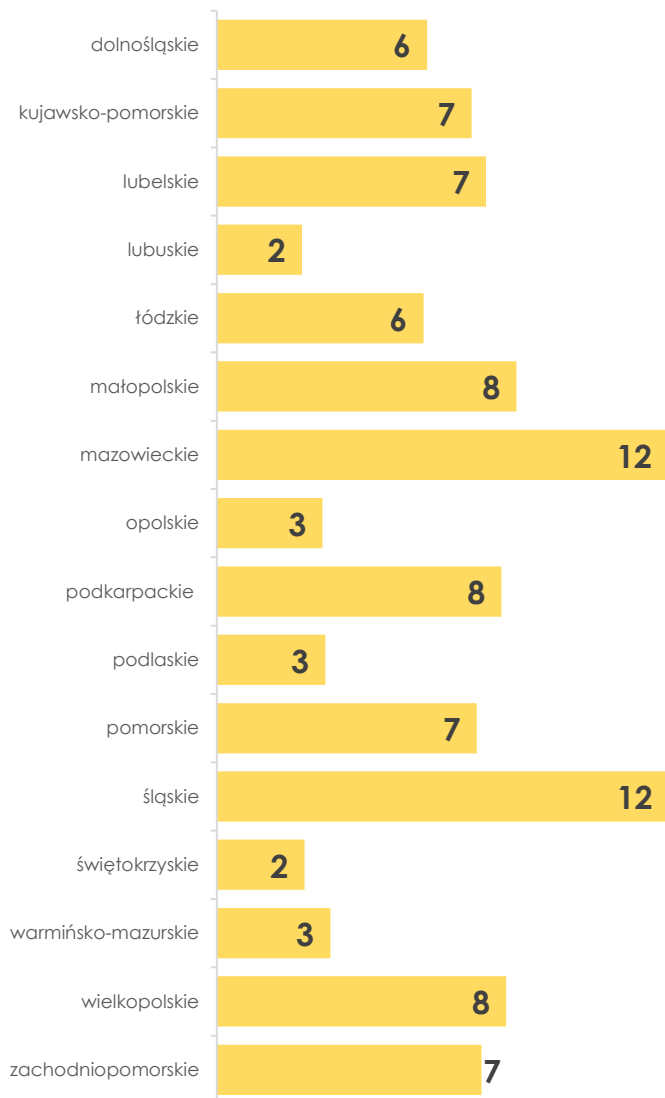
W pełni ugruntowane lub zinternalizowane opinie na NIE. Wskazuje na odsetek osób, które na poziomie emocjonalnym zdecydowanie nie zgadzają się z danym stwierdzeniem. Postawy takie są bardzo trwałe i ciężko je zmienić lub na nie wpłynąć.

WYNIKI DLA POLSKI

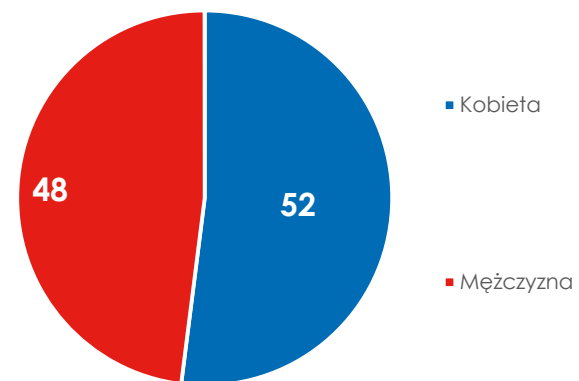

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Polski

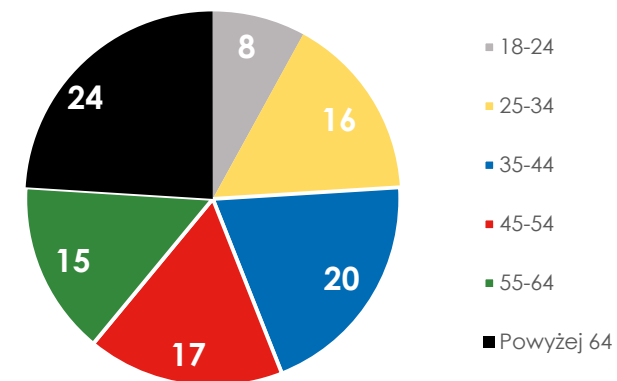
Województwo (%)

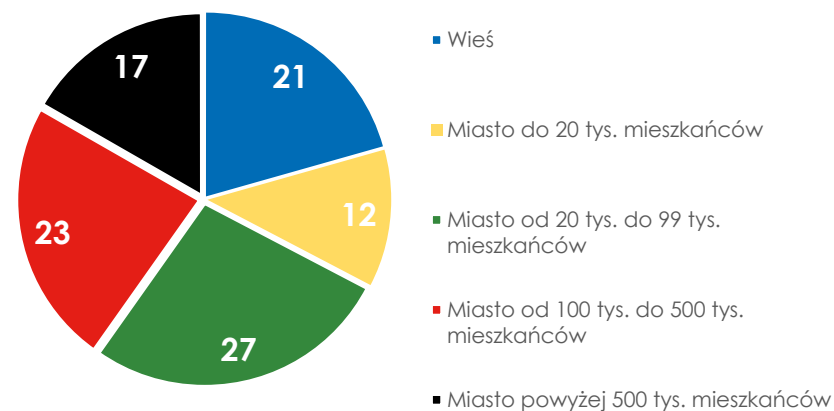
Płeć (%)

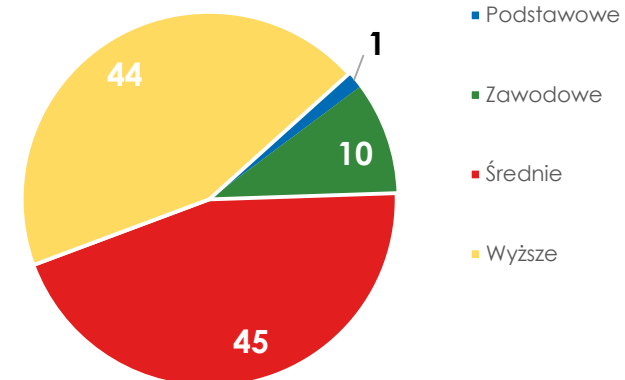
Wiek (%)

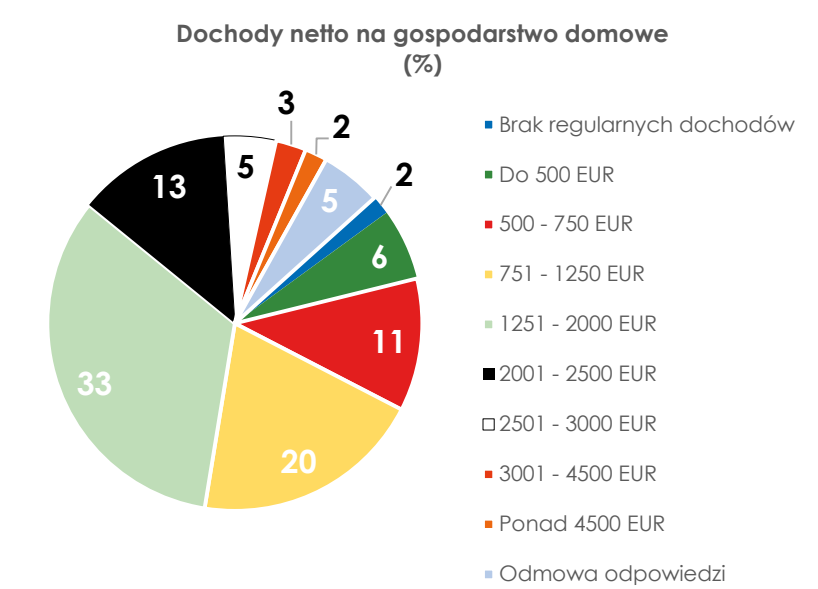
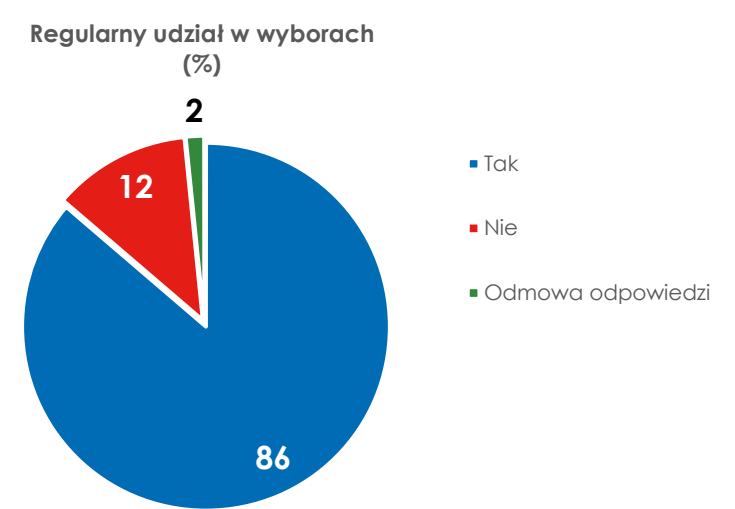
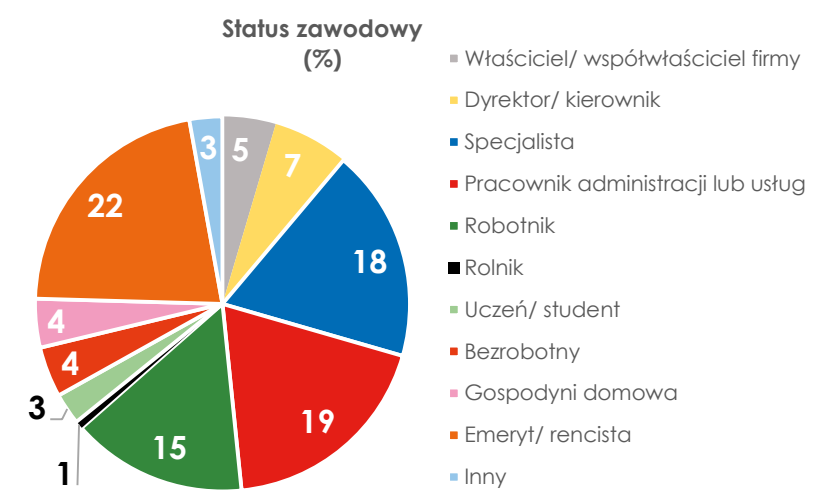
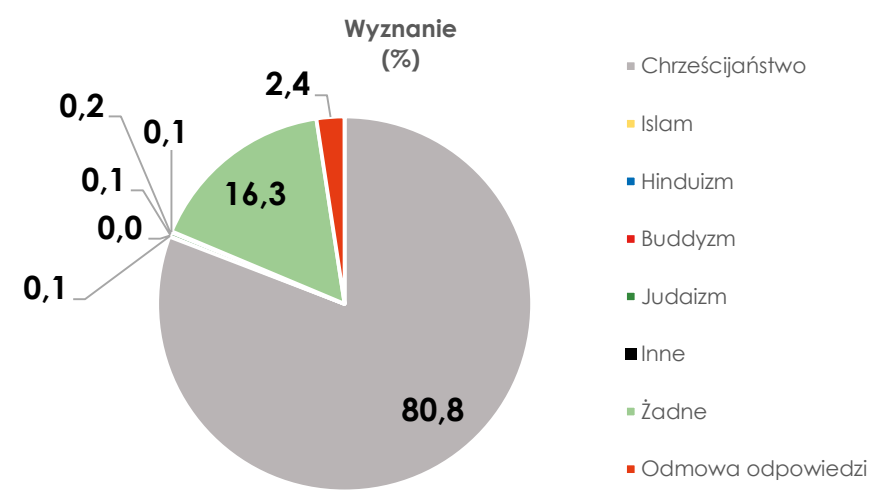
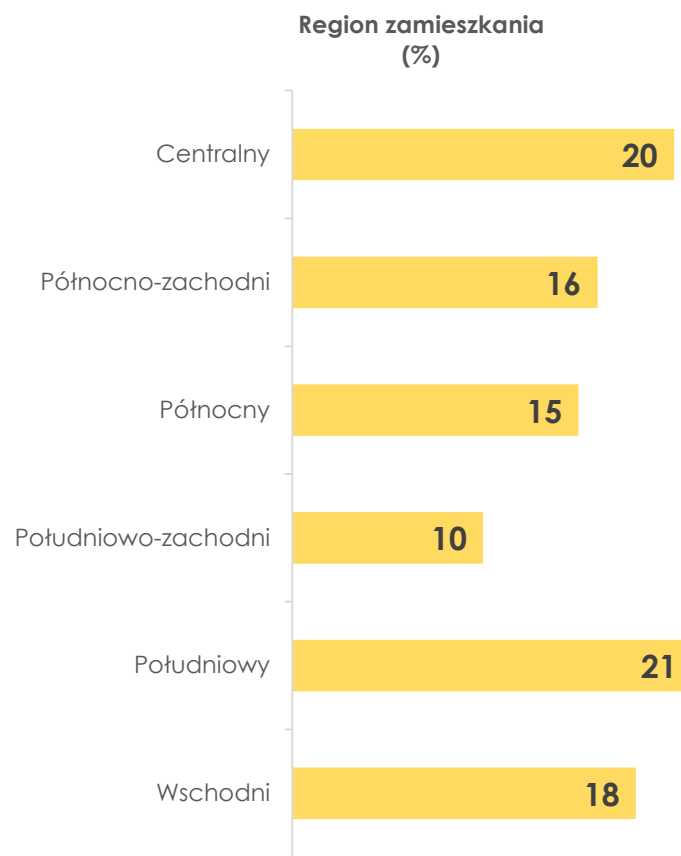
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Polski

Stosunek do instytucji

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	Niepełne TAK	Niepełne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	34	26	16	10	28	47	74
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	41	35	19	16	31	34	65
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	38	24	9	15	47	29	76
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	36	30	15	15	28	42	70
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	46	42	16	26	35	23	58
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	59	68	32	36	18	15	32
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	51	51	24	28	27	21	49

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	60	62	43	19	15	23	38
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSCNE DLA MOJEGO KRAJU	70	80	46	34	12	8	20
W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU	66	78	38	40	13	9	22

Wyniki badania nie niosą pozytywnych informacji w kontekście stopnia zaufania Polaków do władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej.

Szczególnie wysoki odsetek negatywnych odpowiedzi, co gorsza popartych wysoką emocjonalną pewnością deklarowanego „NIE”, odnotowano w stosunku do polskiego rządu. Równie niekorzystnie wygląda postawa respondentów wobec stwierdzenia o sprawiedliwości wyroków wydawanych przez polskie sądy.

Nieco wyższy poziom zaufania Polacy wykazują w stosunku do Prezydenta RP, choć wśród respondentów nadal przeważają osoby deklarujące brak takiego zaufania (65% wobec 35%), a odsetek osób z głęboko zinternalizowaną postawą na „NIE” jest blisko dwukrotnie wyższy od analogicznej wartości dla osób odpowiadających „TAK”.

Badanie opinii i emocjonalnych postaw potwierdziło to, co od pewnego czasu pokazują inne sondaże – Polacy nie darzą zaufaniem swoich władz. Pomiar czasu reakcji dokłada jednak nowy wymiar do znanego już obrazu. Teraz widać bowiem dokładnie, jak silnie zakorzeniony, jak mocno ugruntowany emocjonalnie jest ów brak zaufania.

Martwi również deklarowany brak zaufania Polaków do policji, choć nie jest on jakoś szczególnie mocno poparty silną postawą emocjonalną. Zdecydowanie lepiej (już tradycyjnie) wypada na tym tle Wojsko Polskie, wobec którego ponad 2/3 Polaków deklaruje zaufanie przy relatywnie wysokim poziomie emocjonalnej pewności.

Polscy respondenci wykazali się większym zaufaniem do Unii Europejskiej oraz NATO niż do instytucji własnego kraju, choć odnotować trzeba także obecność grona krytyków UE. Generalnie jednak Polacy wyraźnie widzą korzyści płynące z przynależności do organizacji międzynarodowych. W przypadku UE szczególnie uderzająca jest dysproporcja tak w odsetku osób deklarujących brak zaufania do tej wspólnoty względem osób niedostrzegających korzyści z członkostwa Polski w UE, jak i w liczebności osób głęboko wierzących w owe antyunijne deklaracje. Wygląda na to, że nawet krytycy UE nie negują korzyści, jakie Polska wyniosła z tego mariażu.

W kontekście pytania o NATO można zastanowić się, czy odnotowany wynik nie jest jednak lekko rozczarowujący (wartość Indexu nie przekroczyła poziomu 75 pkt, a więc minimum, by móc uznać, że pozytywna opinia o ewentualnej pomocy ze strony NATO dla Polski jest silnie ugruntowana na poziomie emocjonalnym). Czy jest to przejaw współczesnego realizmu geopolitycznego, czy może w postawie tej pobrzmiewa jeszcze XX-wieczne echo „Polski zdradzonej przez aliantów”?

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

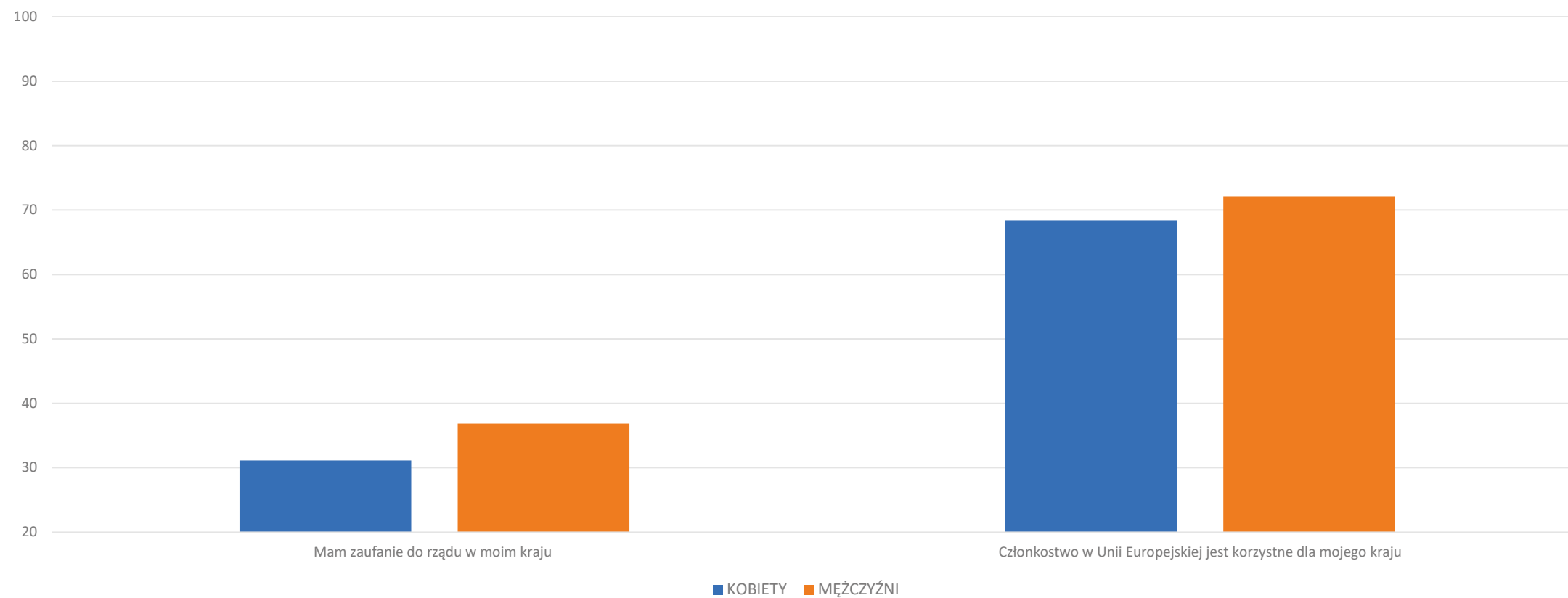
Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie a płeć respondentów

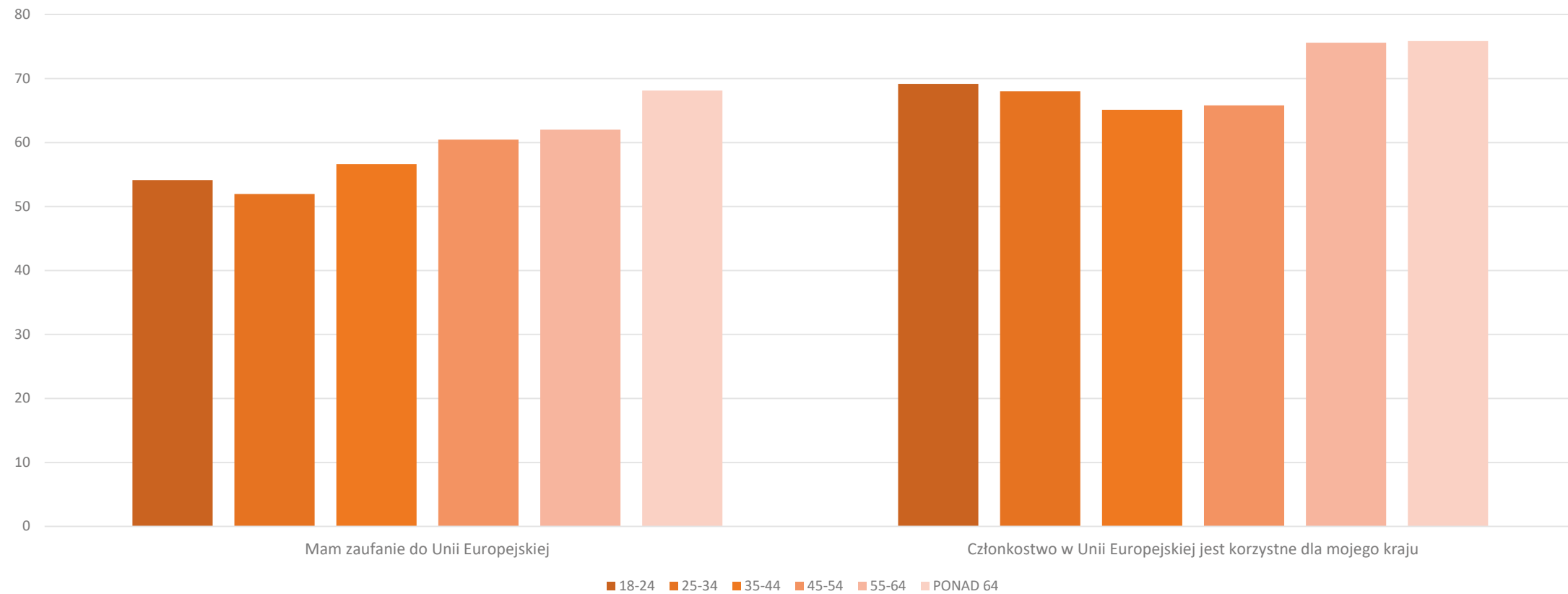
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

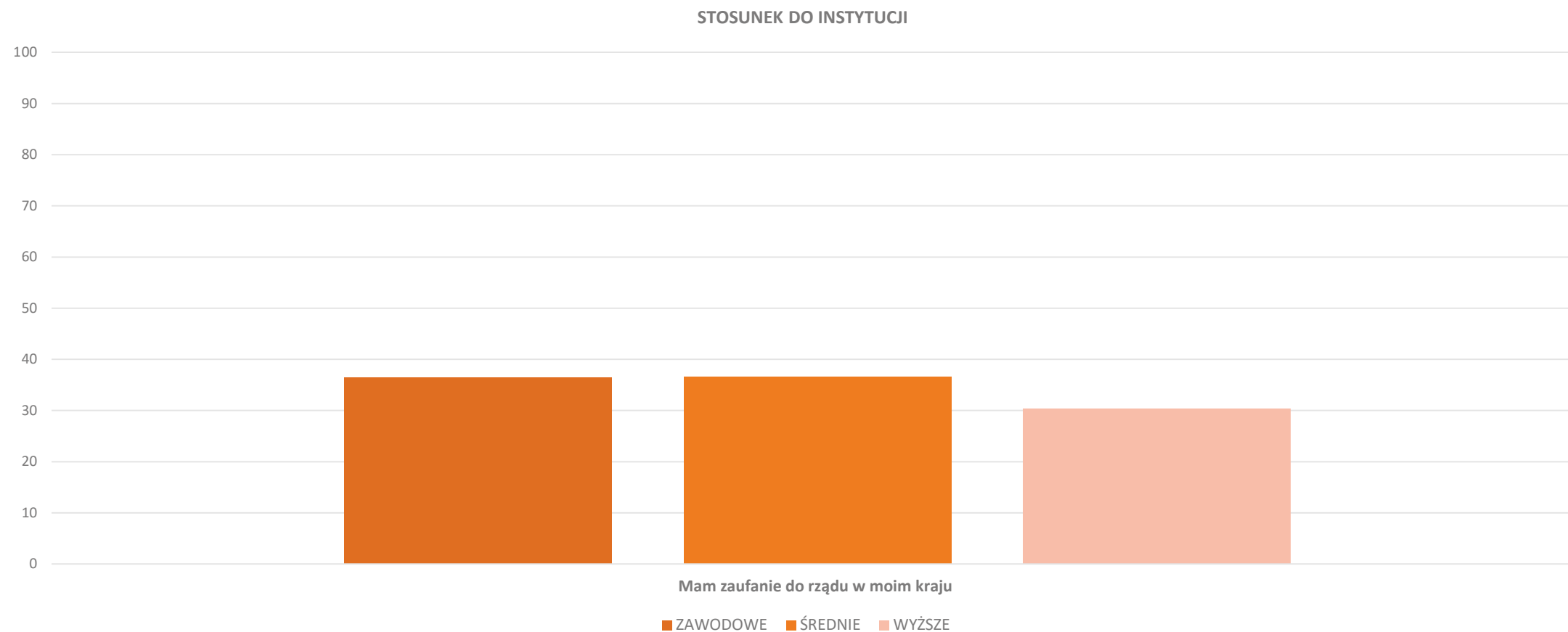
Zaufanie a wiek respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

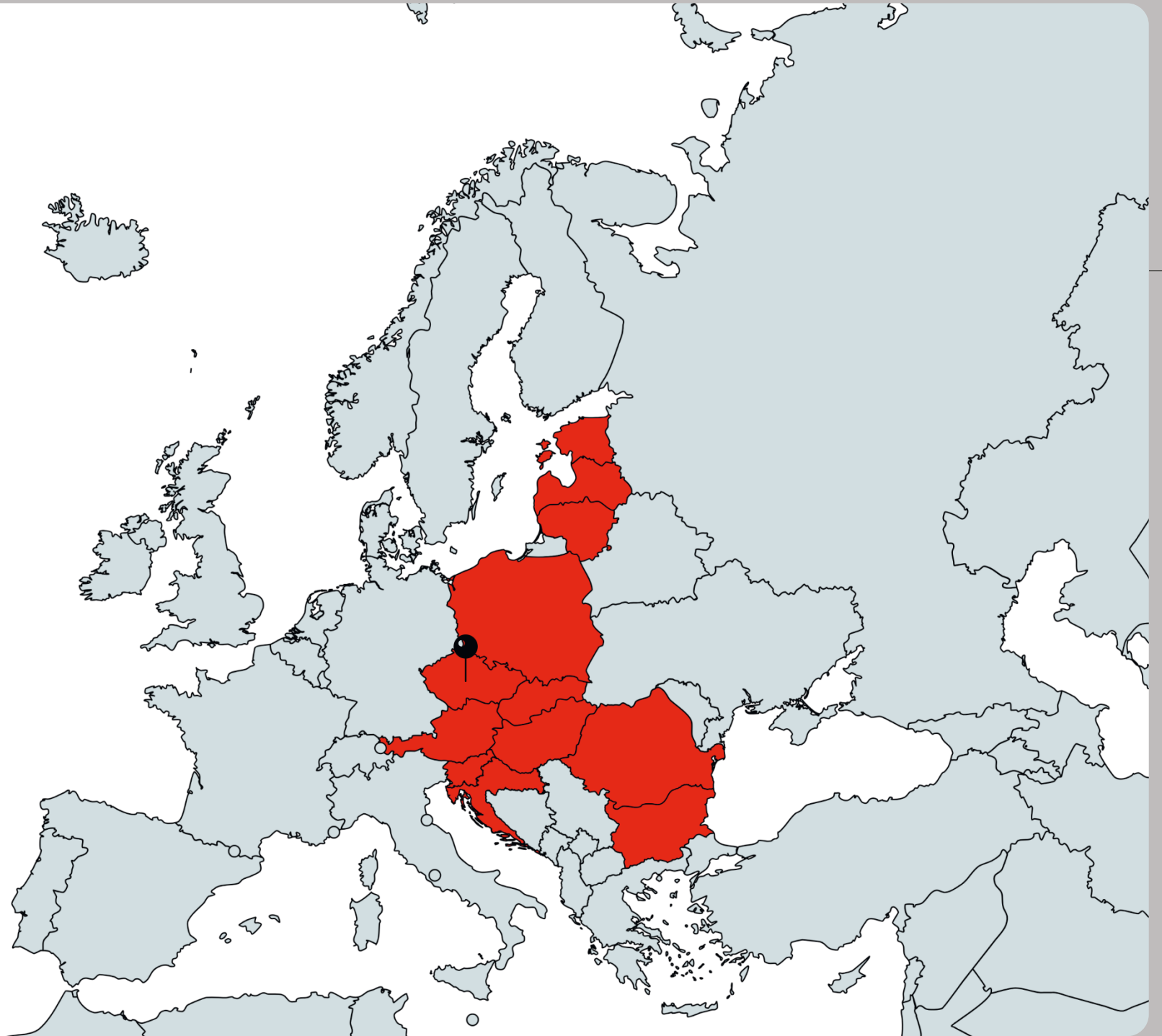

Zaufanie a wykształcenie respondentów

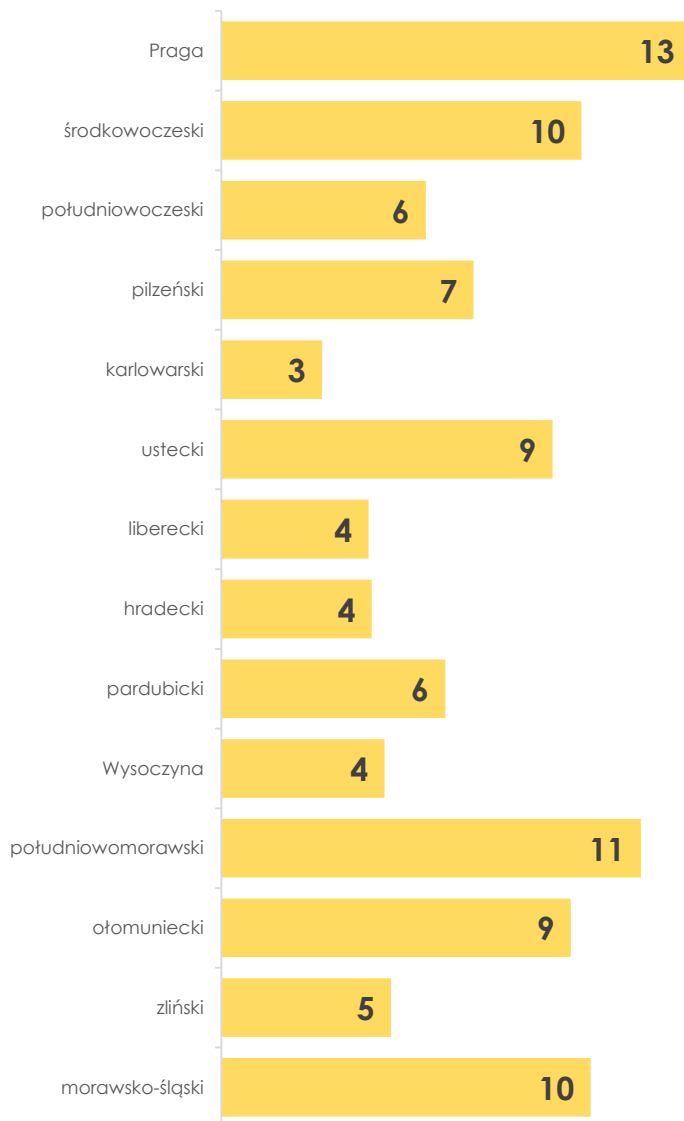

WYNIKI DLA CZECH

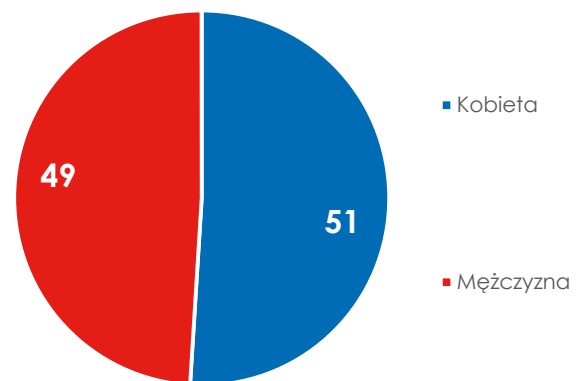

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Czech

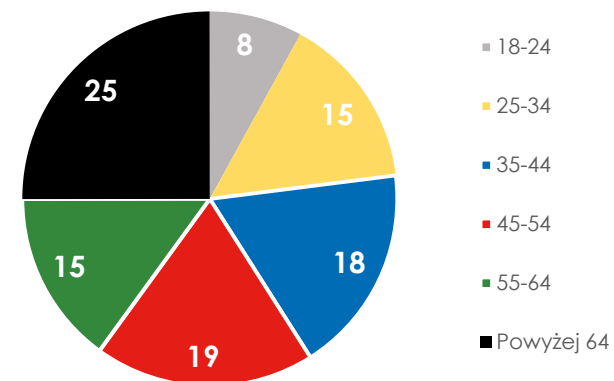
Kraina (%)

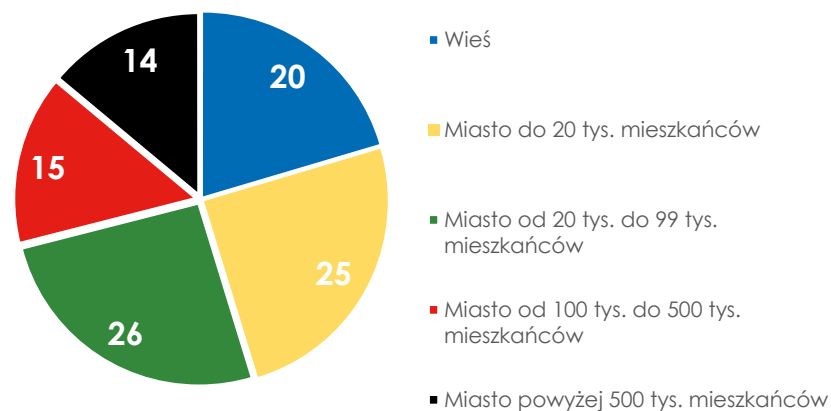
Płeć (%)

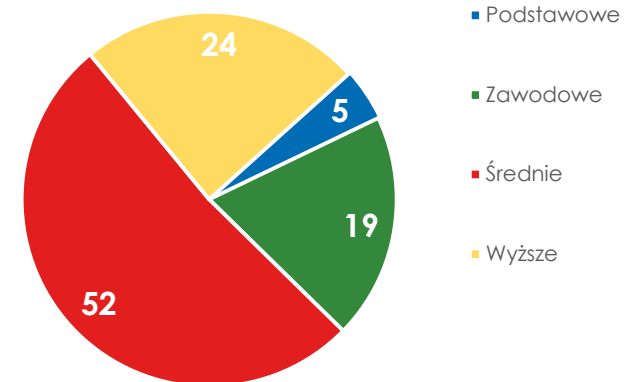
Wiek (%)

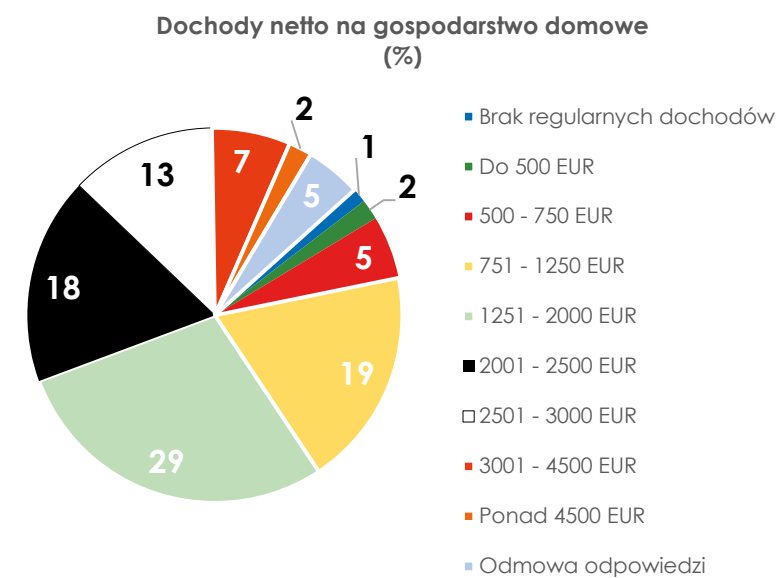
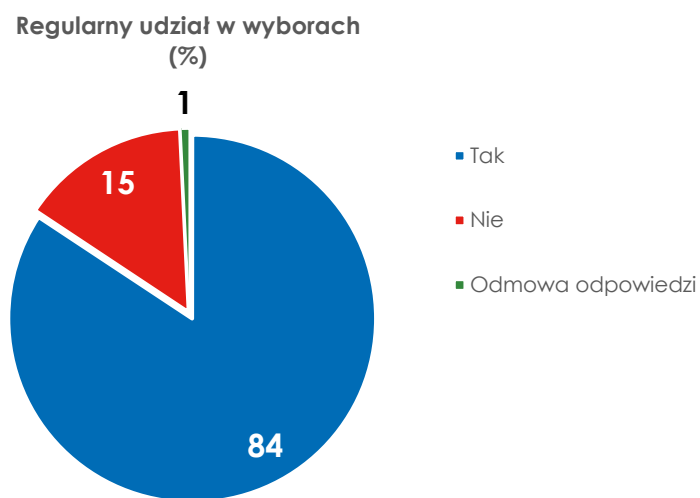
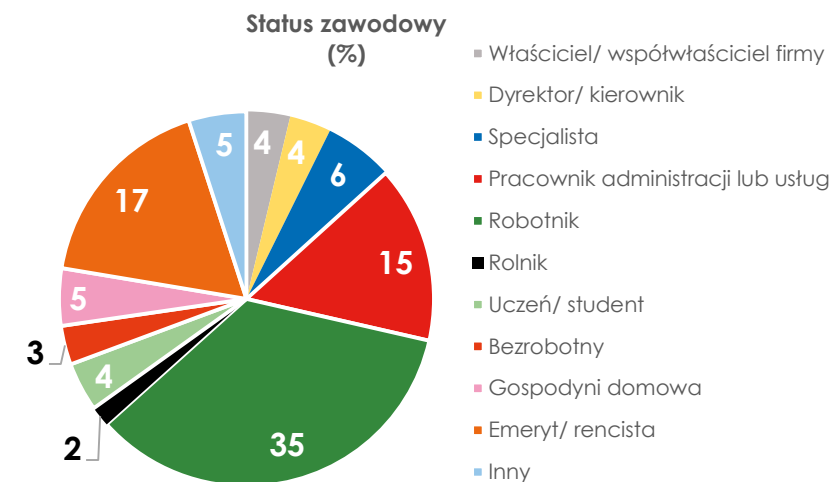
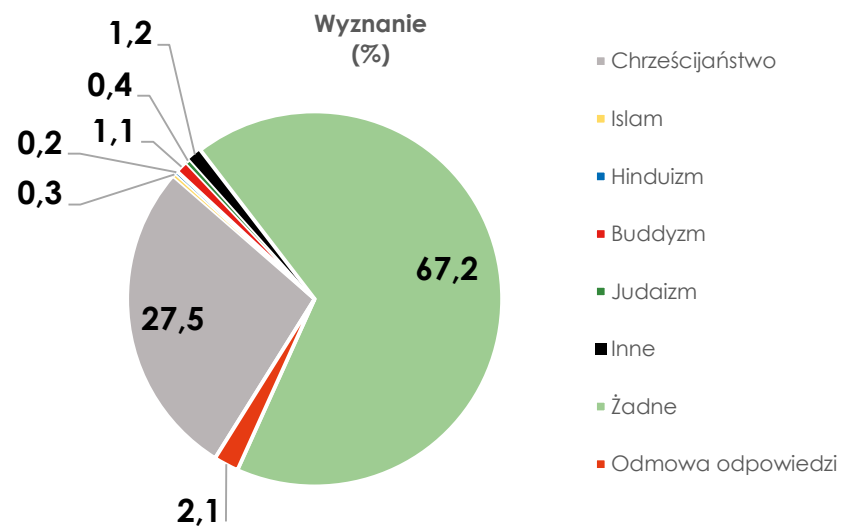
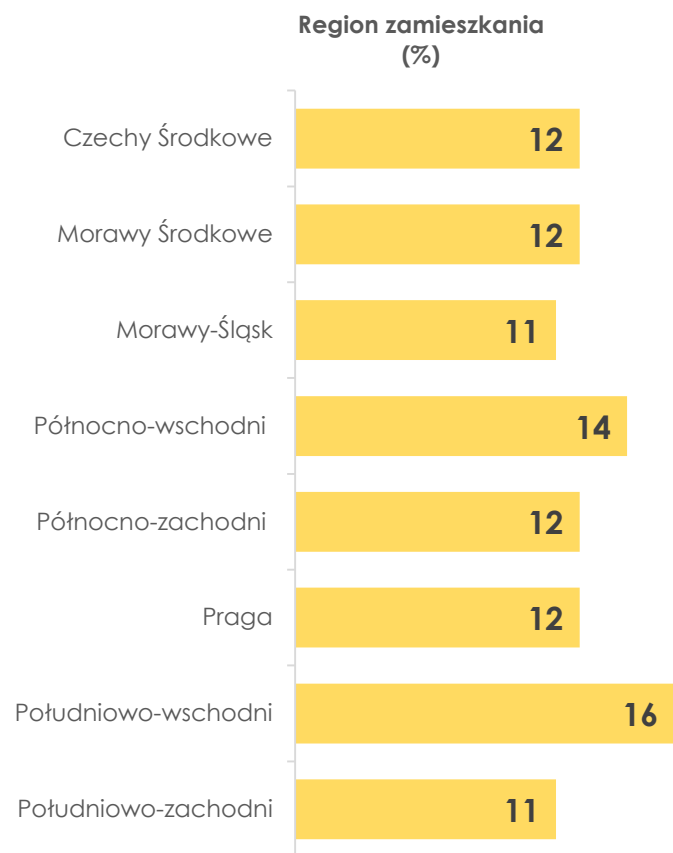
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Czech

Stosunek do instytucji

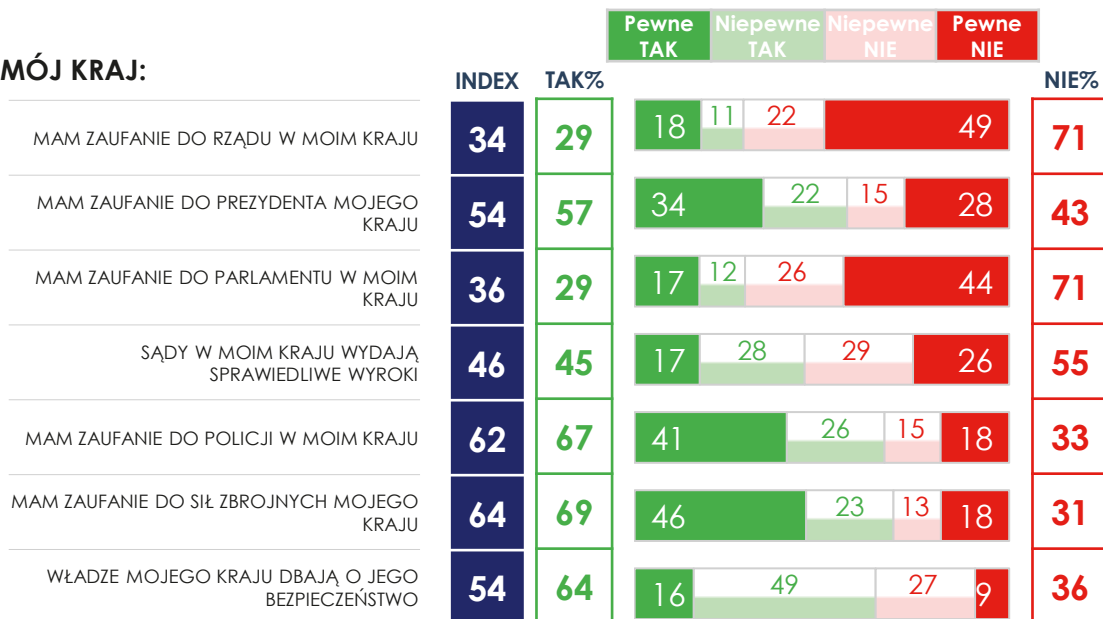
1-13|07|23

N=1020

33

RAPORT IES
4/2023

MÓJ KRAJ:

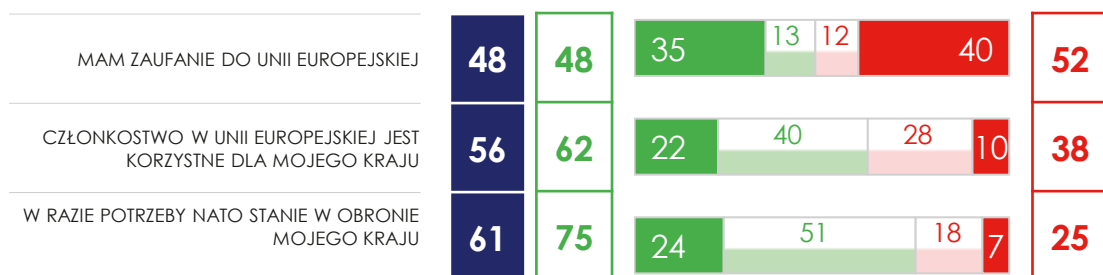
Wizerunek rządu w ocenie Czechów jest raczej negatywny. Na dużą część badanych stwierdzeń większość obywateli udzieliła odpowiedzi negatywnych, a na niektóre z nich z wysoką pewnością, co świadczy o ugruntowanej postawie, mało podatnej na zmianę.

Najmniejszym zaufaniem Czesi darzą swój rząd oraz parlament. Z kolei **prezydent Republiki Czeskiej Petr Pavel ma wyraźne grono tak zwolenników, jak i krytyków**, z niewielką przewagą tych pierwszych.

Czesi deklarują, że ich władze dbają o bezpieczeństwo kraju, ale nie jest to opinia ugruntowana, co najprawdopodobniej wynika z emocjonalnie zakorzenionego braku zaufania do władz. Natomiast **policja i siły zbrojne wzbudzają dużo mniej nieufności** wśród obywateli.

Czesi **nie mają wyrobionej opinii co do sprawiedliwości wyroków wydawanych przez czeskie sądy.** Odpowiedzi twierdzące i przeczące rozłożone są po równo, a żadna z opinii nie jest poparta wysokim poziomem pewności.

EUROPA I ZACHÓD:

Zaufanie do Unii Europejskiej bardzo mocno polaryzuje Czechów, ma ona wyraźne grono zarówno zwolenników, jak i krytyków. Mimo tego większość ankietowanych była skłonna zgodzić się, że **członkostwo w UE jest dla ich kraju korzystne**. Postawa ta nie jest jednak ugruntowana, przez co jest podatna na zmianę.

W przypadku zaufania do NATO – większość ankietowanych odpowiada, że **NATO stanie w obronie Czech (75%)**, ale widać także, że **odpowiedziom tym towarzyszy wahanie**.

Widać, że **Czesi są skłonni docenić korzyści płynące z członkostwa** w organizacjach międzynarodowych, jednak **potrzebują dodatkowej edukacji w tym względzie**.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

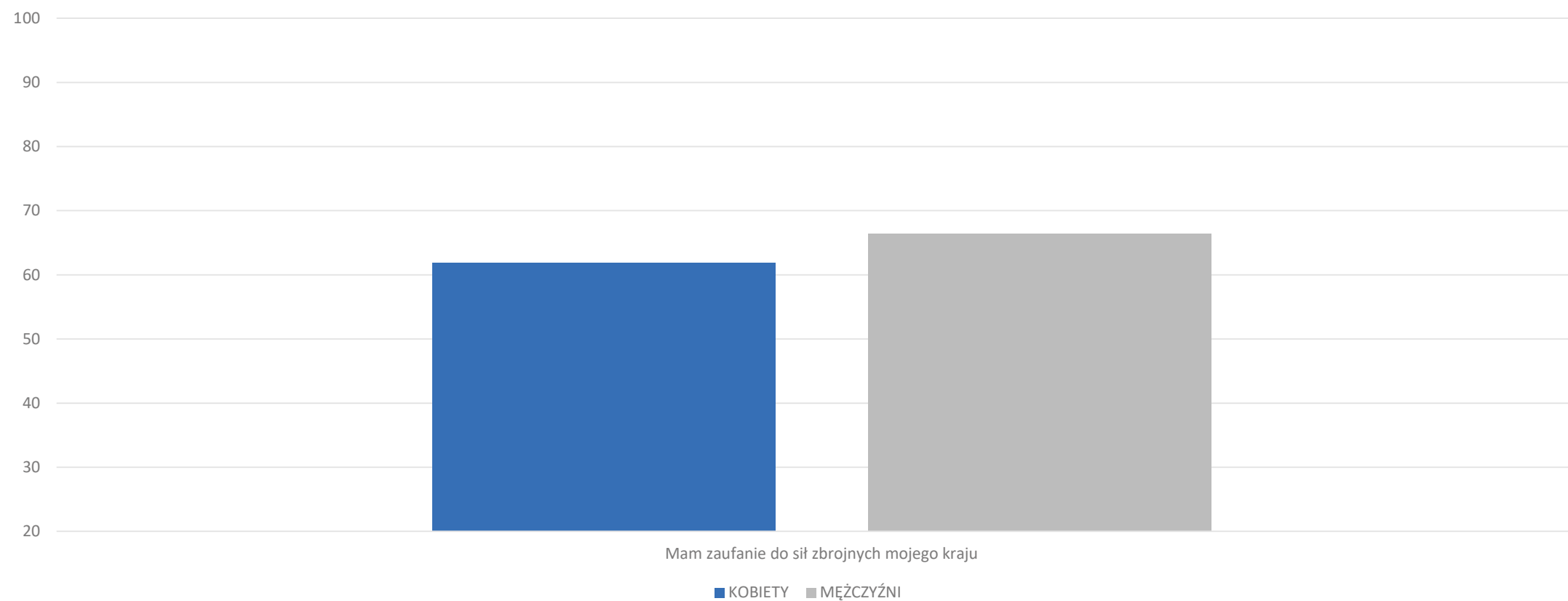
Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Płeć a zaufanie do sił zbrojnych

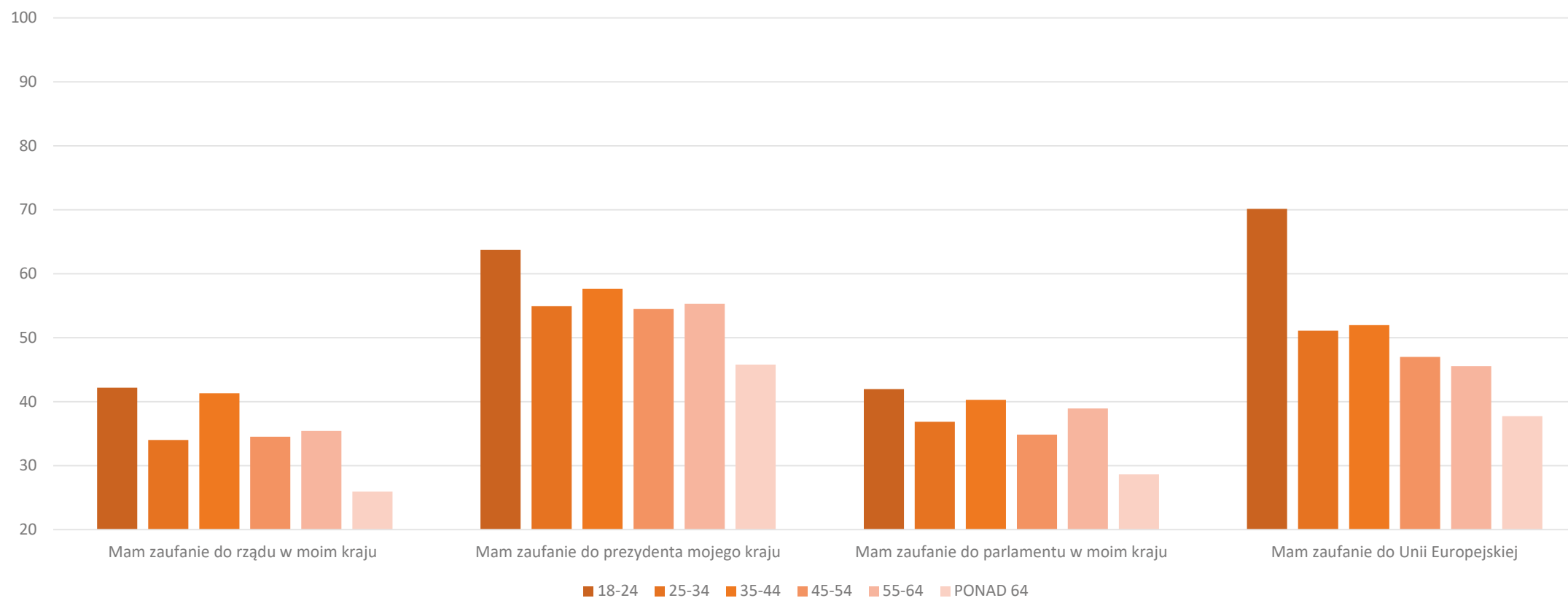
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wiek respondentów

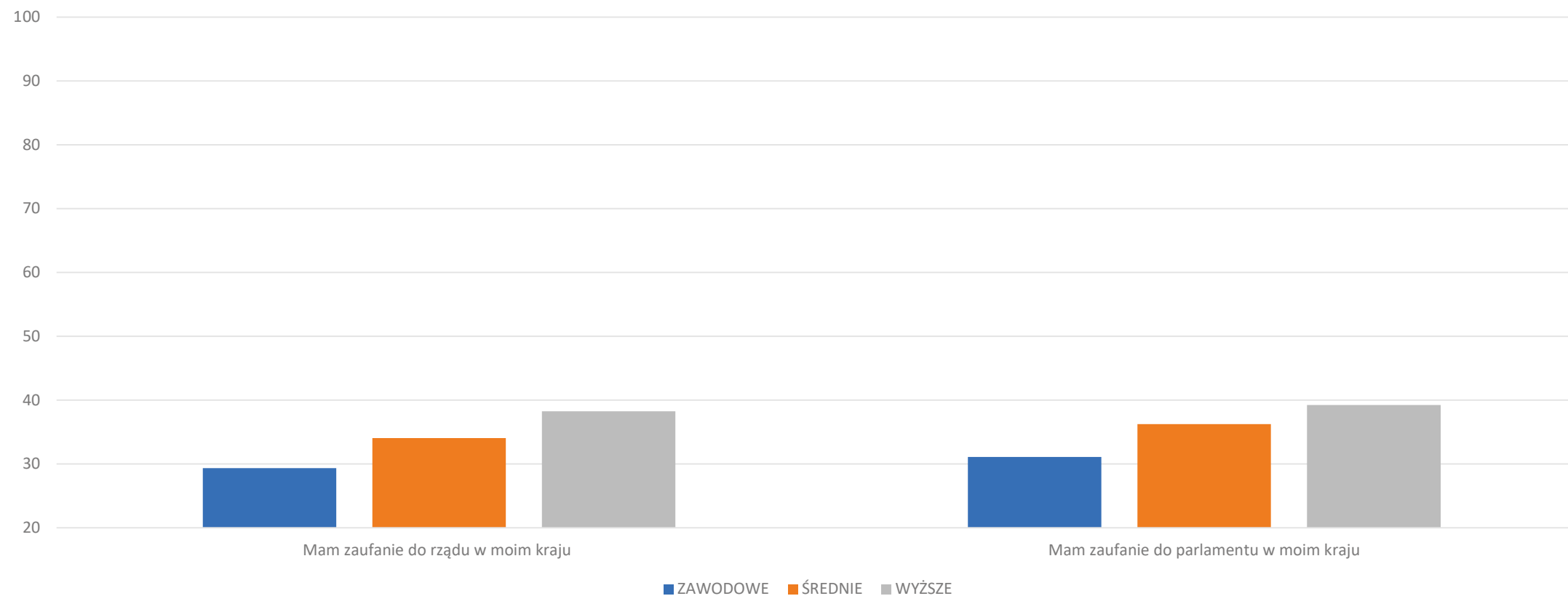
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wykształcenie respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

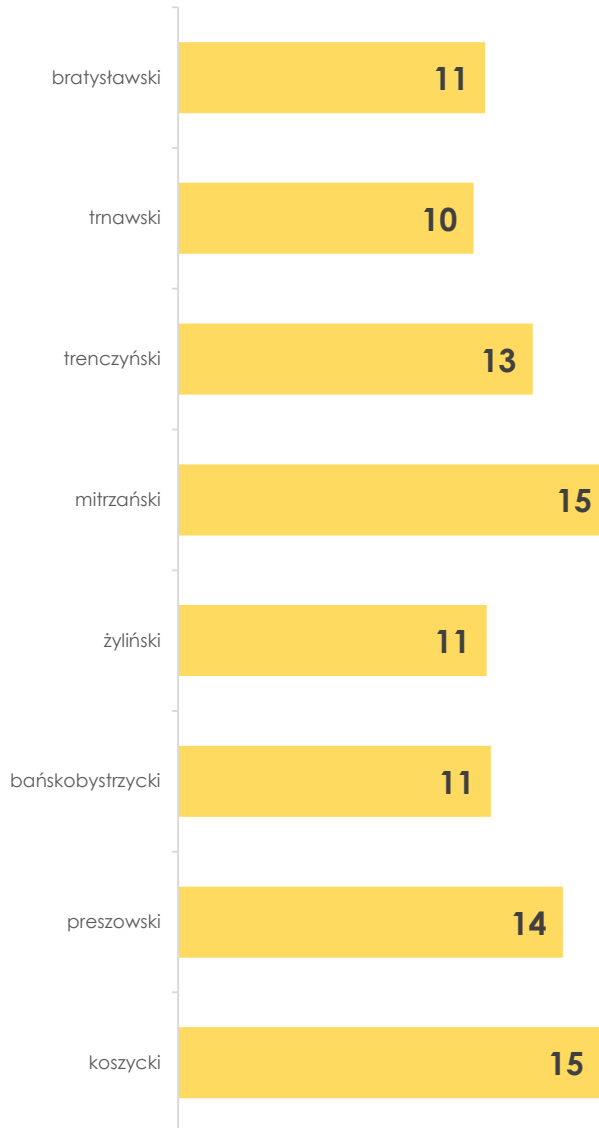

WYNIKI DLA SŁOWACJI

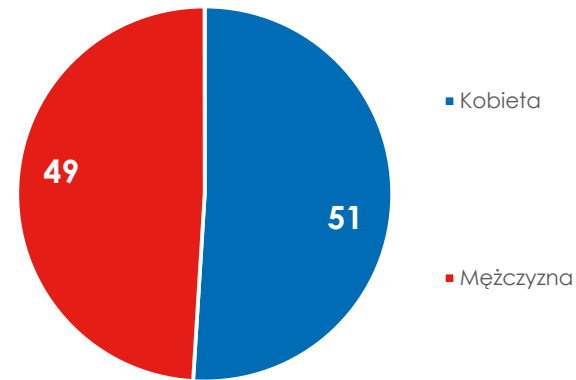

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów ze Słowacji

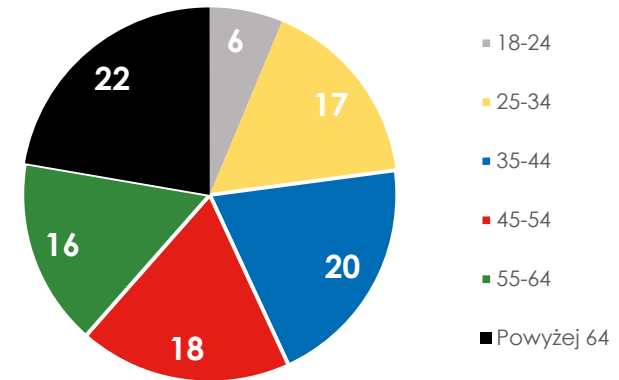
Kraj (%)

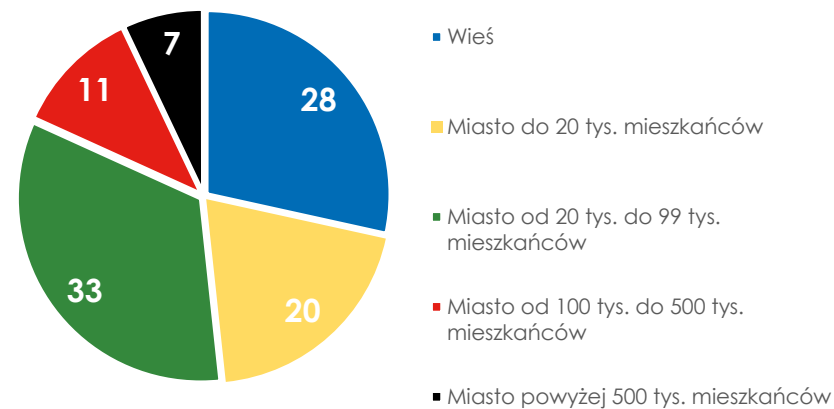
Płeć (%)

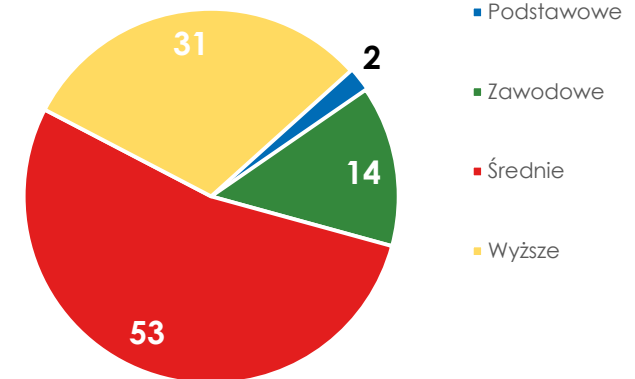
Wiek (%)

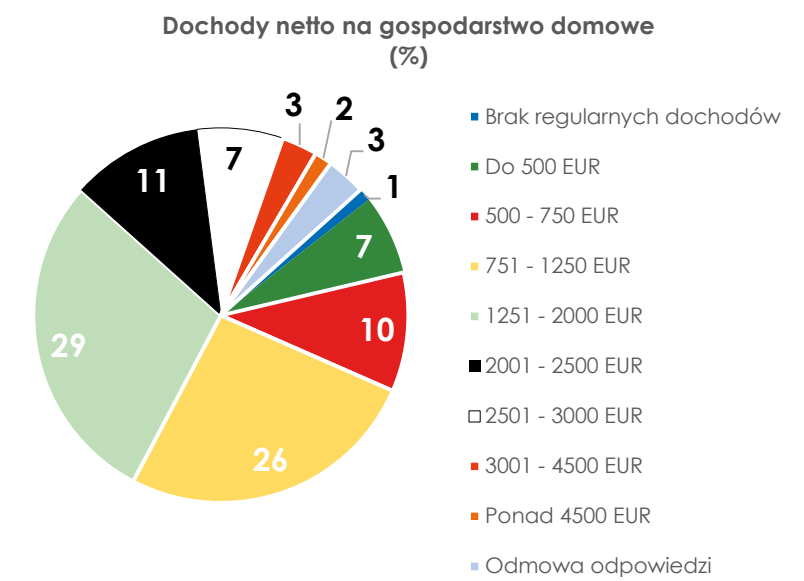
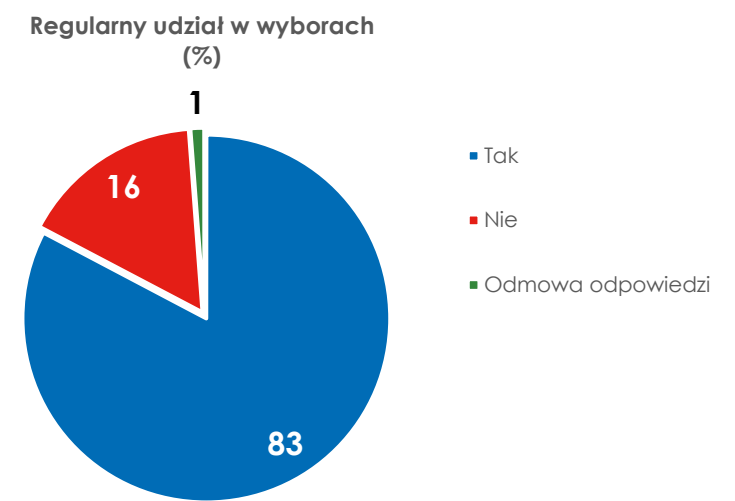
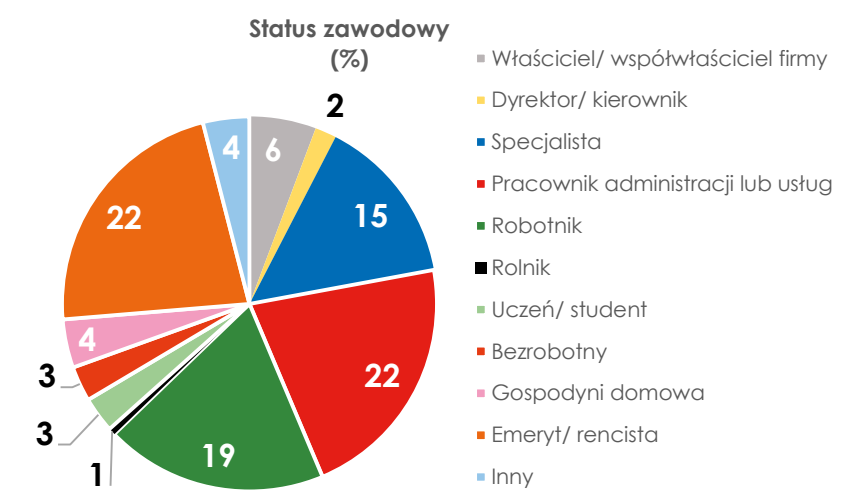
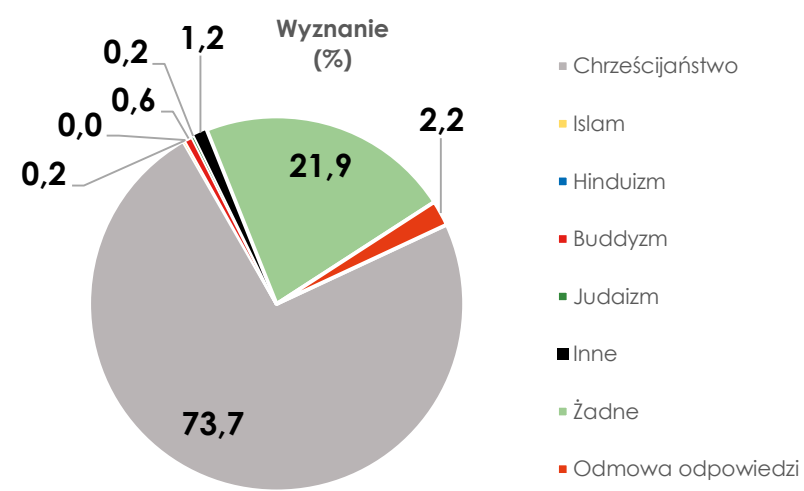
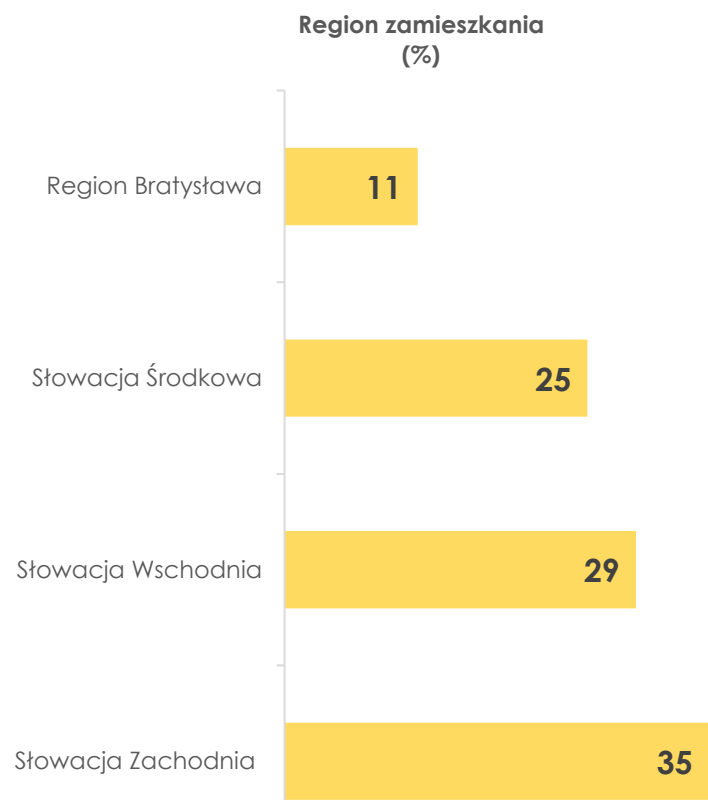
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów ze Słowacji

Stosunek do instytucji

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	Niepełne TAK	Niepełne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	33	22	9	13	36	42	78
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	46	46	32	13	13	41	54
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	27	14	7	7	34	51	86
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	33	22	10	12	36	42	78
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	45	41	14	27	37	23	59
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	56	57	38	18	16	27	43
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	49	48	13	35	37	15	52

Słowacy odpowiadając na pytania o zaufanie do instytucji krajowych, **deklarowali wobec wszystkich – poza siłami zbrojnymi – ocenę negatywną**. Na poziomie pewnego „NIE” ta ocena utrzymuje się w stosunku do parlamentu (tu także Index jest wyższy jedynie o 2 pkt od wartości alertowej – poniżej 25), a jest także wysoka (ponad 40% pewnego „NIE”) w stosunku do rządu, prezydenta i sądów.

Najwięcej pewności, względem odpowiedzi zarówno twierdzących, jak i przeczących, pojawia się w kontekście **zaufania do sił zbrojnych**. W przypadku policji widać więcej wahania, ale **największa niepewność pojawia się w kontekście zapewnienia przez władze bezpieczeństwa**. Dlatego mogłaby pojawić się teza, że to właśnie stwierdzenie odnoszące się do bezpieczeństwa najmocniej polaryzuje naród słowacki. **Jest tak faktycznie na poziomie deklaracji, ale już analiza na poziomie czasów reakcji pokazuje, że największy, bo 72-procentowy, jest obszar niepewności – wahających się na „TAK” lub na „NIE”.**

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	50	50	35	15	16	34	50
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU	60	61	32	29	27	12	39
W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU	57	62	24	38	27	10	38

Unia Europejska ma wśród Słowaków tyle samo zwolenników, co krytyków. Pomimo wyraźnego podziału w kwestii zaufania, **nieco większy odsetek (61%) Słowaków deklaruje, że członkostwo w UE jest korzystne**, a co trzeci jest o tym przekonany faktycznie (**poziom internalizacji wynosi tu 32%**), jednak nadal większość społeczeństwa (56%) nie ma ugruntowanej w tej kwestii opinii, wahając się na „TAK” lub „NIE”.

Podobną tendencję obserwujemy w przypadku NATO. Większość ankietowanych deklaruje, że ich kraj może liczyć na wsparcie ze strony Paktu Północnoatlantyckiego, ale nie mają oni co do tego pewności.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

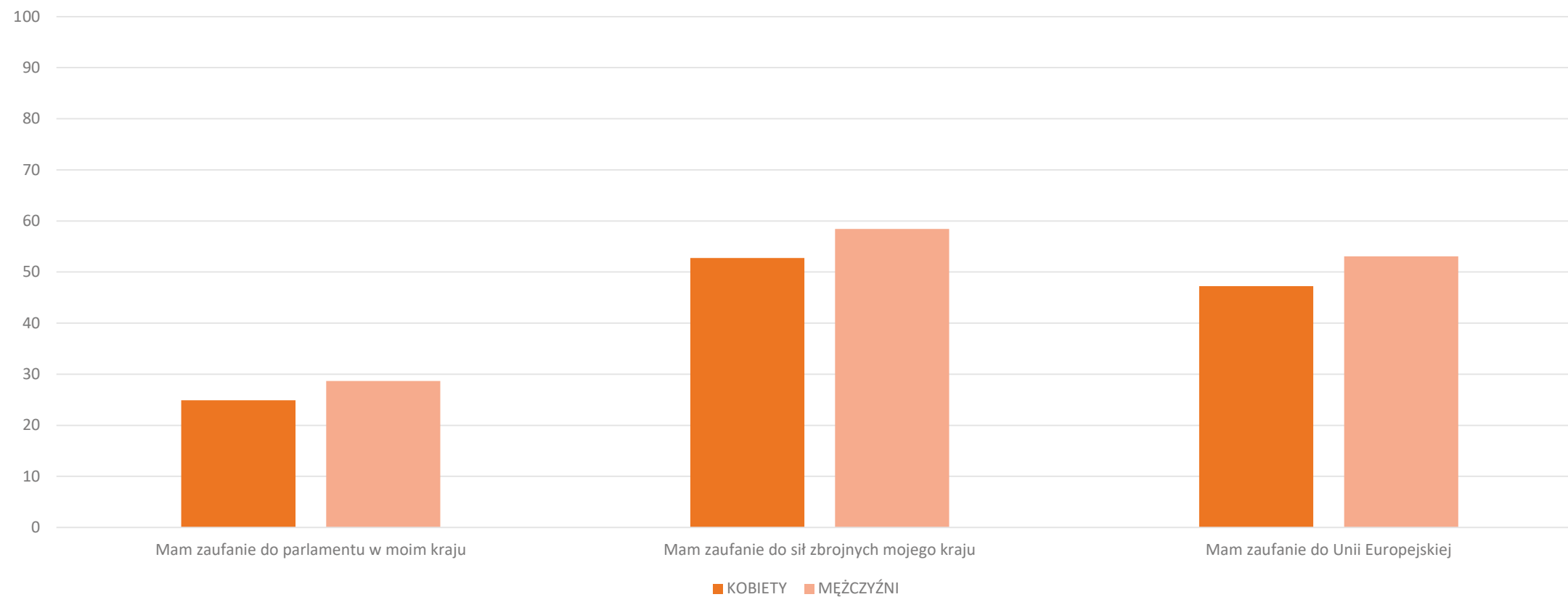
Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie a płeć respondentów

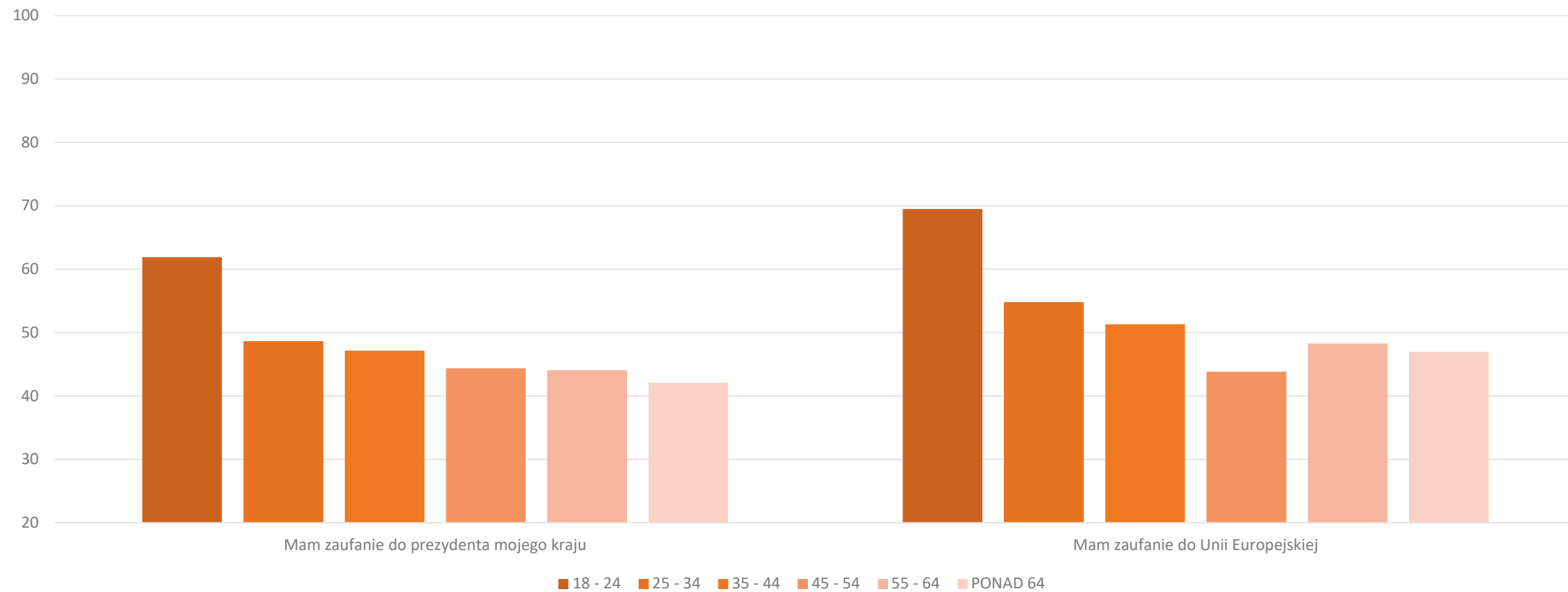
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wiek respondentów

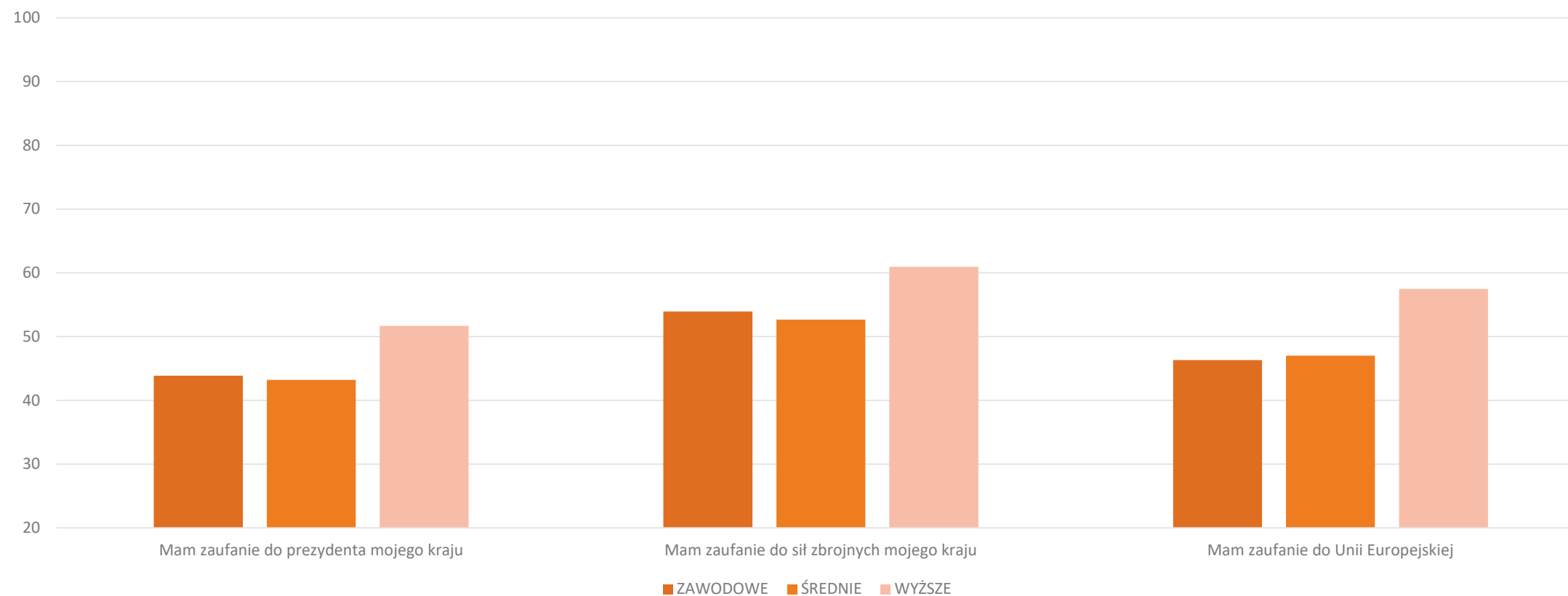
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

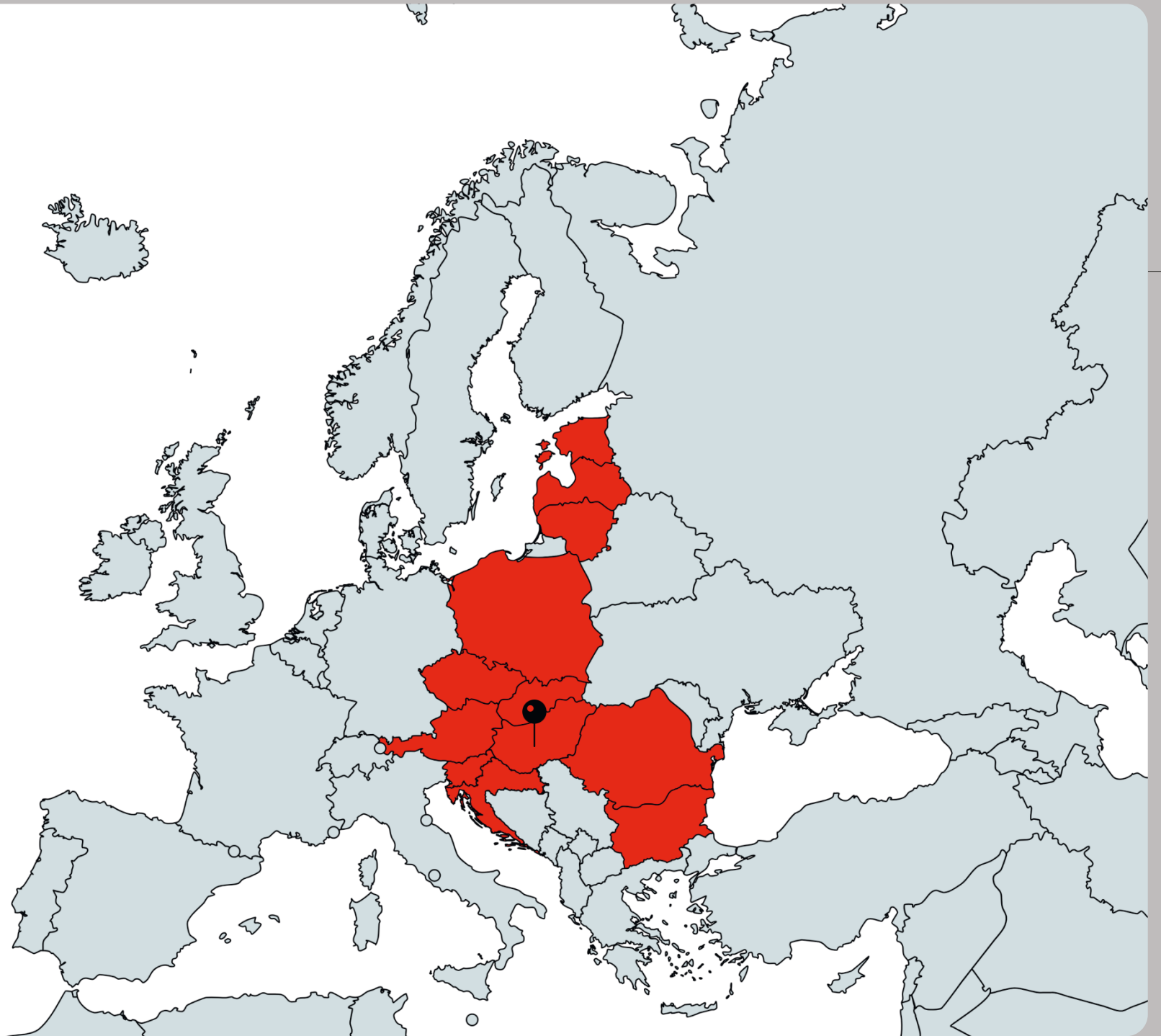

Zaufanie a wykształcenie respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

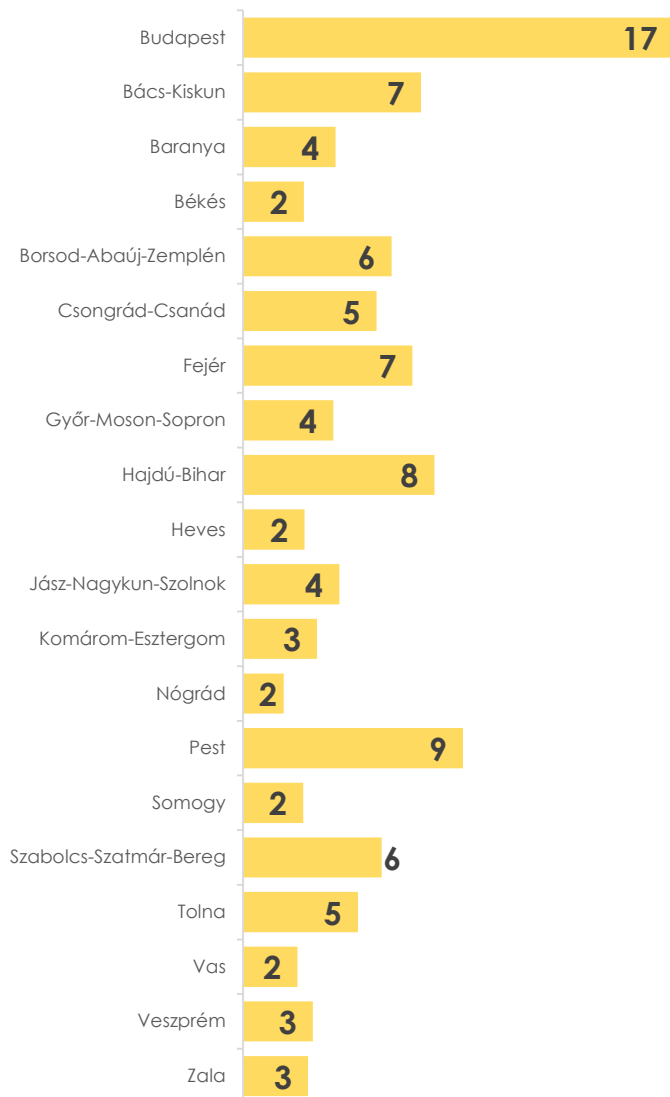

WYNIKI DLA WĘGIER

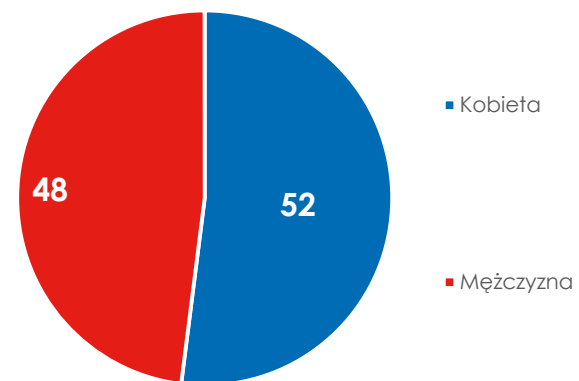

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Węgier

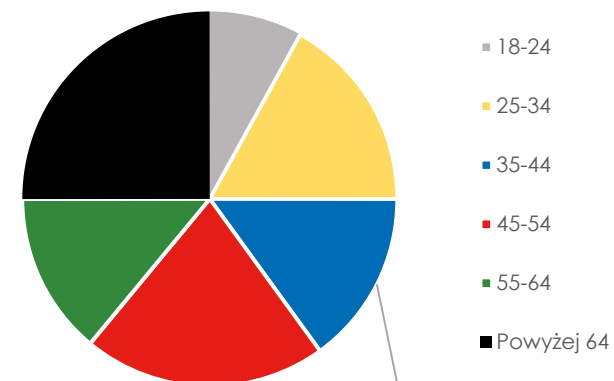
Komitat (%)

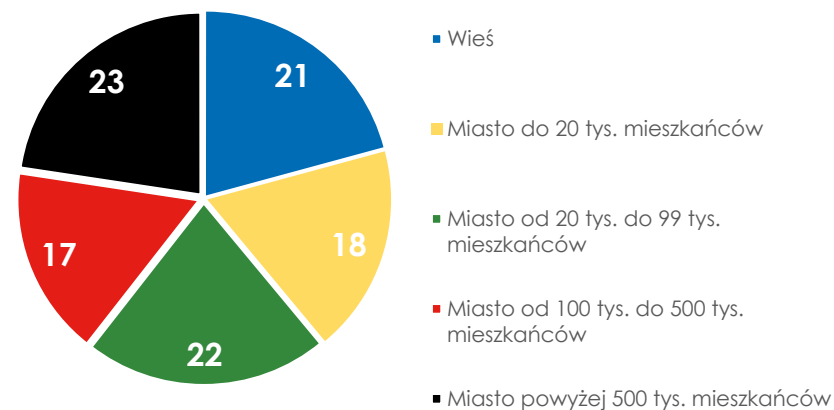
Płeć (%)

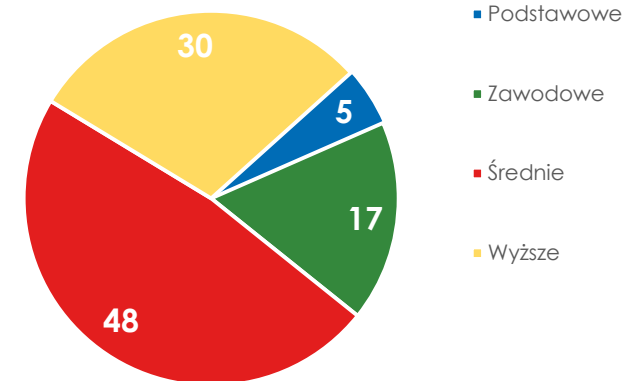
Wiek (%)

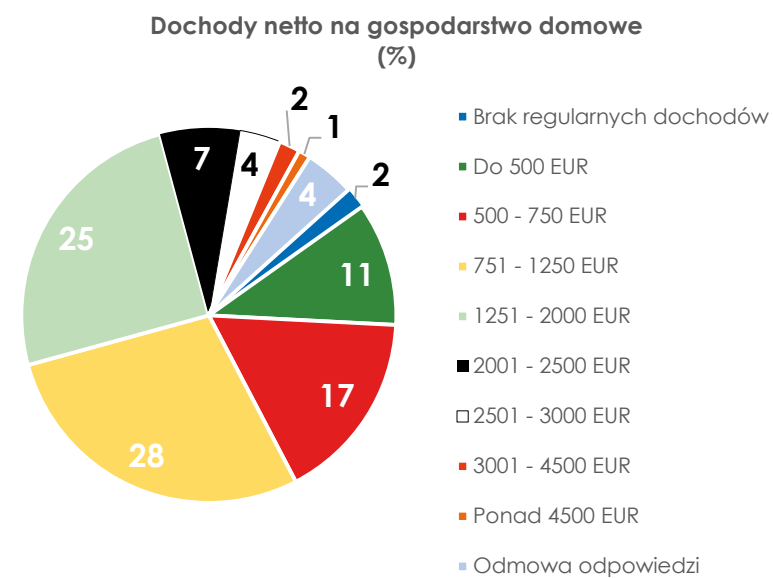
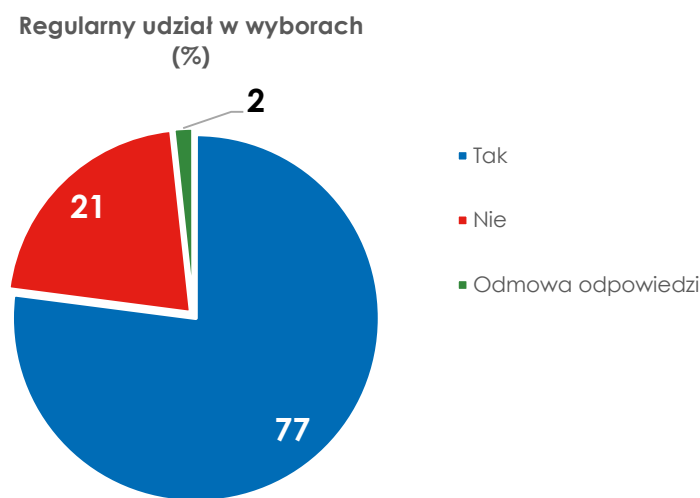
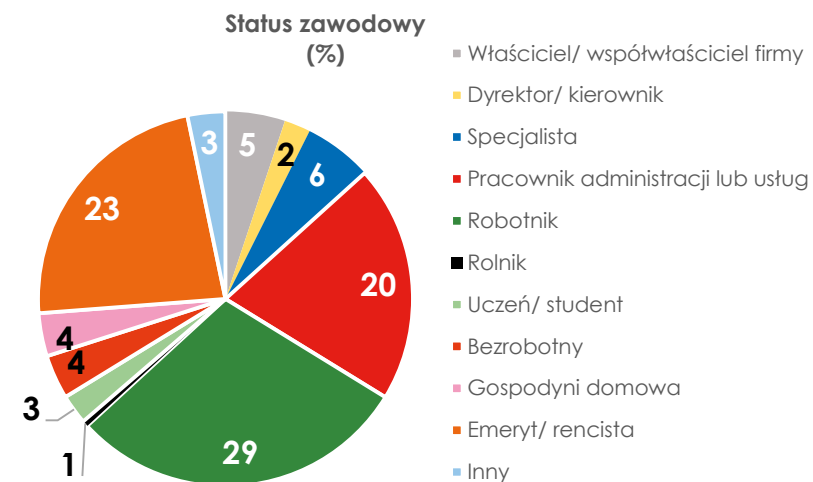
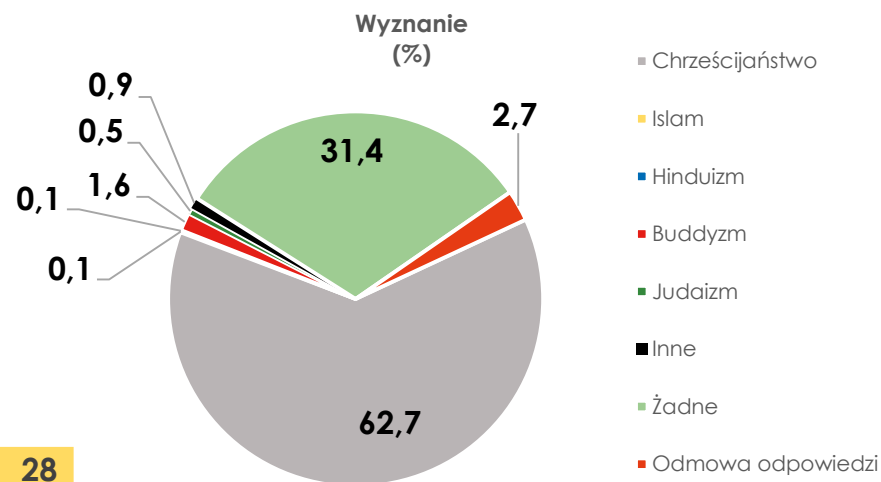
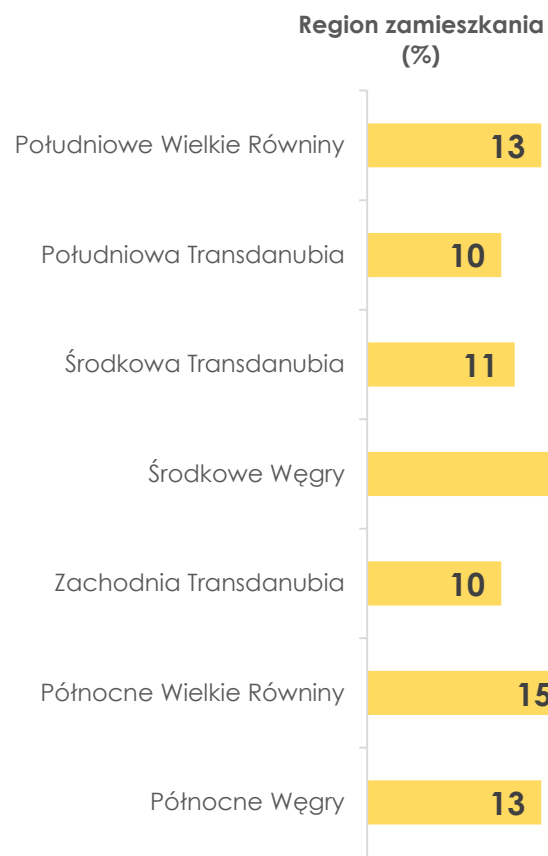
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Węgier

Stosunek do instytucji

1-13|07|23

N=991

49

RAPORT IES
4/2023

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	Niepełne TAK	Niepełne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	36	31	22	10	19	50	69
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	43	34	14	20	41	25	66
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	36	29	18	11	25	45	71
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	42	37	17	20	31	32	63
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	49	48	29	19	19	33	52
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	51	49	24	26	29	21	51
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	50	50	15	35	36	14	50

Wizerunek rządu w ocenie Węgrów jest mocno negatywny. Aż 69% deklaruje brak zaufania, a u co drugiego Węgra taka postawa jest mocno ugruntowana. Podobnie jest z parlamentem, któremu nie ufa w stopniu zdecydowanym 45% społeczeństwa, a ufa mu zaledwie 18%. **Nieco mniejsze grono ugruntowanych krytyków (25%) ma pani prezydent Katalin Novak, choć aż 66% Węgrów zadeklarowało brak do niej zaufania.** Zwraca uwagę wysoki procent wahających się na „TAK” lub „NIE”, co świadczy o dużej podatności tamtejszej opinii publicznej na ewentualną zmianę tej oceny.

Węgrzy nie mają też zaufania do sądów, u co trzeciej pytananej osoby była to dodatkowo postawa ugruntowana. **Silnie polaryzują Węgrów policja i stosunek do sił zbrojnych.** Rozkład odpowiedzi jest tu niemal identyczny i dzieli się prawie po połowie. Koreluje z tym odpowiedź na kolejne pytanie, odnoszące się do poczucia bezpieczeństwa. Co drugi Węgier ma przeciwną opinię w tym względzie. Na poziomie czasów reakcji widać, że ankietowani w ogromnej większości (71%) wahali się, nie mogąc rozstrzygnąć, czy władze Węgrów dbają, czy nie dbają o bezpieczeństwo własnego kraju.

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	59	61	43	18	13	26	39
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU	65	77	37	40	13	10	23
W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU	66	74	42	32	14	11	26

Co do zasady **Węgrzy generalnie darzą zaufaniem NATO i UE** (odpowiednio 74 i 61%) oraz postrzegają członkostwo w tym drugim jako korzystne (77%), a ich postawy cechuje stosunkowo wysoki – na tle pozostałych państw Trójmorza – stopień ugruntowania. Pewne „TAK” w przypadku UE jest wysokie, bo wynosi 43%. Podobnie 42% Węgrów ufa w sposób ugruntowany w zdolność obronną NATO w przypadku zagrożenia ich kraju.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie do NATO a płeć respondentów

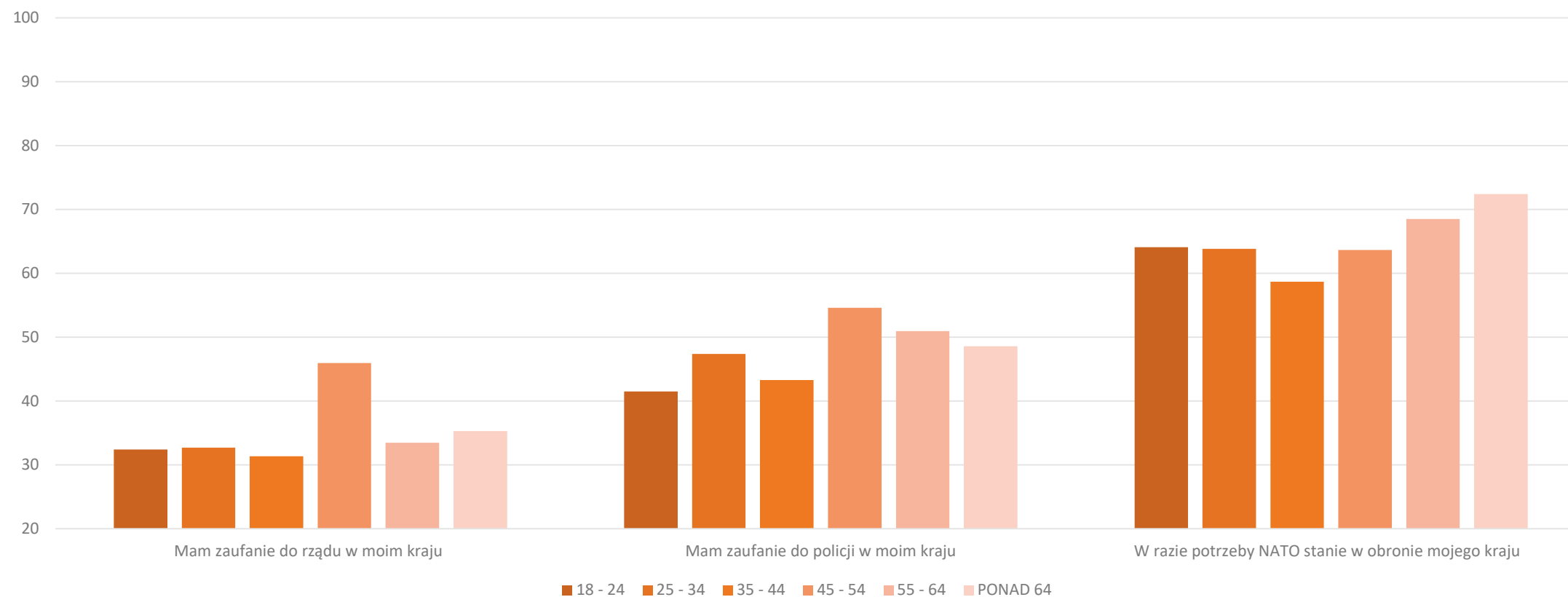
W razie potrzeby NATO stanie w obronie mojego kraju

Zaufanie a wykształcenie respondentów

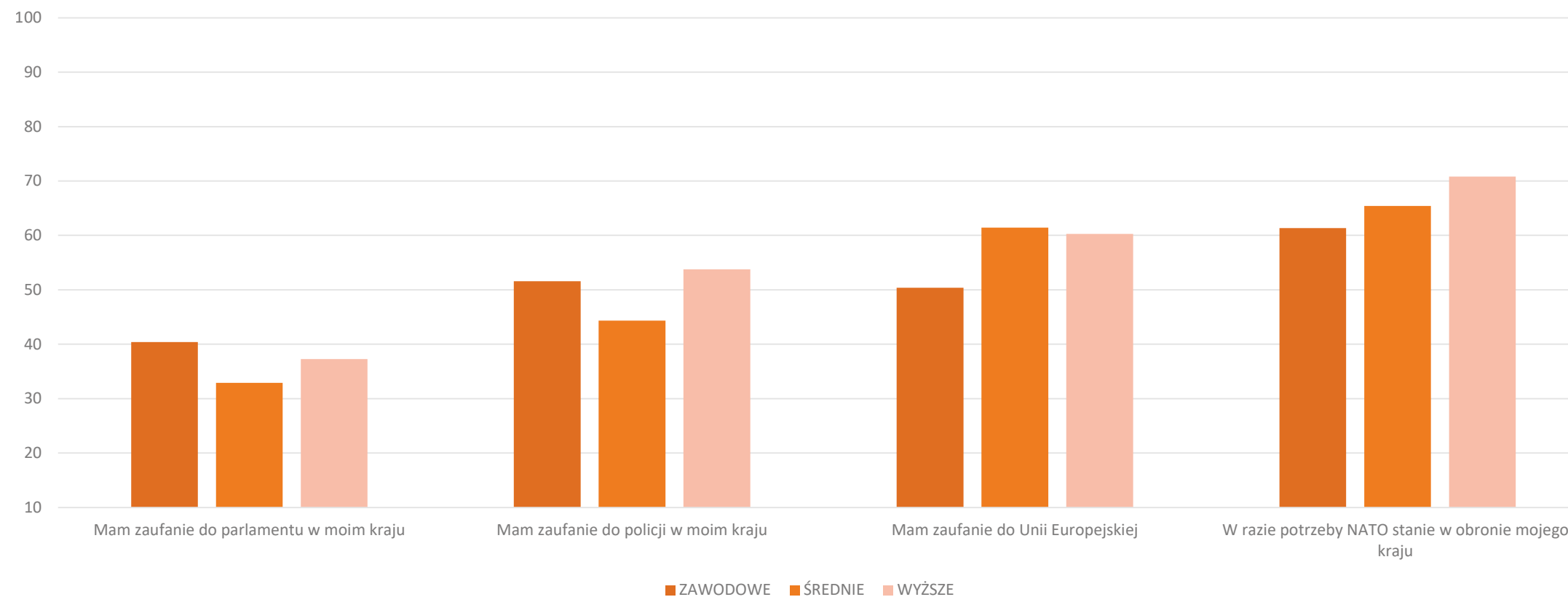
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

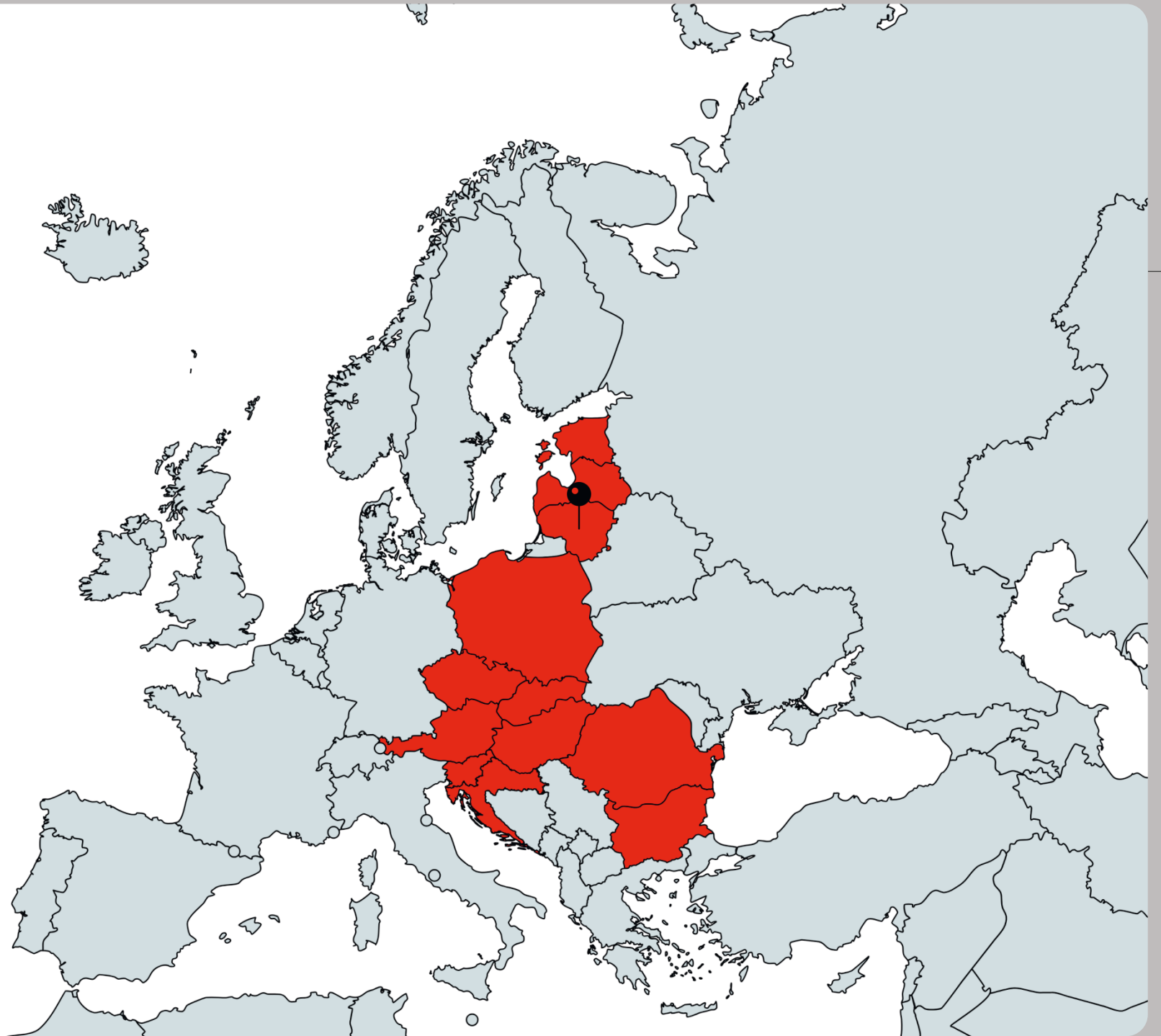

Zaufanie a wykształcenie respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

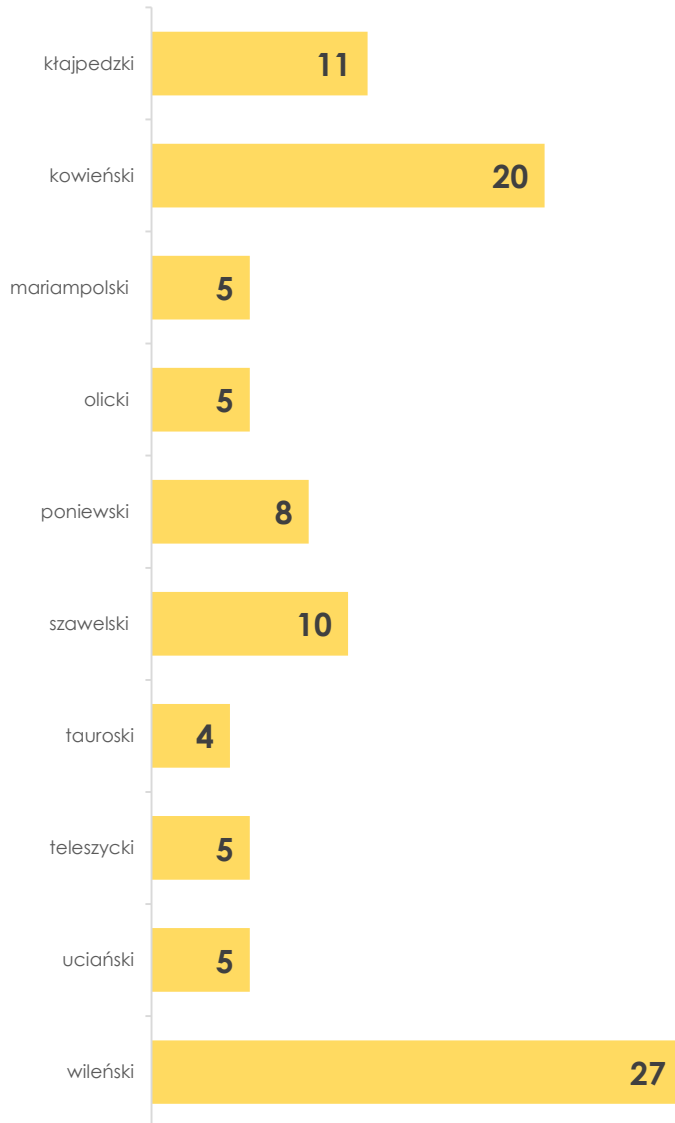

WYNIKI DLA LITWY

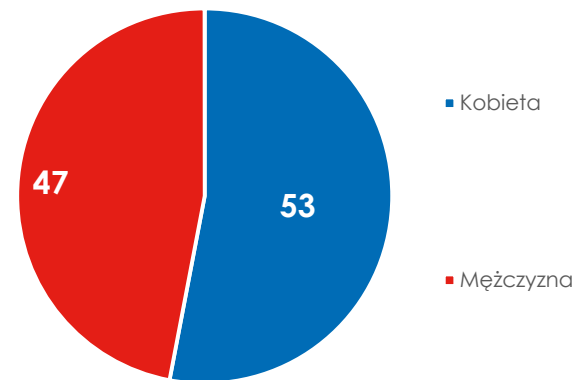

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Litwy

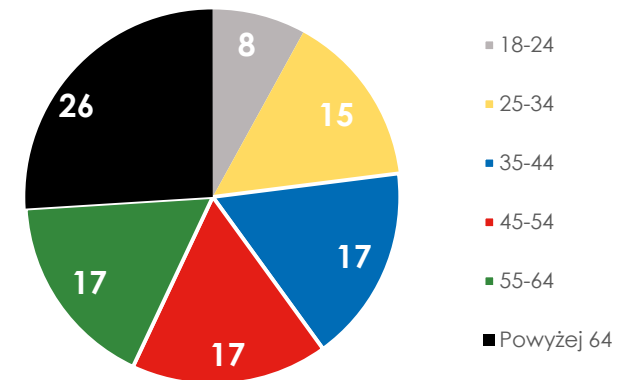
Okręg (%)

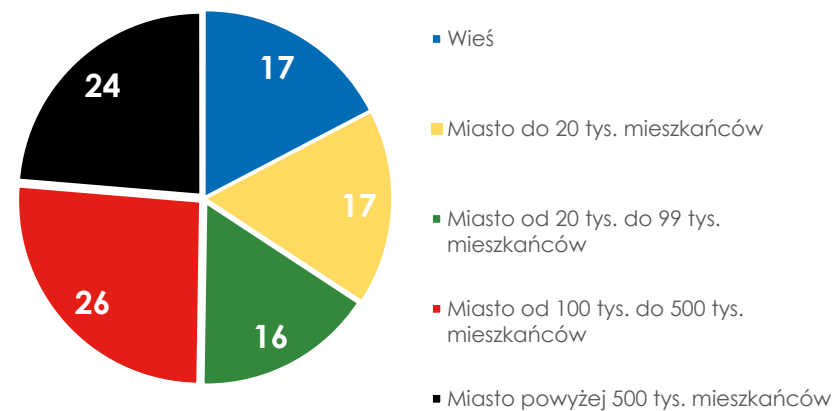
Płeć (%)

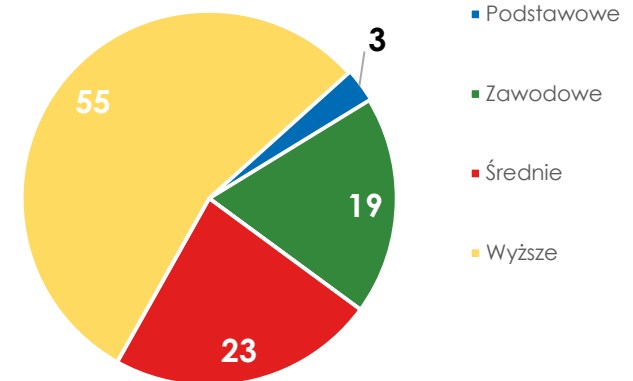
Wiek (%)

Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

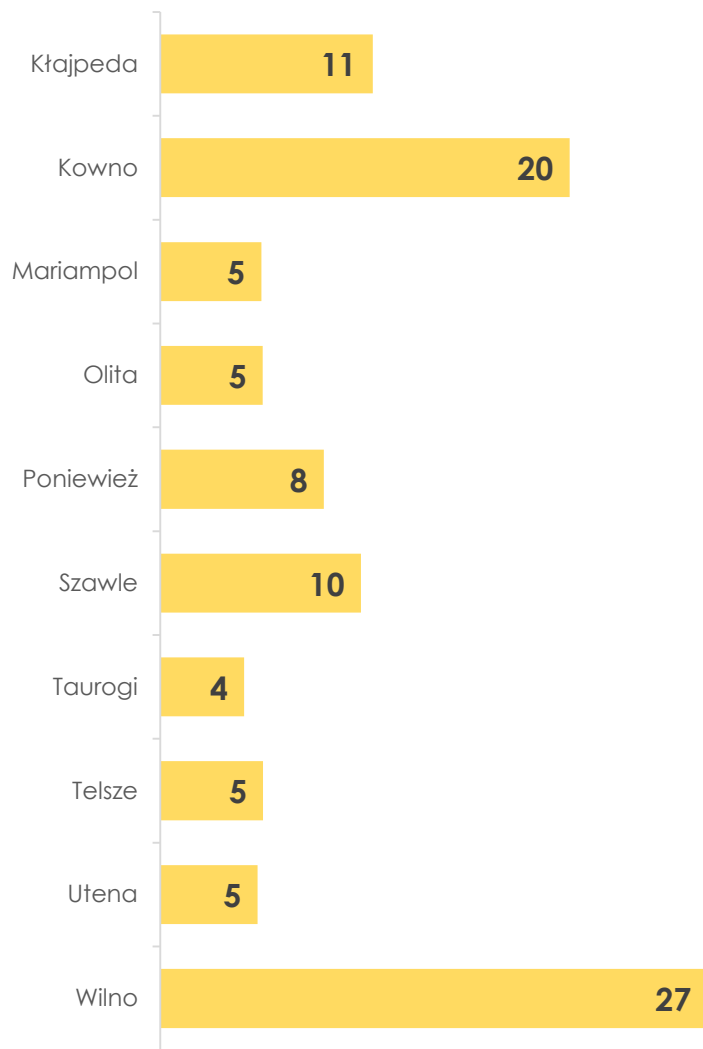

Poziom wykształcenia (%)

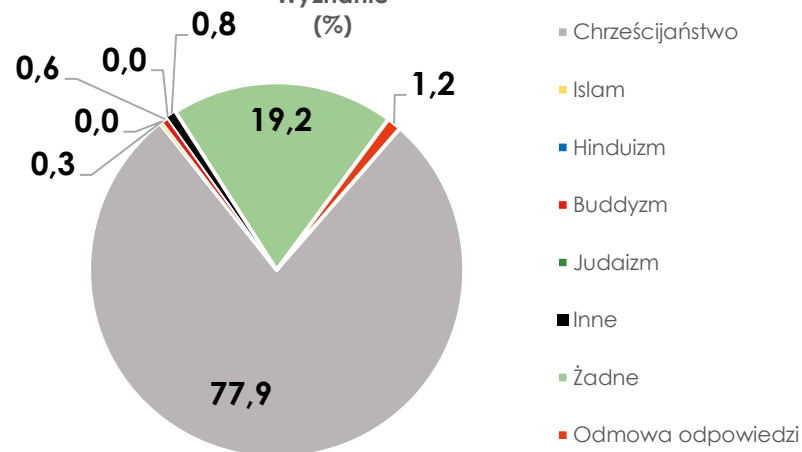

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Litwy

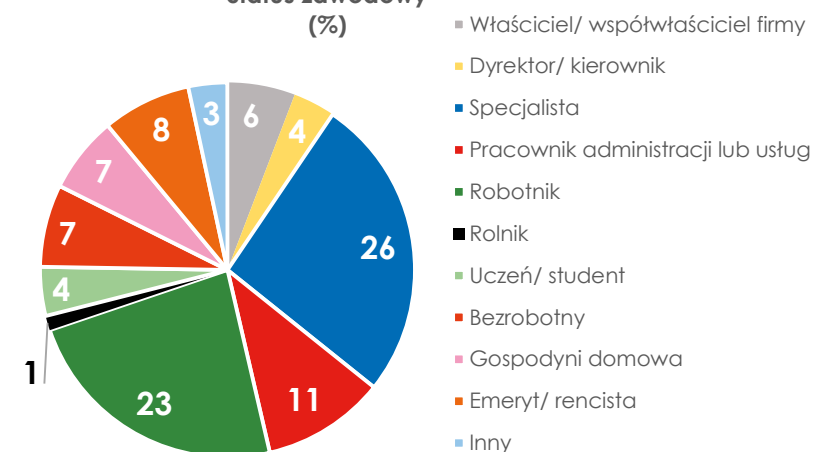
Region zamieszkania (%)

Wyznanie (%)

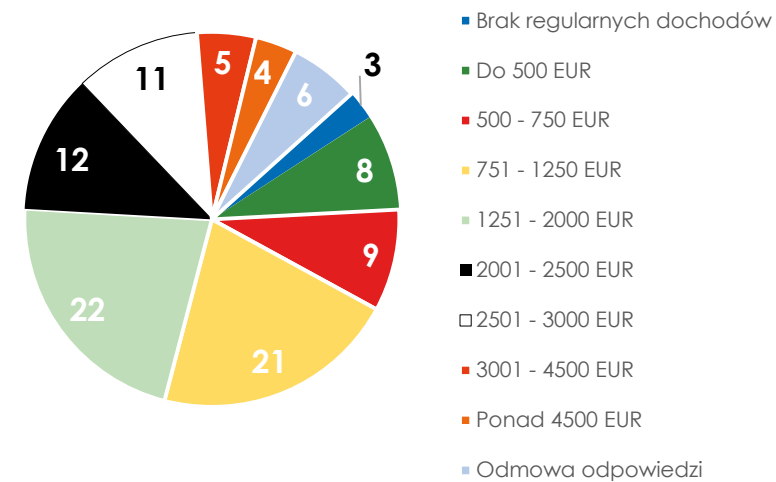
Status zawodowy (%)

Regularny udział w wyborach (%)

Dochody netto na gospodarstwo domowe (%)

Stosunek do instytucji

1-13|07|23

N=978

57

RAPORT IES
4/2023

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	Niepełne TAK	Niepełne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	50	51	29	22	21	28	49
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	61	67	39	28	15	19	33
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	51	52	23	28	28	21	48
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	50	51	14	36	35	14	49
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	68	77	45	32	11	11	23
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	70	77	51	27	10	13	23
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	54	64	17	47	24	12	36

Opinie dotyczące zaufania do rządu są na Litwie źródłem zdecydowanych podziałów.

Najwięcej pozytywnych odpowiedzi w kontekście zaufania Litwini kierują w stronę prezydenta Gitanasa Nausedy – 67% społeczeństwa deklaruje, że mu ufa, a pewnych tego jest prawie 40% pytanych.

Natomiast w kwestii zaufania do rządu, parlamentu oraz sądów Litwini są mocno podzieleni na pół (przynajmniej deklaratorywnie), co potwierdzają także czasy reakcji. Zwraca uwagę duży procent wahających się w obydwu kierunkach, co wskazuje na podatność na zmiany w przyszłości. Obywatele Litwy zdecydowanie bardziej ufają policji i siłom zbrojnym – większość zgodziła się, a ok. połowa była pewna swej opinii. W przypadku sił zbrojnych Index osiągnął 70 pkt, o dwa punkty przewyższając poziom zaufania do policji.

Mimo że ponad połowa badanych (64%) mówi, że władze dbają o bezpieczeństwo Litwy, pewność w tej sprawie jest bardzo niska – zaledwie 17%.

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	77	82	64	18	8	10	18
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU	77	90	57	33	6	5	10
W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU	67	85	32	53	11	3	15

Największe zaufanie obywateli Litwy bez wątplenia budzi instytucja Unii Europejskiej – mocne 64% na „TAK”, plus 18% na raczej „TAK”. Zapewne jest to konsekwencją również tego, że aż 90% dostrzega w przynależności do UE wiele korzyści – opinie są silnie ugruntowane (57% odpowiedzi afirmatywnych).

Mimo że podobny odsetek pozytywnie postrzega ochronę ze strony NATO (85%), to jednak pewność w tym przypadku jest dużo niższa i mniej ugruntowana.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

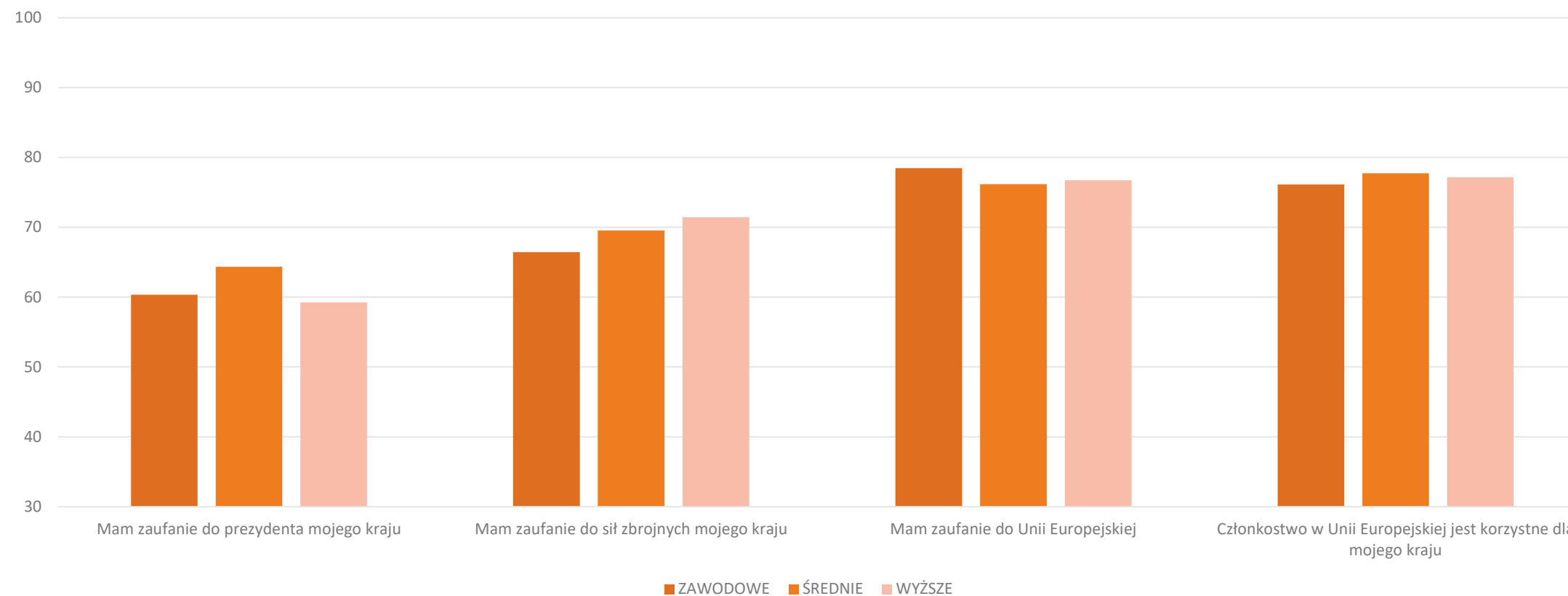
Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

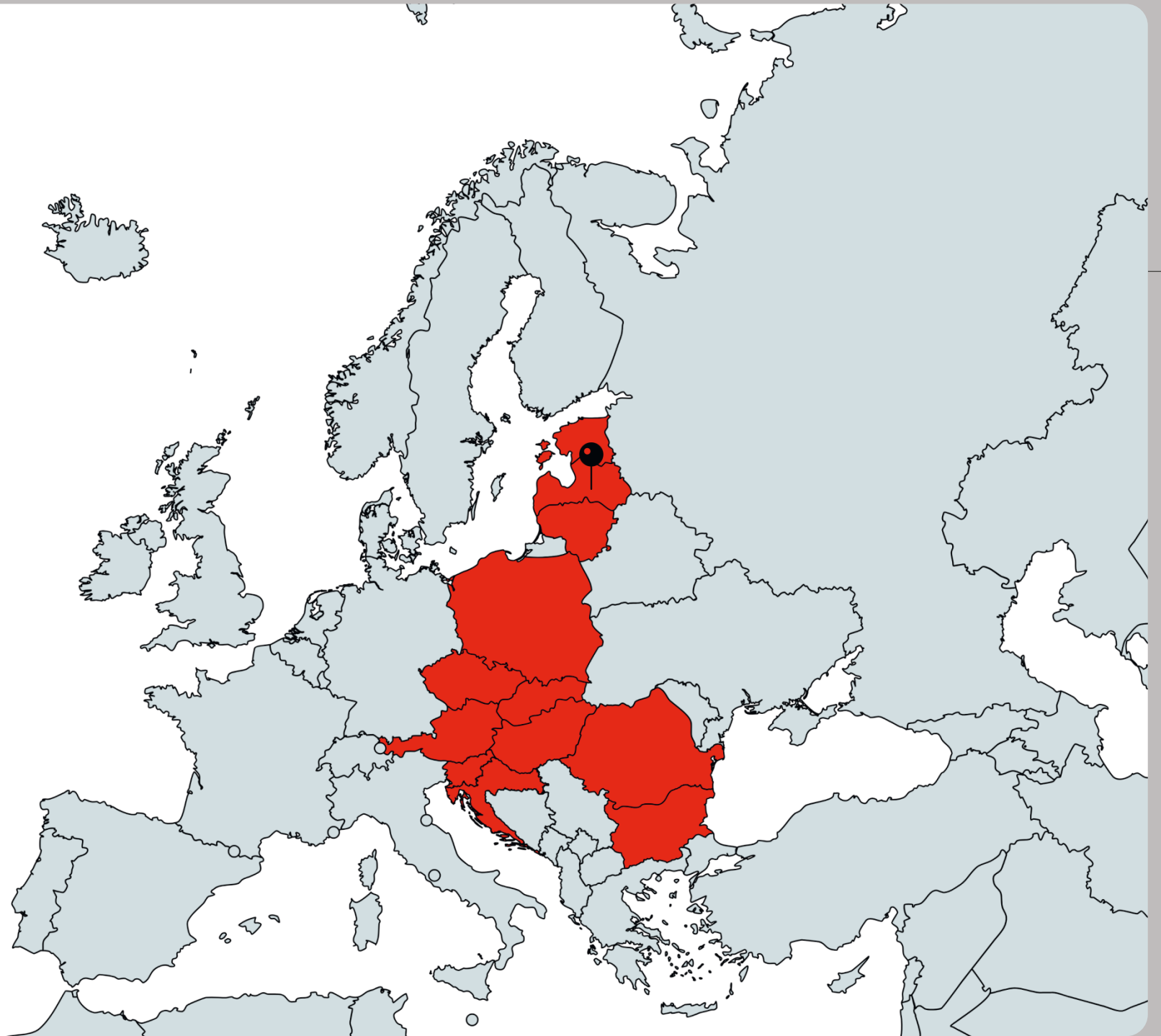

Zaufanie a wykształcenie respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

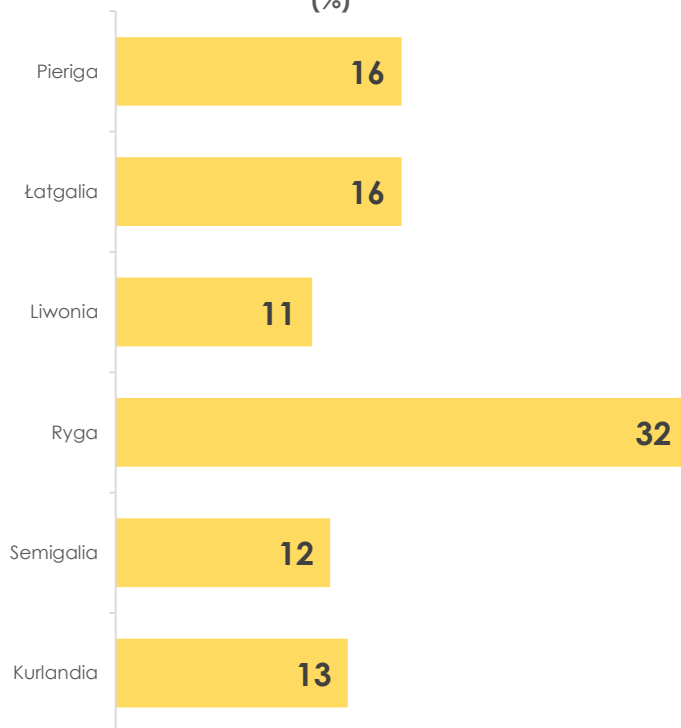

WYNIKI DLA ŁOTWY

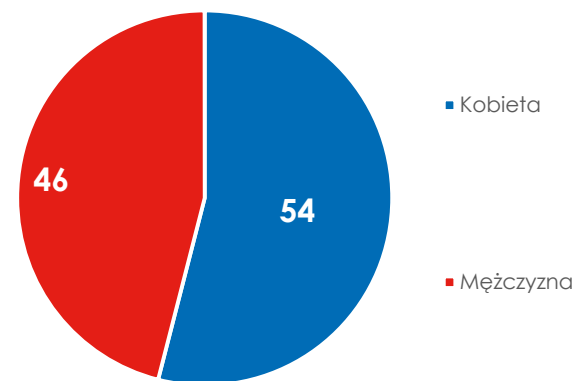

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Łotwy

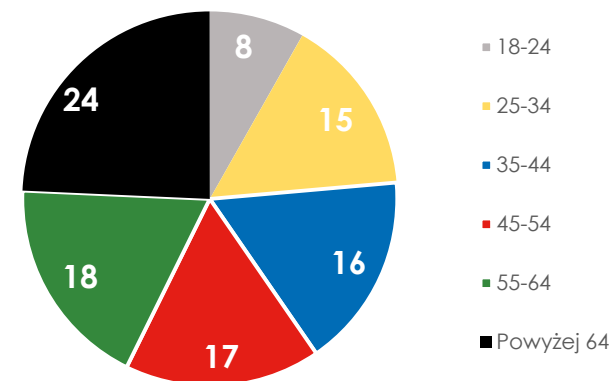
Kraina (%)

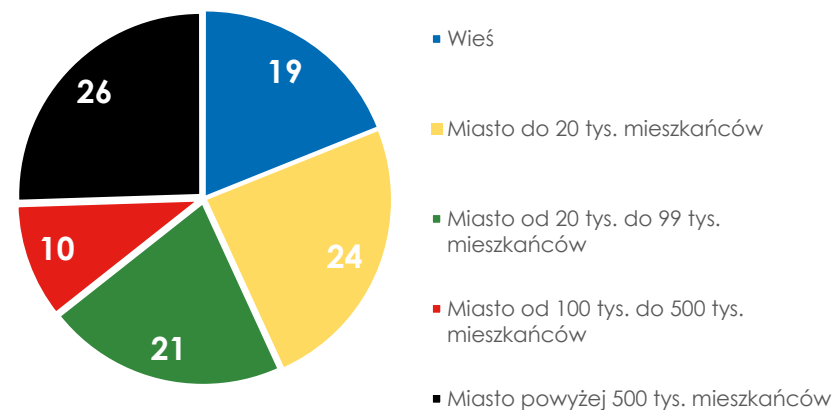
Płeć (%)

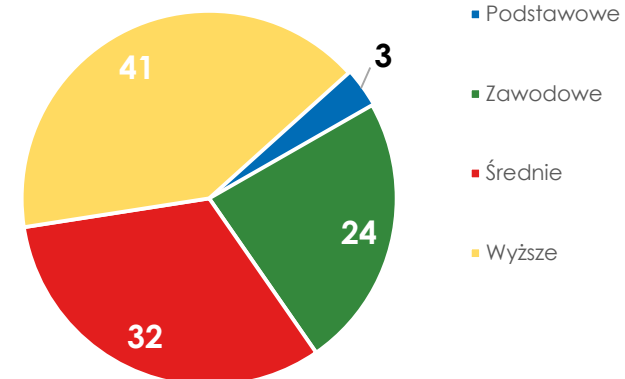
Wiek (%)

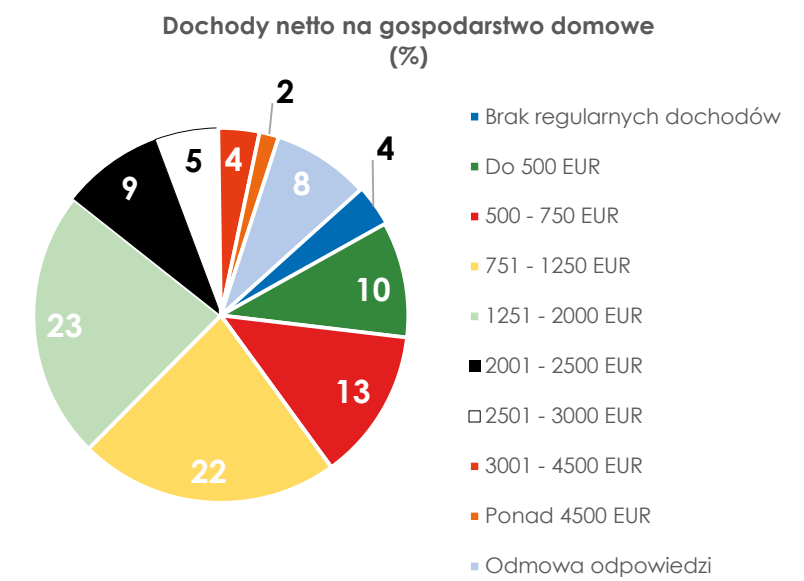
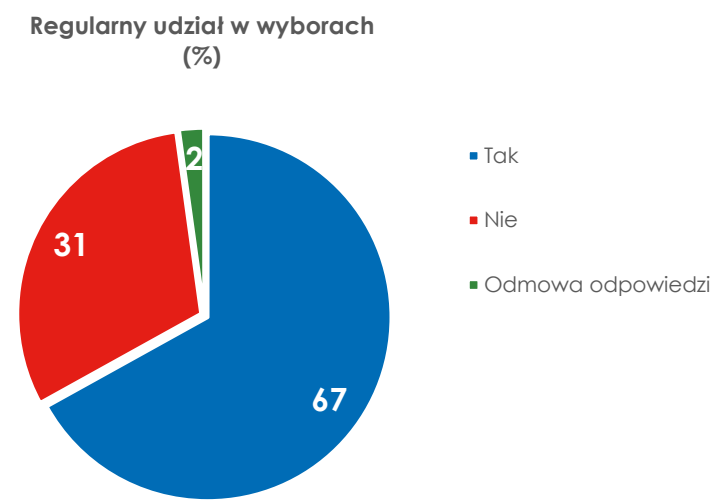
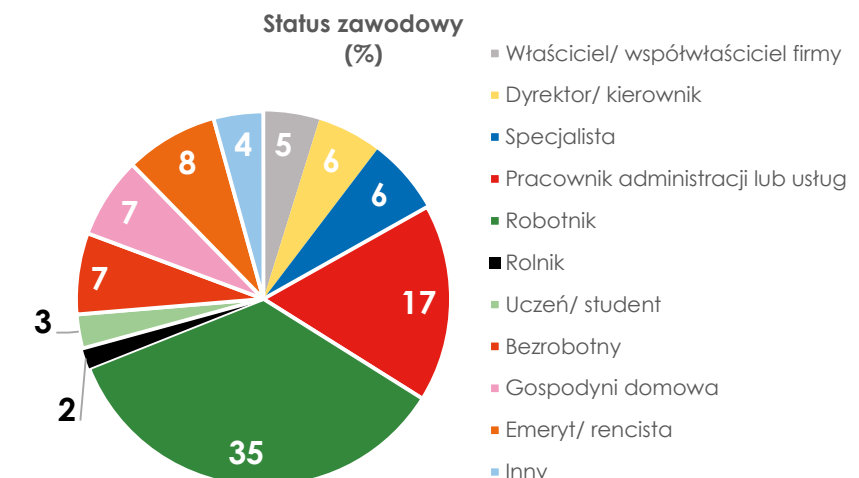
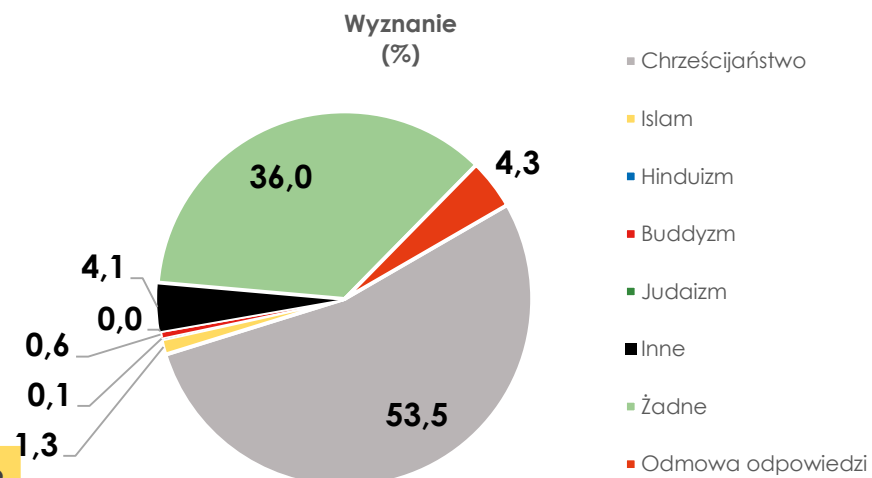
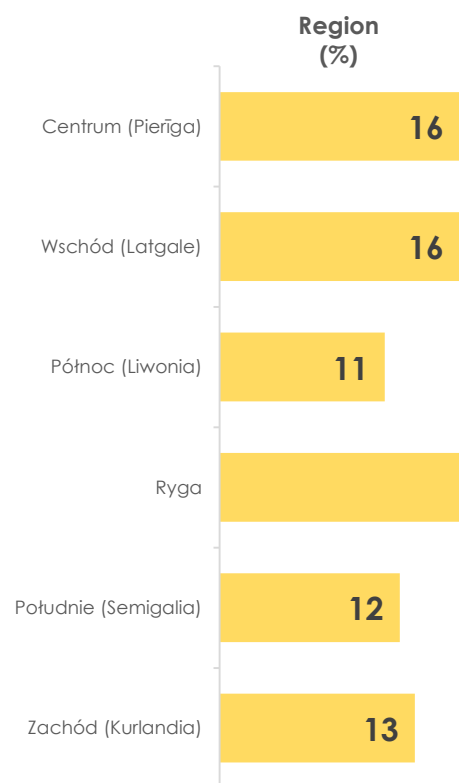
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Łotwy

Stosunek do instytucji

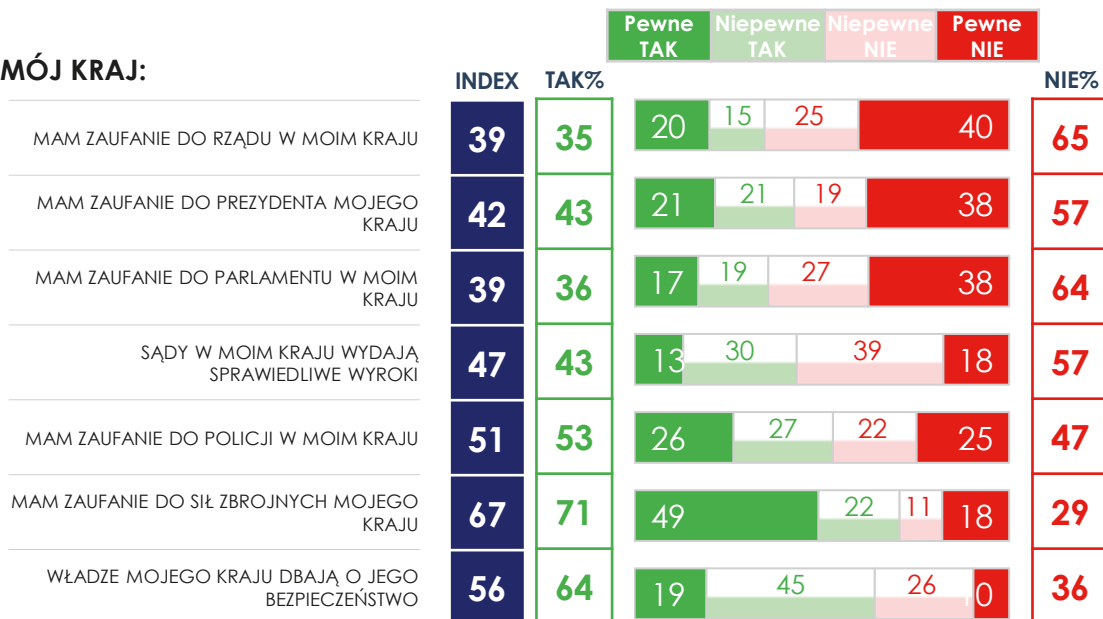
1-13|07|23

N=1022

63

RAPORT IES
4/2023

MÓJ KRAJ:

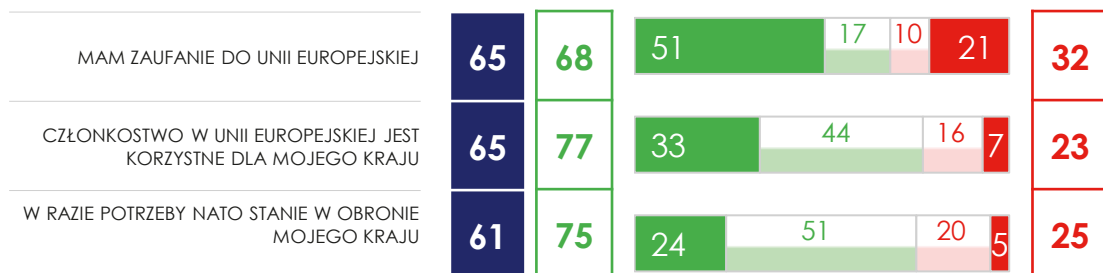

Stosunek Łotyszów do większości instytucji w ich kraju jest negatywny. Ok. 40% obywateli Łotwy nie ufa swojemu rządowi, prezydentowi ani parlamentowi. Jedynie policja i siły zbrojne cieszą się jakimś zaufaniem społecznym (53% w pierwszym przypadku i 71% w drugim), choć na poziomie ugruntowanym jedynie wojsko zyskało uznanie co drugiego obywatela.

Ponad 50% Łotyszów nie wierzy, że sądy w ich kraju są sprawiedliwe. Warto jednak zauważyć, że nie jest to opinia ugruntowana, dużo obywateli się waha, a więc ich postawa jest podatna na zmianę.

Co ciekawe, pomimo deklarowanego i faktycznego braku zaufania do rządu, prezydenta i parlamentu, **Łotysze uważają na poziomie deklaracyjnym, że władze ich kraju dbają o bezpieczeństwo Łotwy**, co może wynikać z faktycznego dużego zaufania do sił zbrojnych, choć bardziej prawdopodobna jest raczej labilność opinii publicznej w tej kwestii – aż 71% wahało się przy podejmowaniu decyzji, a tylko 19% miało ugruntowaną postawę w tej sprawie.

EUROPA I ZACHÓD:

Mimo że naród łotewski deklaruje większe zaufanie do NATO, jest zdecydowanie bardziej przekonany do Unii Europejskiej. Co drugi Łotysz ma ugruntowaną opinię względem UE, podczas gdy względem NATO co czwarty.

Mimo dużego zaufania, tylko 1/3 obywateli faktycznie dostrzega na poziomie ugruntowanym korzyści płynące z członkostwa w UE, a jeszcze mniej, bo 24%, jest faktycznie przekonanych, że w godzinie próby NATO pospiesz z pomocą. Wprawdzie dodatkowe 51% też tak uważa, ale ze znacznie niższą emocjonalną pewnością, co sugeruje potrzebę działań **zwiększających zaufanie**.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

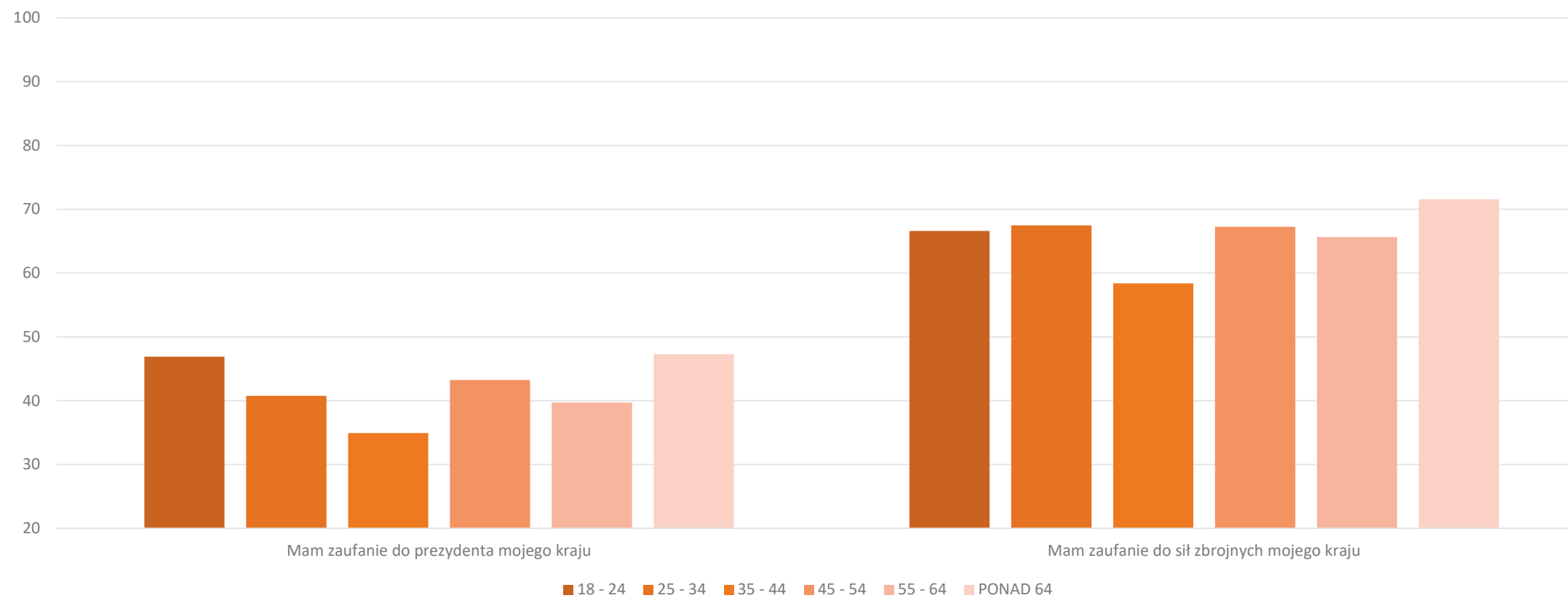
Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie a wiek respondentów

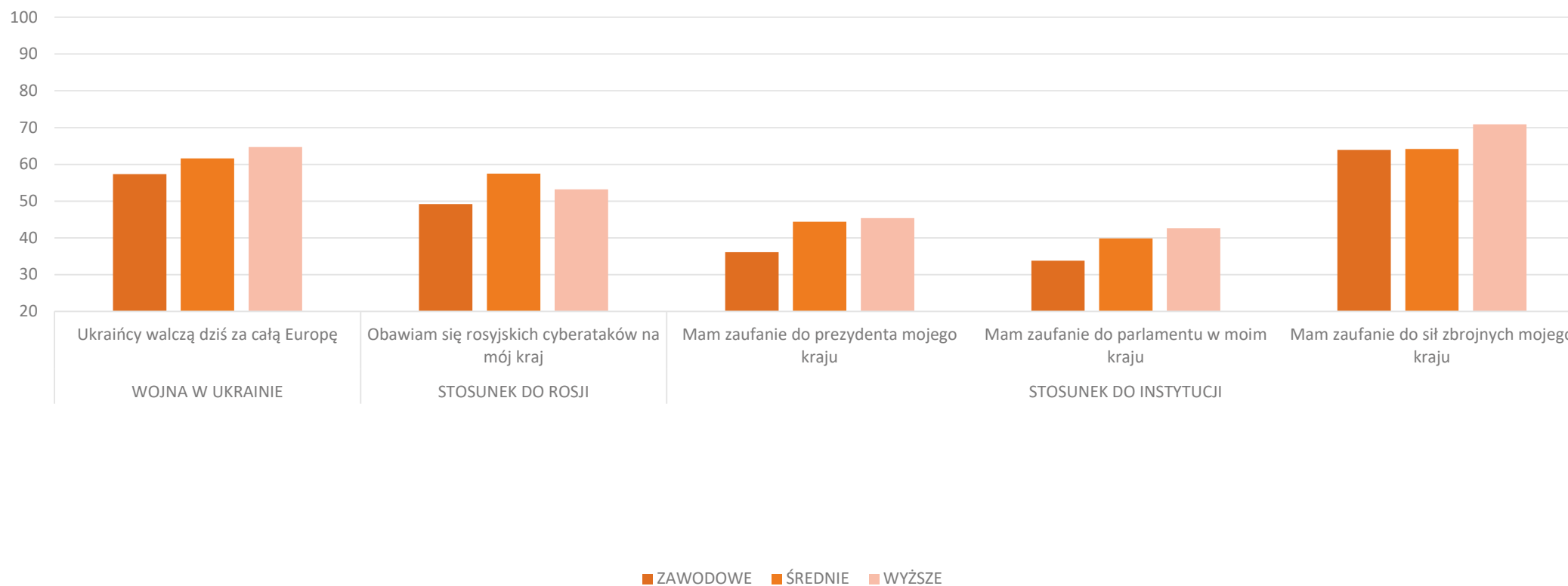
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

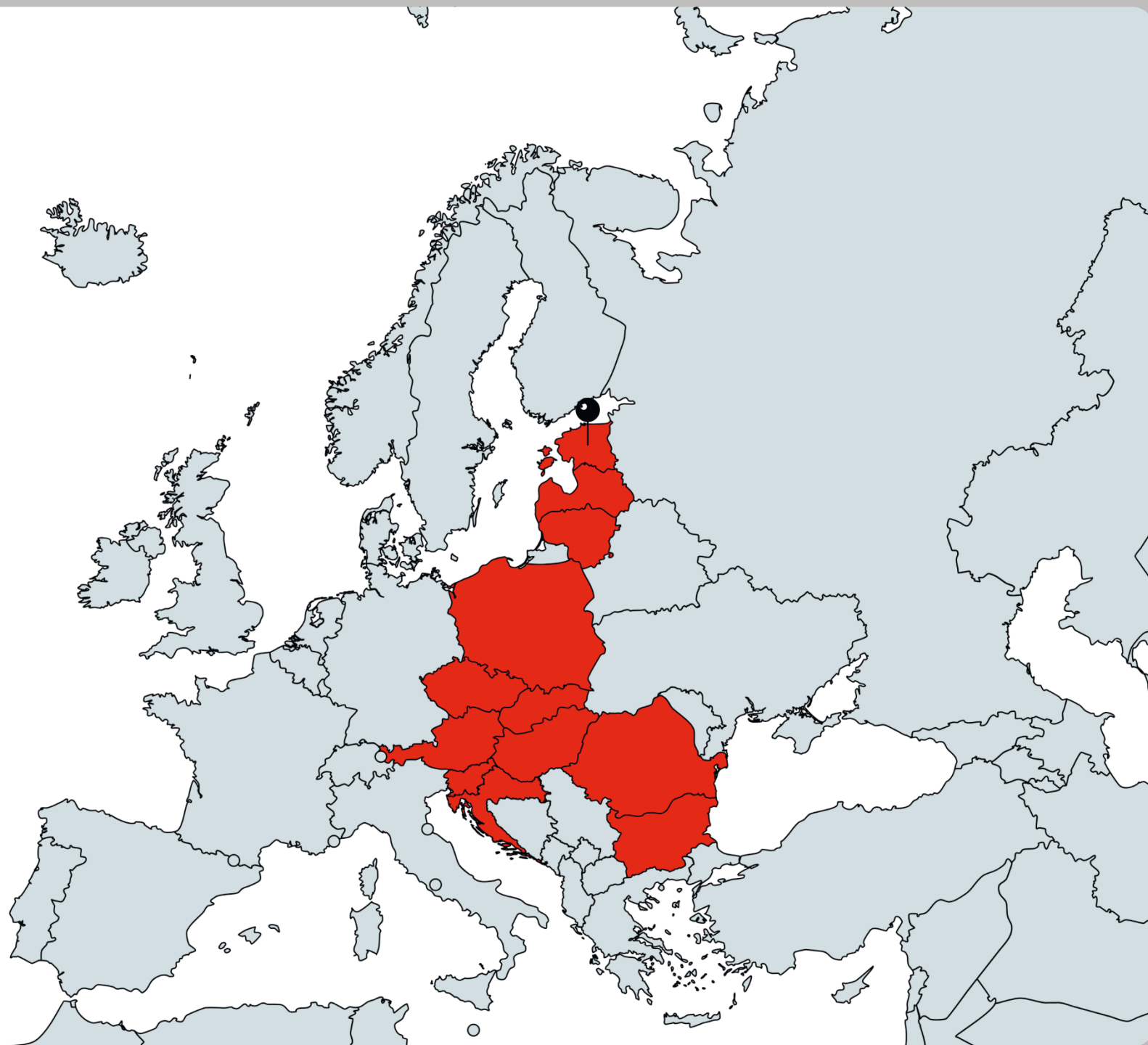

Zaufanie a wykształcenie respondentów

INDEX vs WYKSZTAŁCENIE

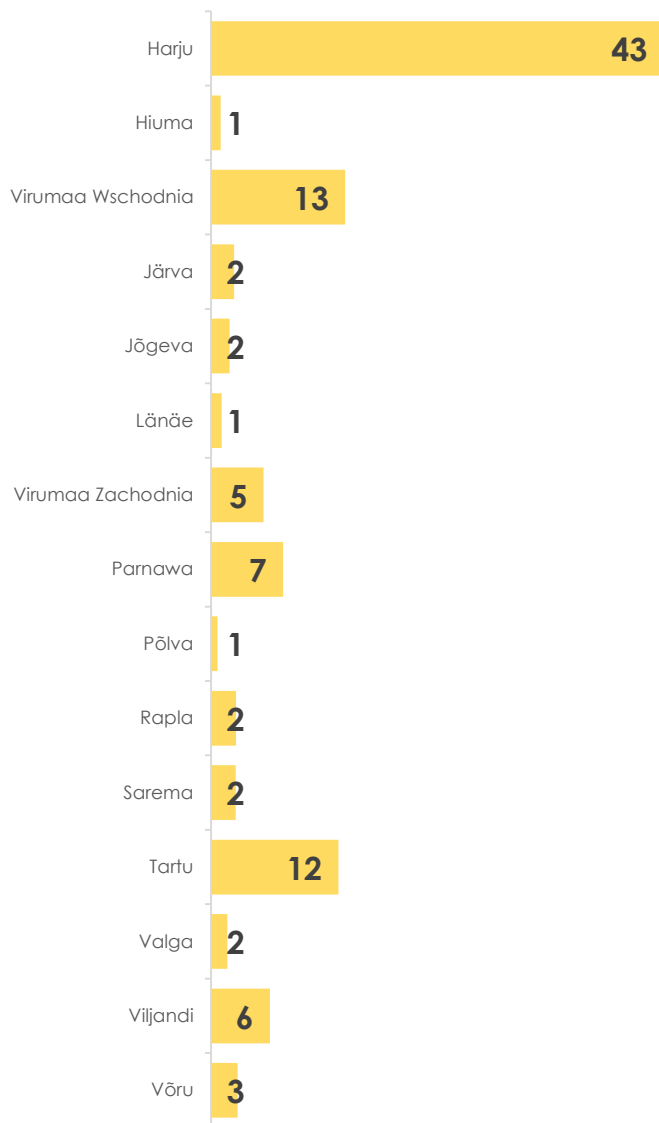

WYNIKI DLA ESTONII

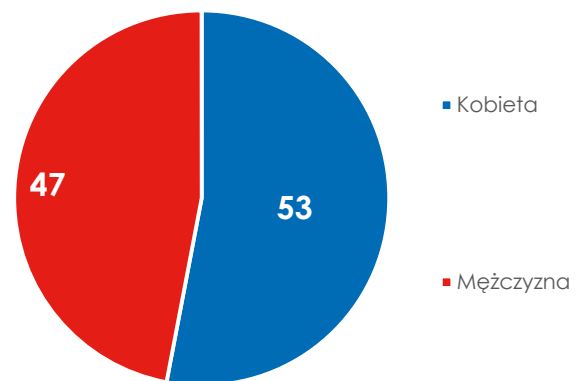

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Estonii

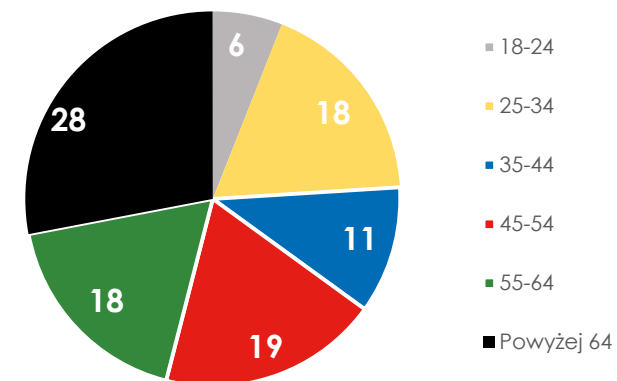
Prowincja (%)

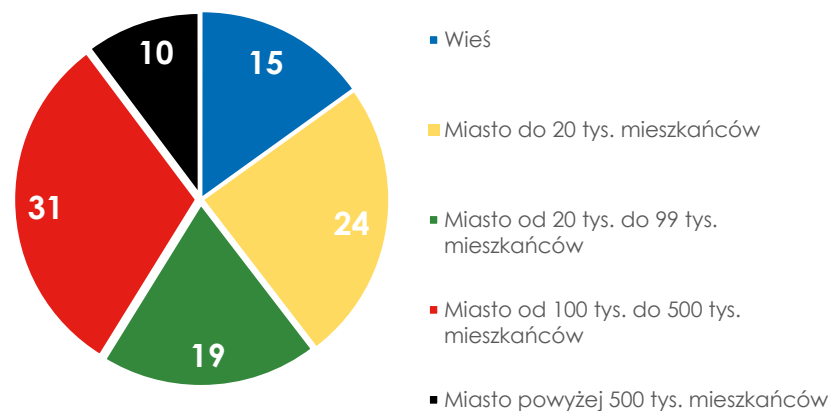
Płeć (%)

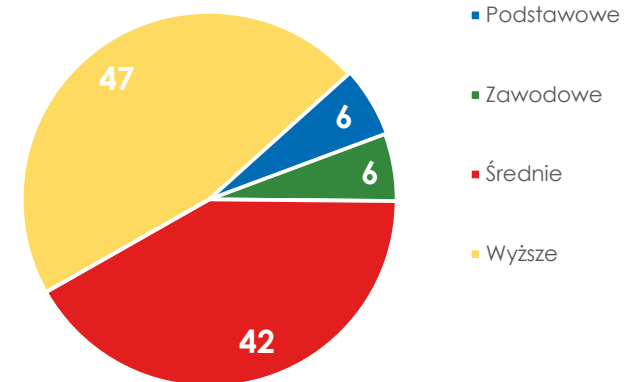
Wiek (%)

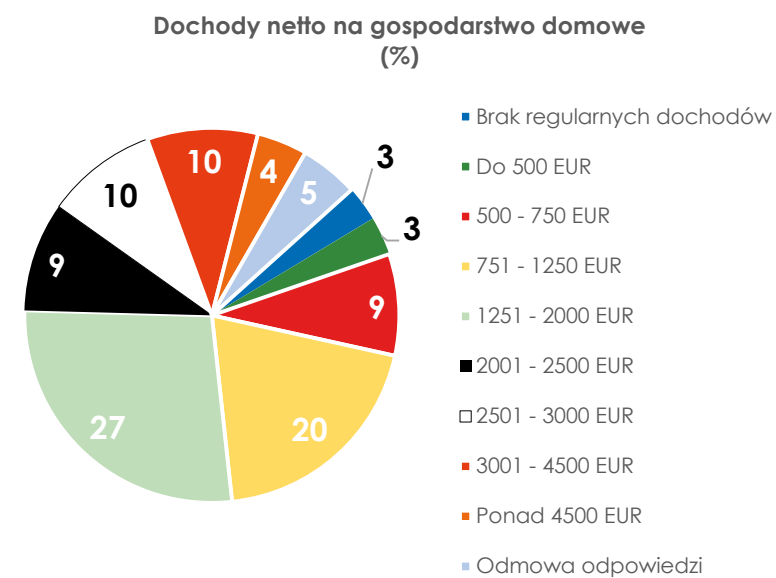
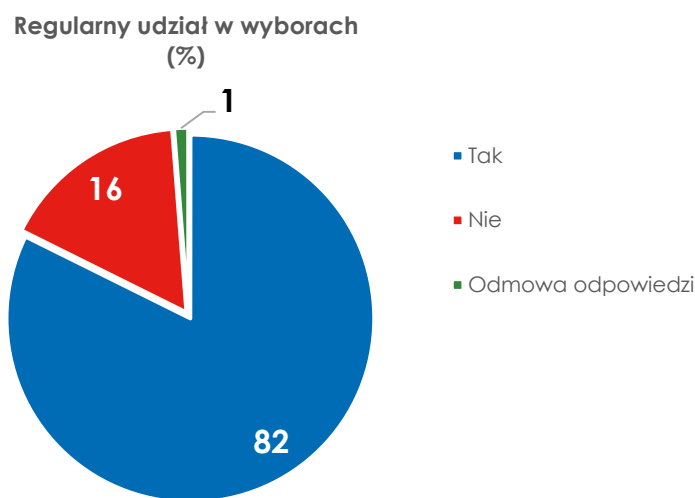
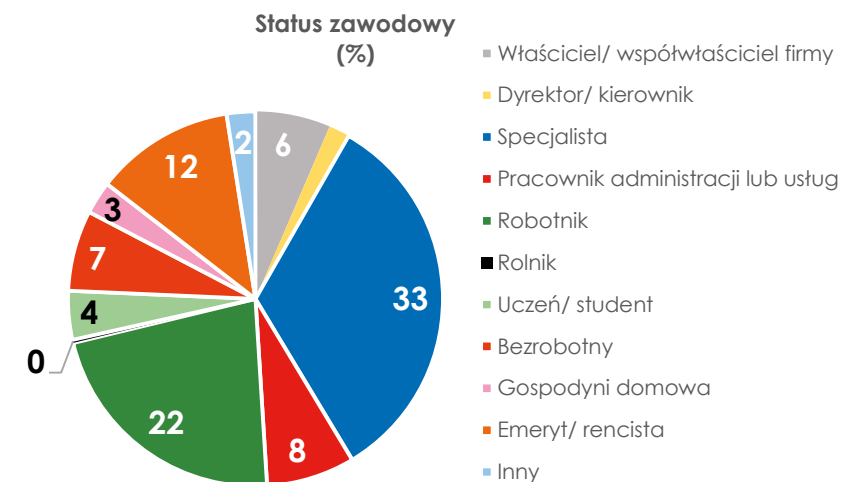
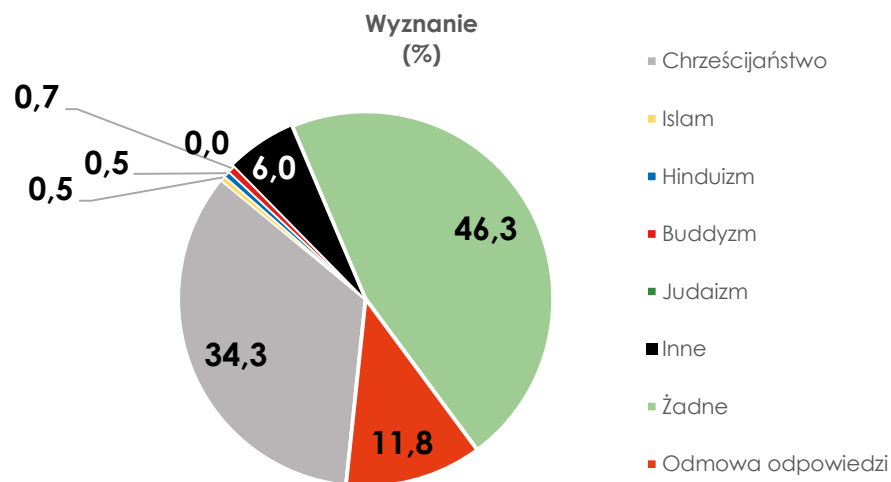
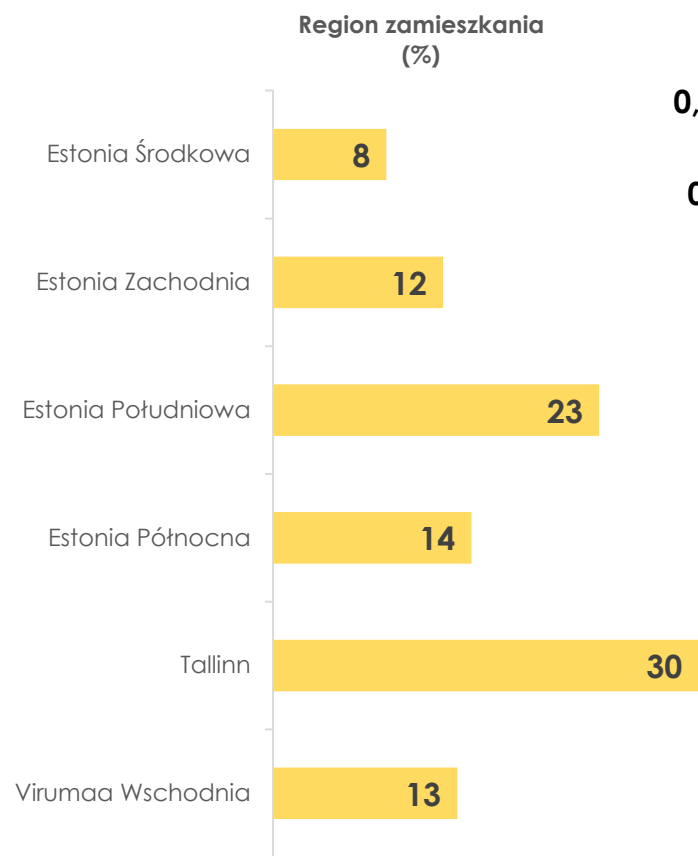
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Estonii

Stosunek do instytucji

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	Niepełne TAK	Niepełne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	52	54	33	21	16	30	46
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	67	76	47	29	10	14	24
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	51	50	27	23	24	26	50
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	53	59	16	43	30	11	41
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	69	79	46	33	11	0	21
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	69	81	40	41	12	3	19
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	59	71	28	43	16	13	29

Niemalże połowa obywateli Estonii (47%) z przekonaniem ufa swojemu prezydentowi (Alar Karis), a dalszych 29% czyni tak z mniejszym ugruntowaniem – to ewenement w państwach Trójmorza. Zaufanie do rządu deklaruje większość społeczeństwa, bo 54%, z czego co trzeci Estończyk mówi o tym z pełnym przekonaniem. Natomiast równo po 50% jest wśród tej nacji ufających i nieufających parlamentowi, przy sporej grupie – 22 i 24% odpowiednio – wahających się w obydwie strony (na „TAK” i na „NIE”).

Bardzo dużym zaufaniem cieszą się w Estonii policja i wojsko (około 80% deklarujących), z czego połowa ma tę opinię ugruntowaną. **W tej sytuacji nieco zaskakuje zdecydowanie niższa pewność co do tego, że władze Estonii dbają o bezpieczeństwo swoich obywateli.** Jest tego pewnych zaledwie 28%, podczas gdy 29% ma w tej sprawie wyraźne wątpliwości.

Najbardziej jednak Estończycy nie ufają sądom. W tym obszarze występuje bardzo dużo wahania zarówno u osób twierdzących, że sądy wydają sprawiedliwe wyroki (43%), jak i u tych, którzy nie zgadzają się z tym stwierdzeniem (41%).

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	67	71	55	16	8	21	29
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU	72	85	46	39	10	5	15
W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU	70	81	48	33	10	9	19

Estończycy są dość zgodni w swoich postawach dotyczących Unii Europejskiej i NATO. Zaufanie do UE jest zinternalizowane, silnie ugruntowane i występuje u ponad połowy obywateli (55%). W przypadku NATO jest to wartość nieco niższa, bo 48%, ale ogółem aż 81% społeczeństwa zadeklarowało, iż wierzy, że w razie zagrożenia NATO przyjdzie Estonii z pomocą. Jeszcze więcej, bo aż 85%, dostrzega korzyści z przynależnością do UE i tylko 5% obywateli jest zdecydowanie sceptycznych w tej kwestii.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

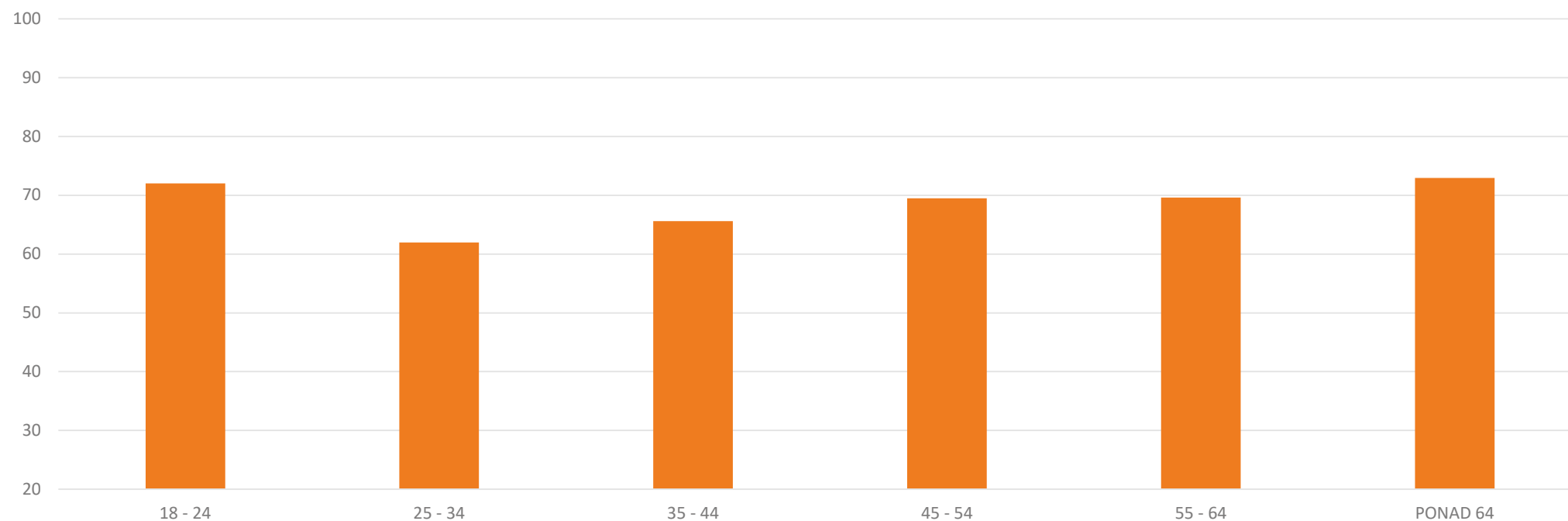
Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”
Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Index
Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie do policji a wiek respondentów

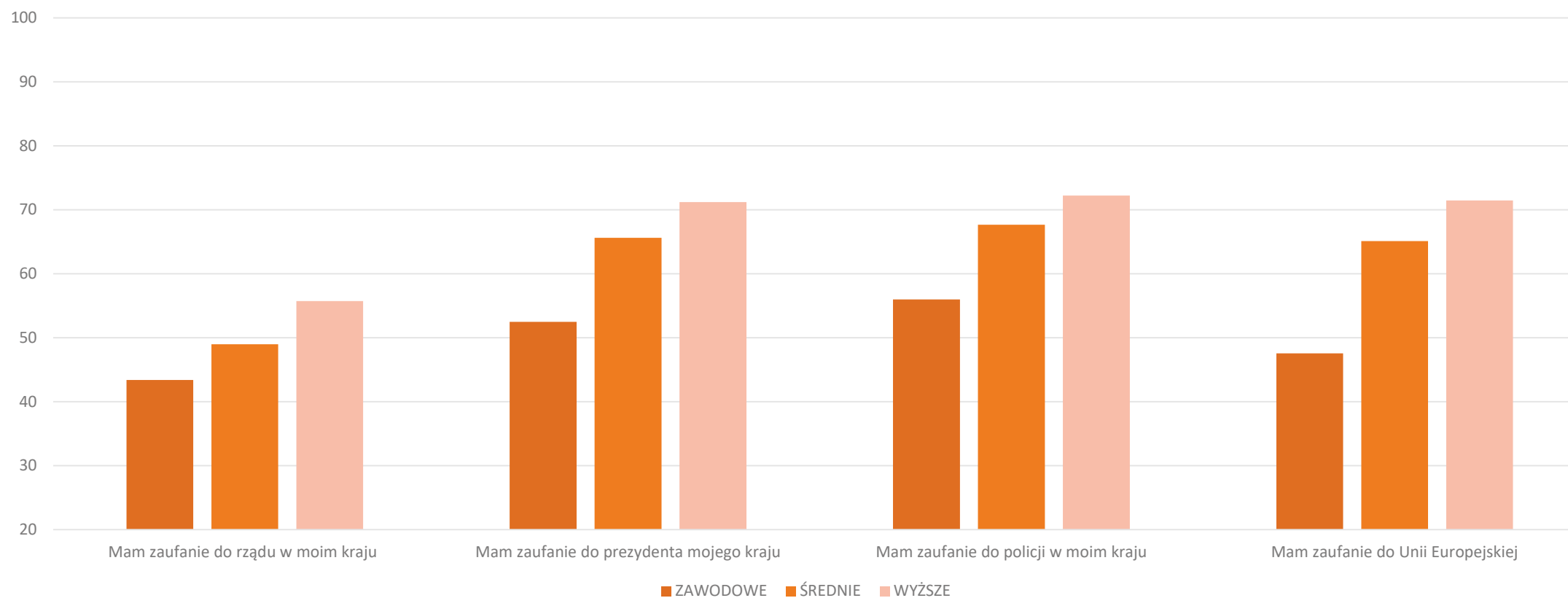
Mam zaufanie do policji w moim kraju

Zaufanie a wykształcenie respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

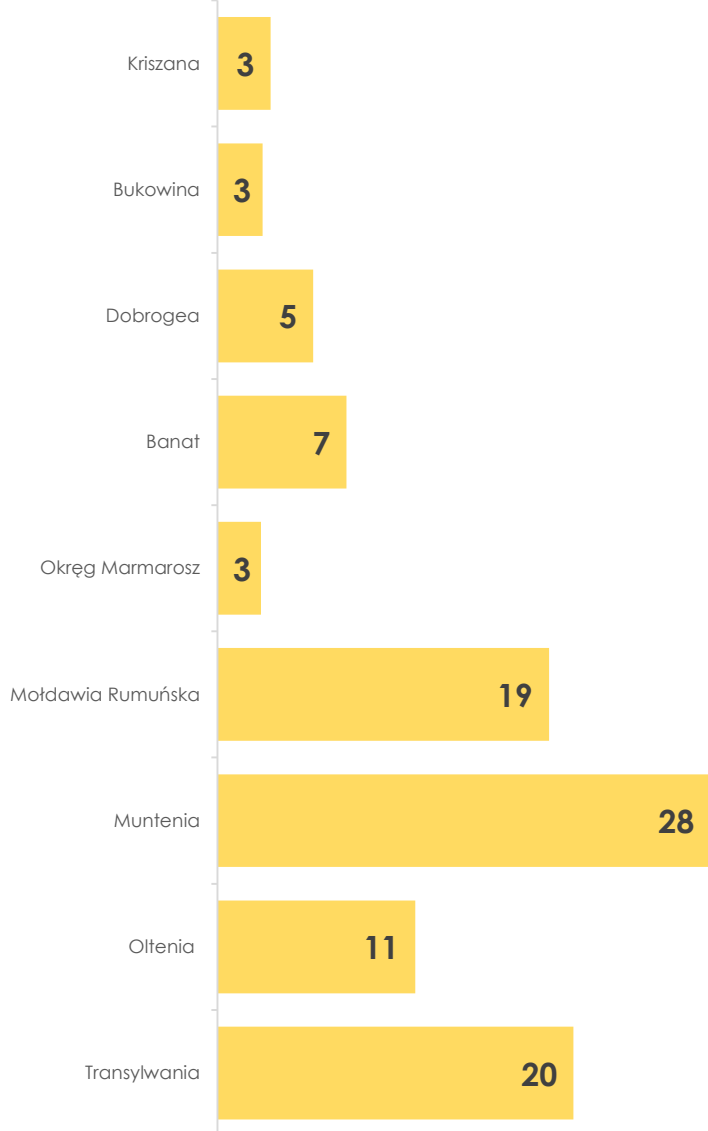

WYNIKI DLA RUMUNII

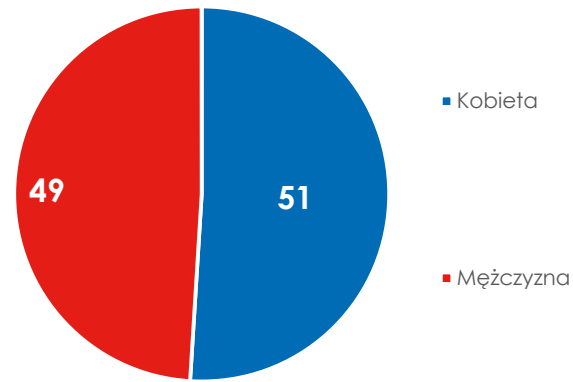

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Rumunii

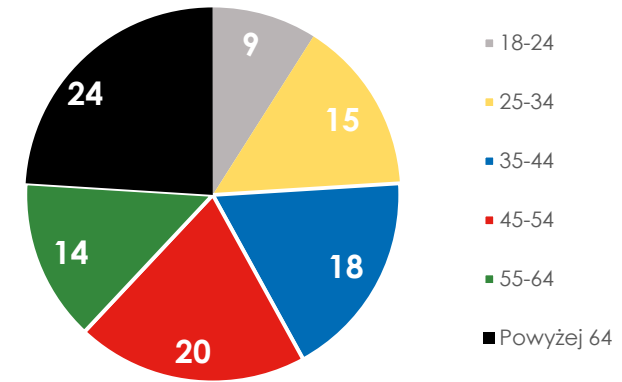
Kraina historyczna (%)

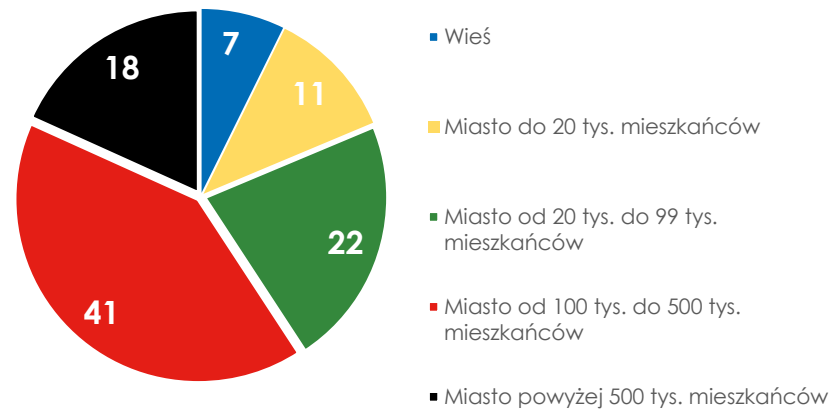
Płeć (%)

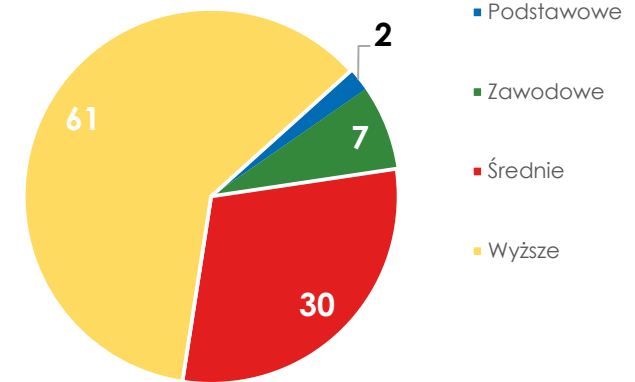
Wiek (%)

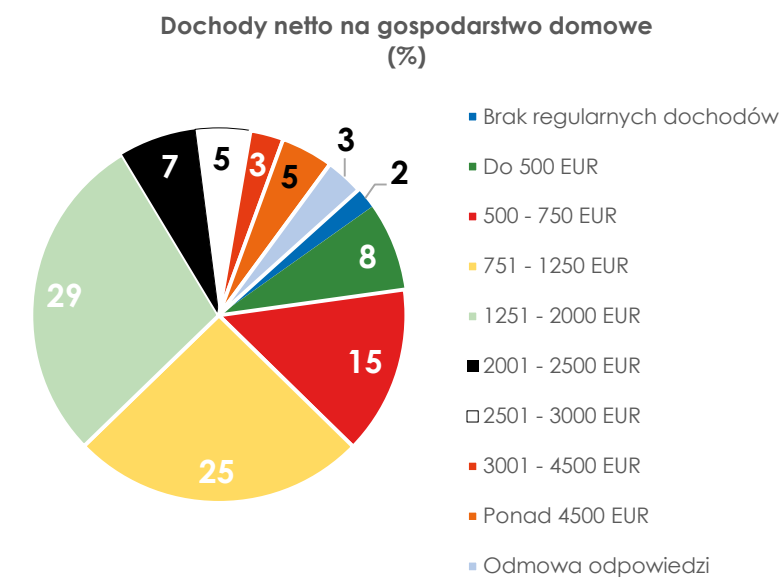
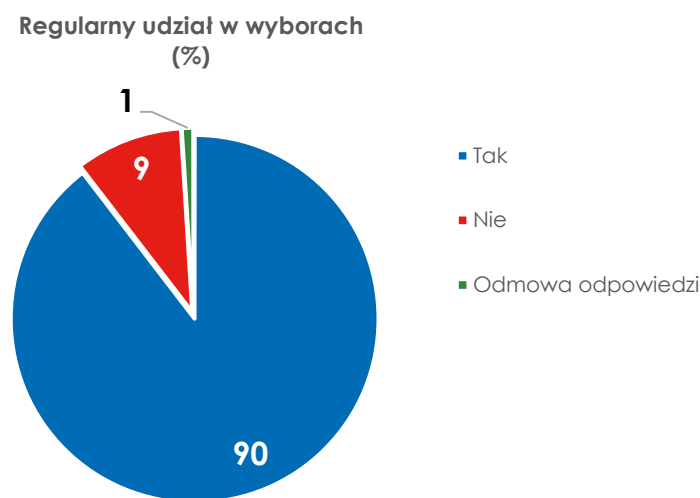
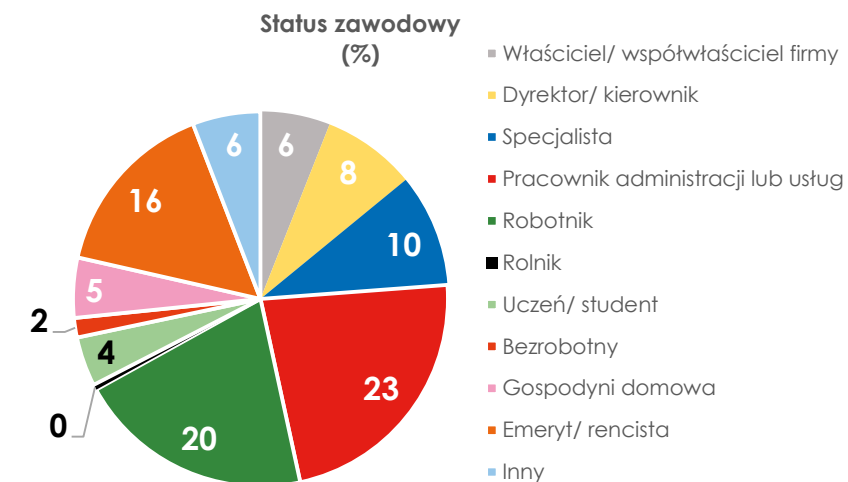
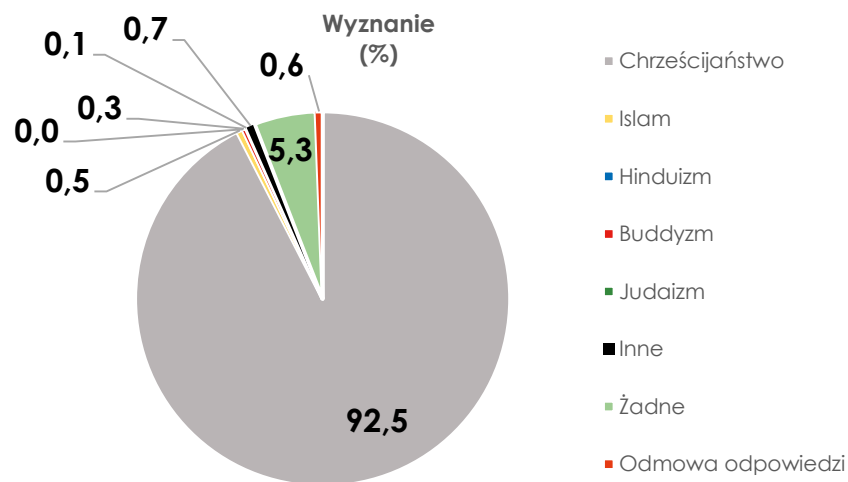
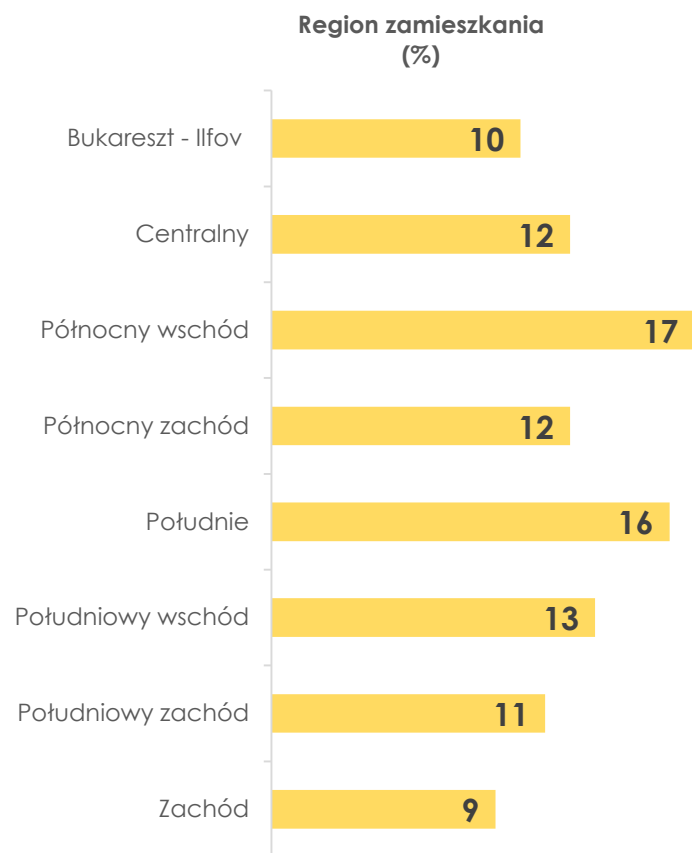
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

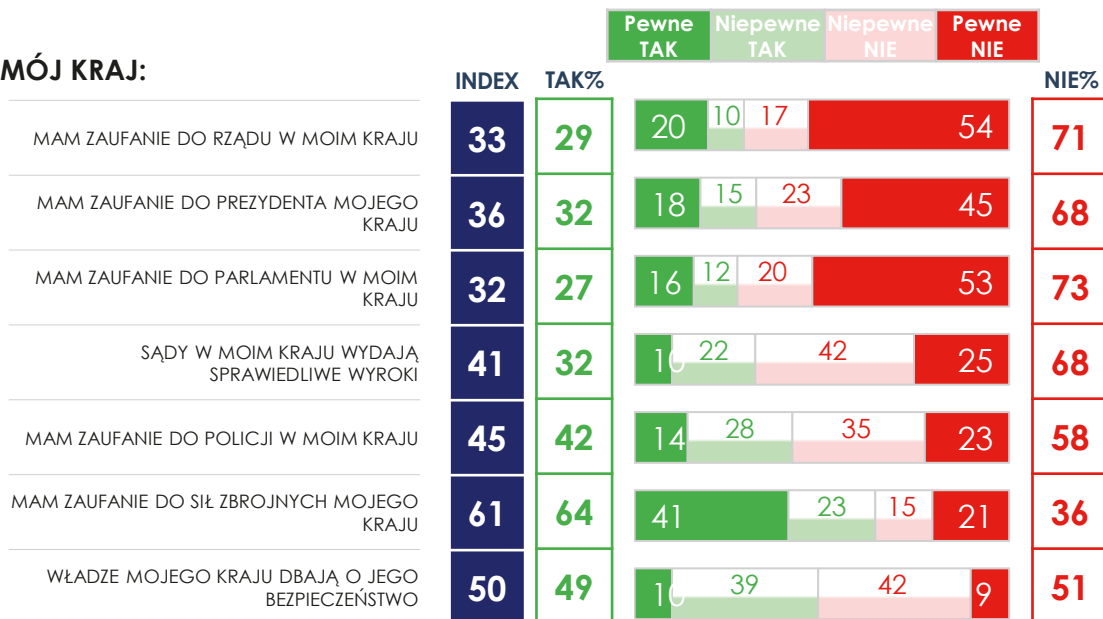
Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Rumunii

Stosunek do instytucji

MÓJ KRAJ:

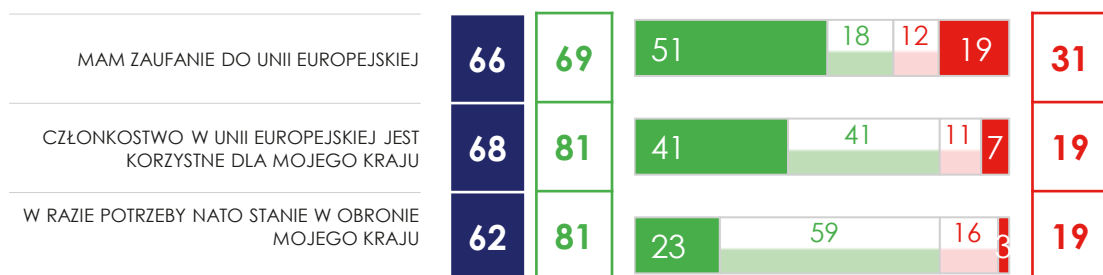
Rumuni aktualnie nie mają w zdecydowanej większości zaufania do własnego rządu, prezydenta i parlamentu. Procent pewności postawy jest w tych trzech przypadkach naprawdę wysoki: dla rządu wynosi on 54%, dla parlamentu jest zaledwie o 1% niższy, a prezydentowi w sposób zdecydowany nie ufa 45% respondentów.

Nie dziwi zatem mocno dzieląca Rumunów opinia w kwestii bezpieczeństwa. 49% mówi „TAK”, a 51% „NIE”, oceniając starania władzy w tym względzie. Opinii ugruntowanych jest tu dosłownie „na lekarstwo”.

Obywatele mają nieco przychylniejszą opinię na temat rumuńskich sądów i policji. Pomimo przewagi deklarowanego braku zaufania, spory odsetek się waha, a więc postawy te mogą ulec zmianie. Podobnie jest w kontekście dbania o bezpieczeństwo państwa – ponad połowa Rumunów twierdzi, że rumuńskie władze nie dbają o ochronę państwa, ale jest to postawa nieugruntowana.

Rumuni najlepiej ocenili siły zbrojne kraju, do których większość ankietowanych (60%) ma zaufanie, z czego dla 41% to wartość zinternalizowana.

EUROPA I ZACHÓD:

Co drugi obywatel Rumunii ma głęboko zakorzenione (51% internalizacji) zaufanie do Unii Europejskiej, zapewne wynikające także z faktu, iż 81% społeczeństwa widzi korzyść z obecności kraju w UE, z czego połowa ma tę postawę w pełni ugruntowaną.

Mimo że Rumuni deklarują większe zaufanie do NATO niż do Unii Europejskiej (81% w stosunku do 69%), w rzeczywistości istnieją w tej kwestii jakieś wątpliwości, ponieważ jedynie co czwarty obywateli jest przekonany, że w razie potrzeby NATO stanęłoby w obronie Rumunii. Ten sceptycyzm może wynikać właśnie z tego, o czym wspomniano nieco wcześniej, we Wnioskach.

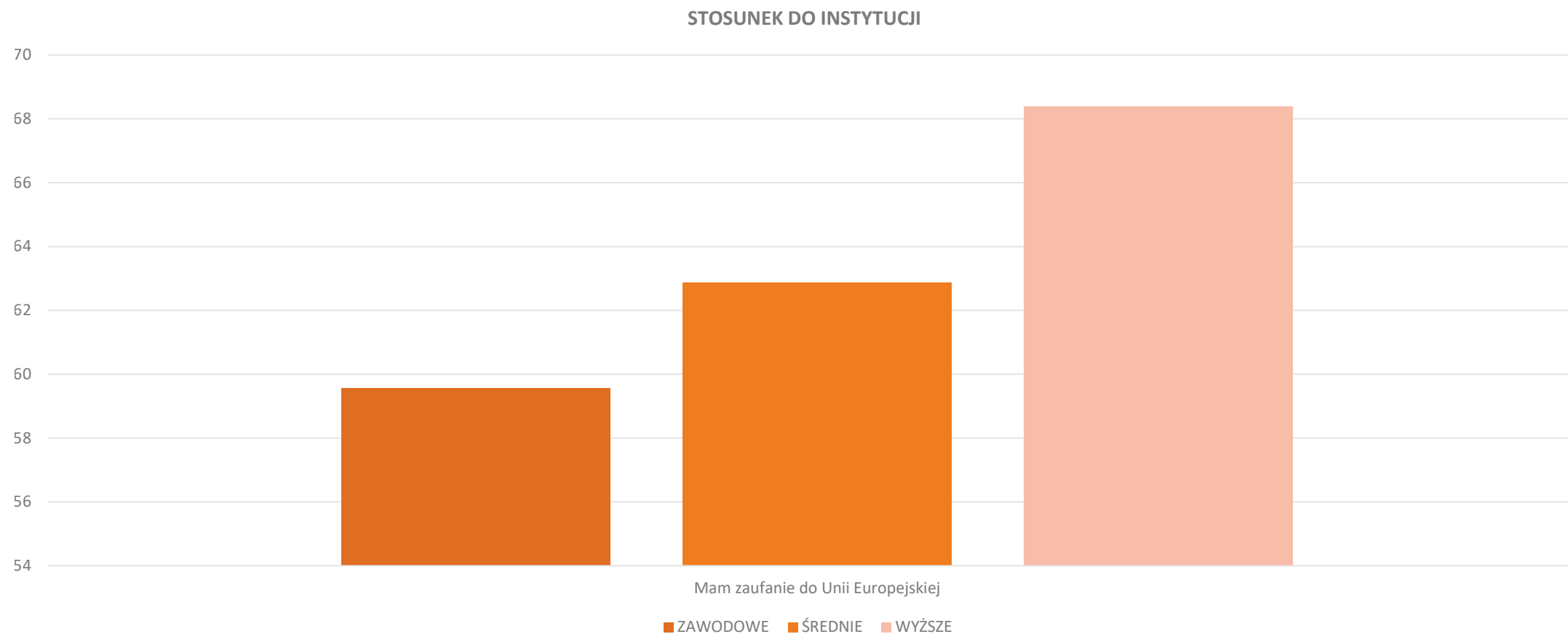
Pewne „TAK” / Pewne „NIE”
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”
Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Index
Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

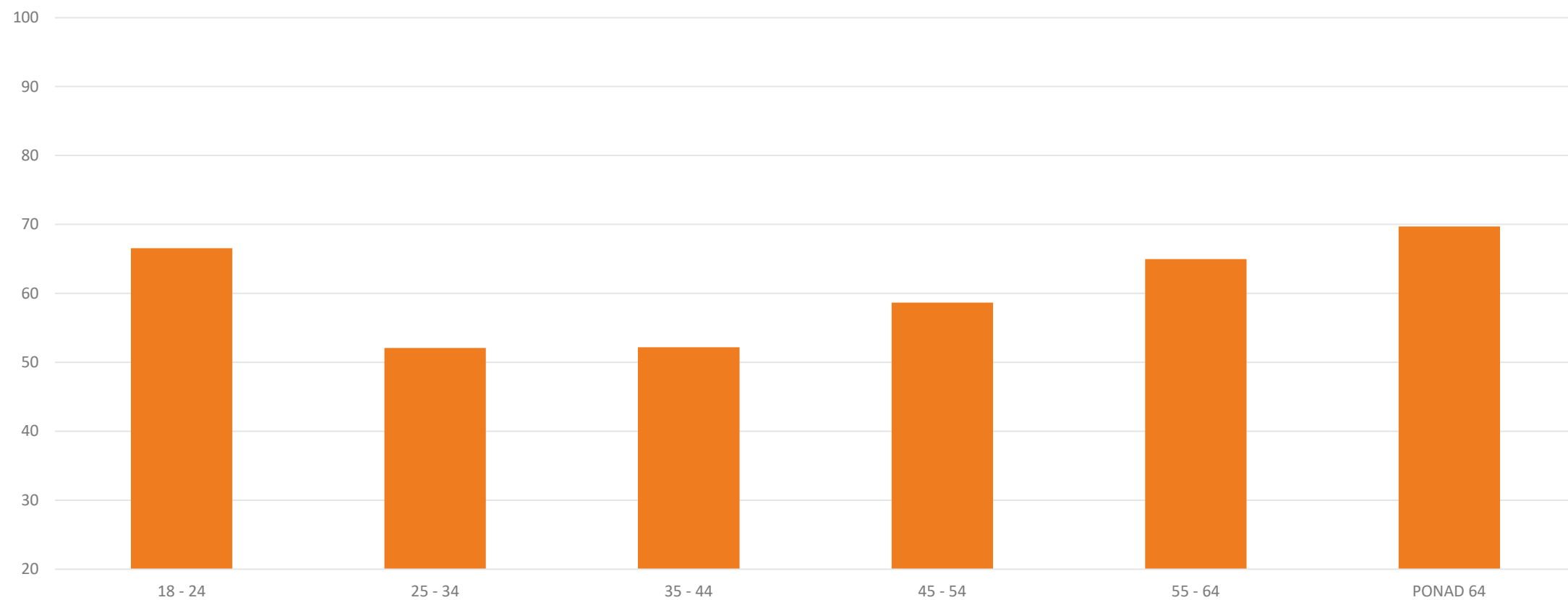
Zaufanie do EU a wykształcenie respondentów

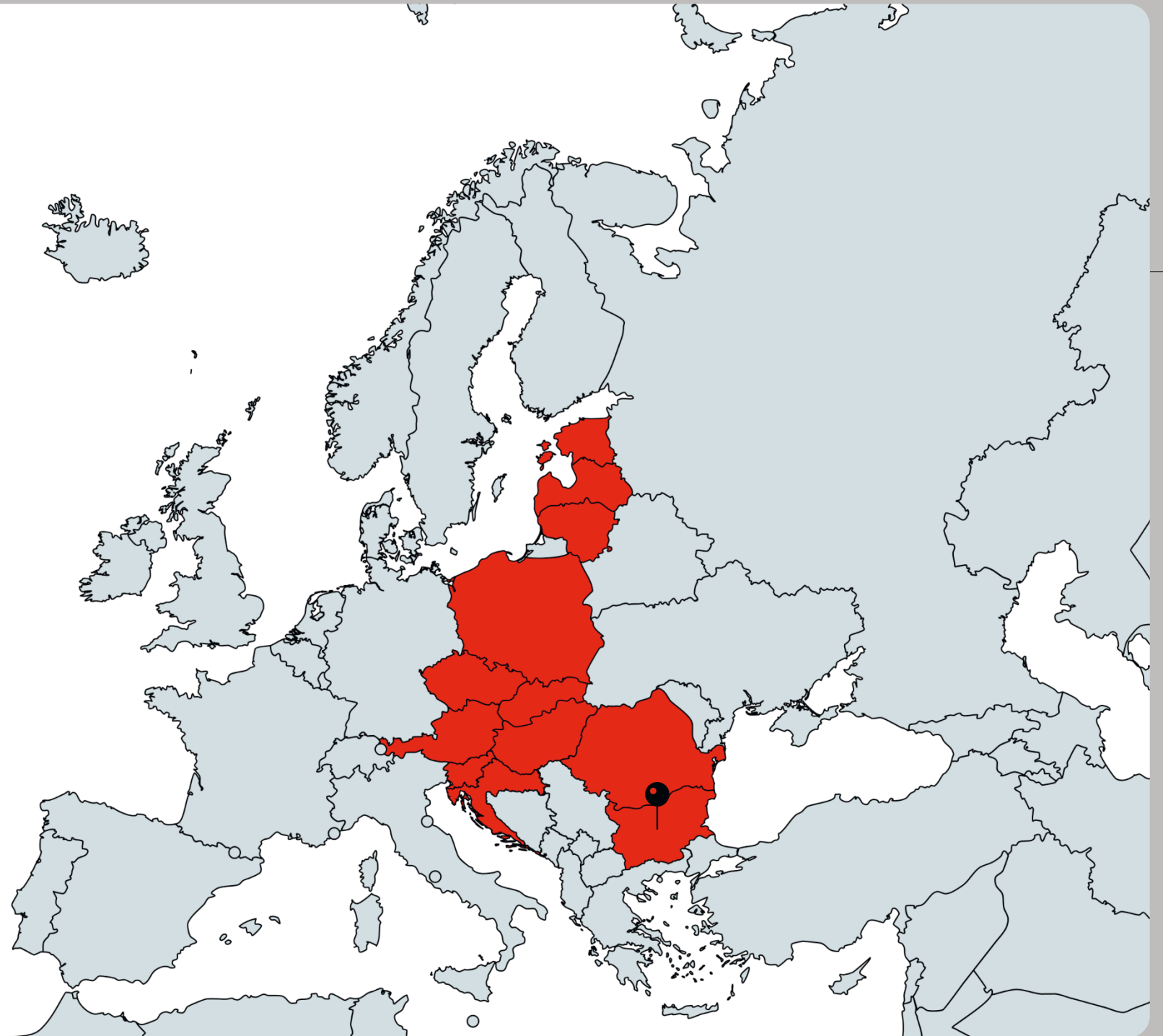
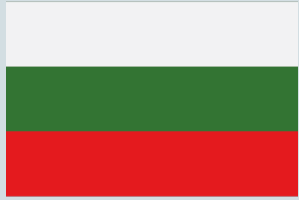

Zaufanie do sił zbrojnych a wiek respondentów

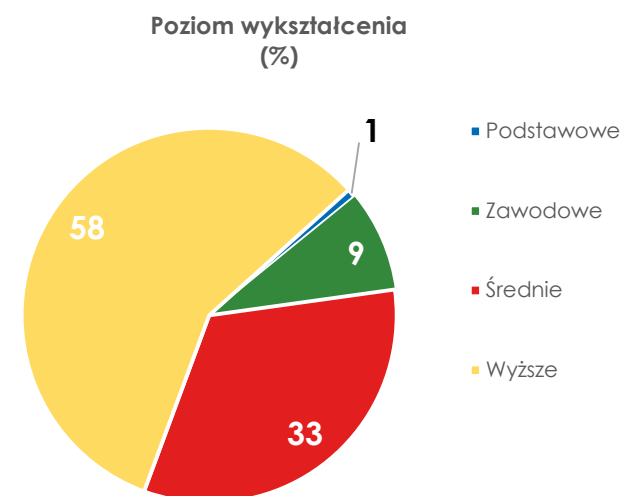
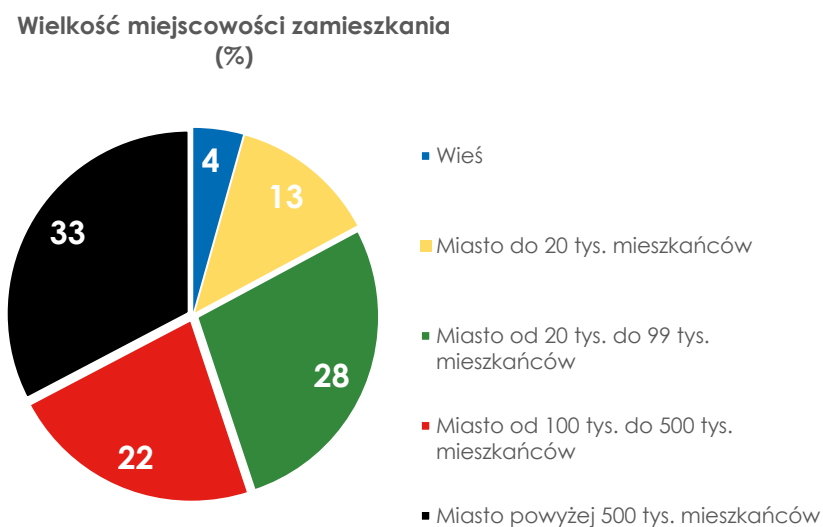
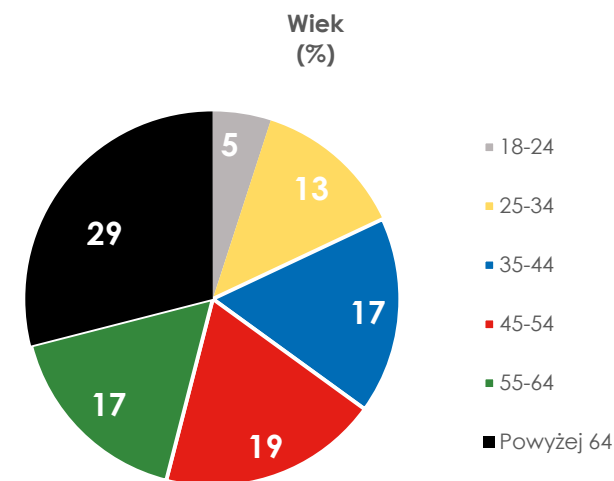
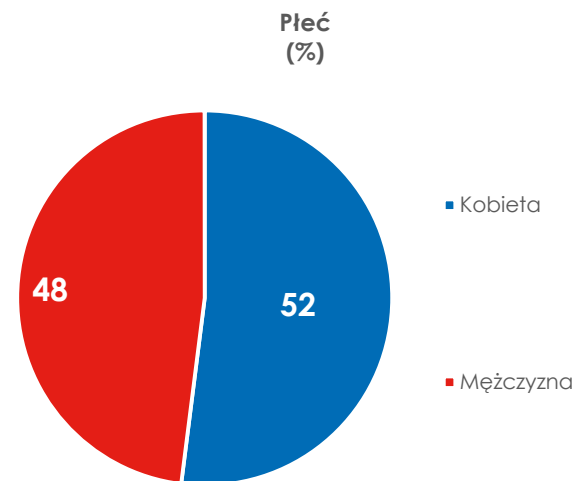
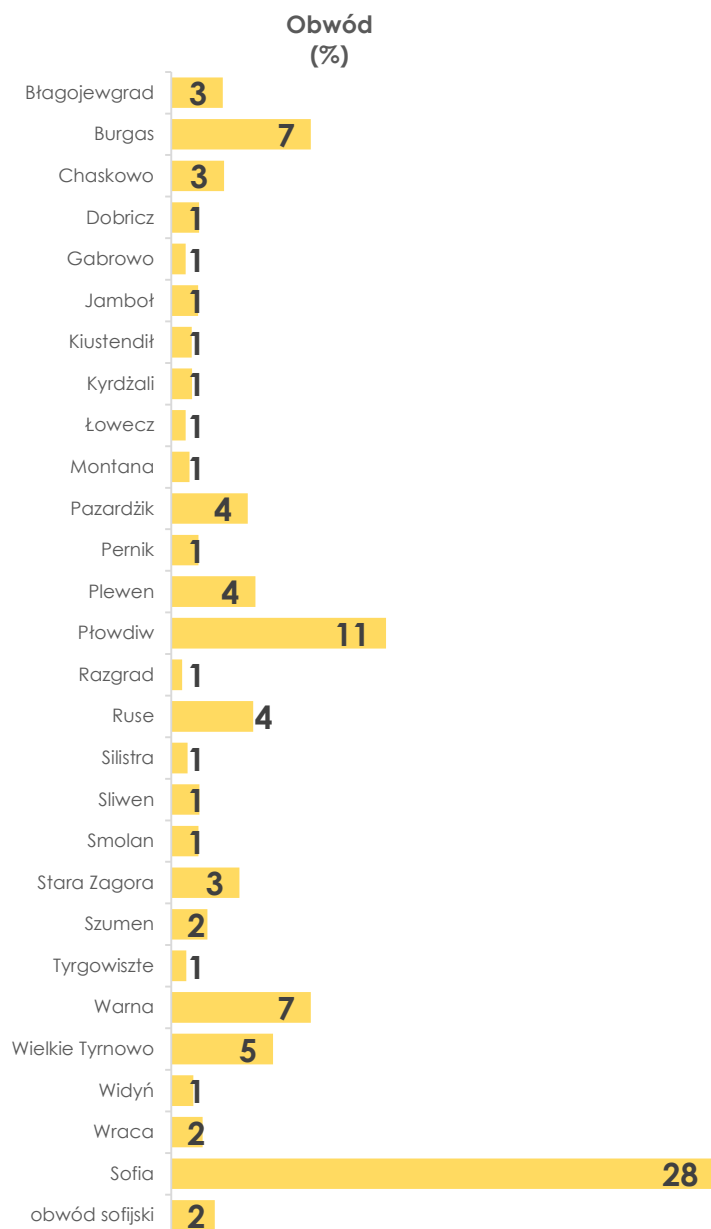
Mam zaufanie do sił zbrojnych mojego kraju

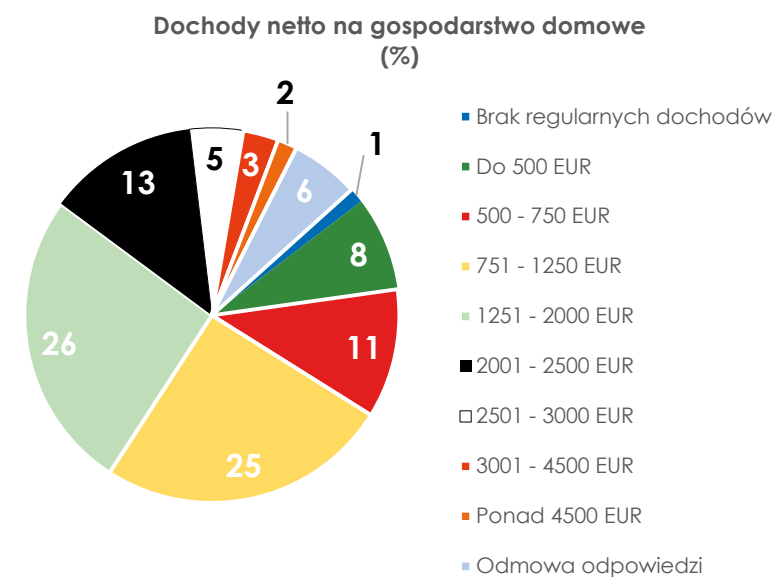
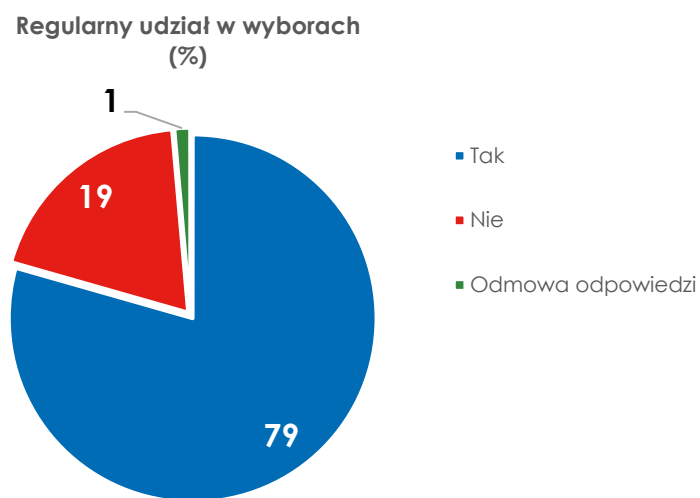
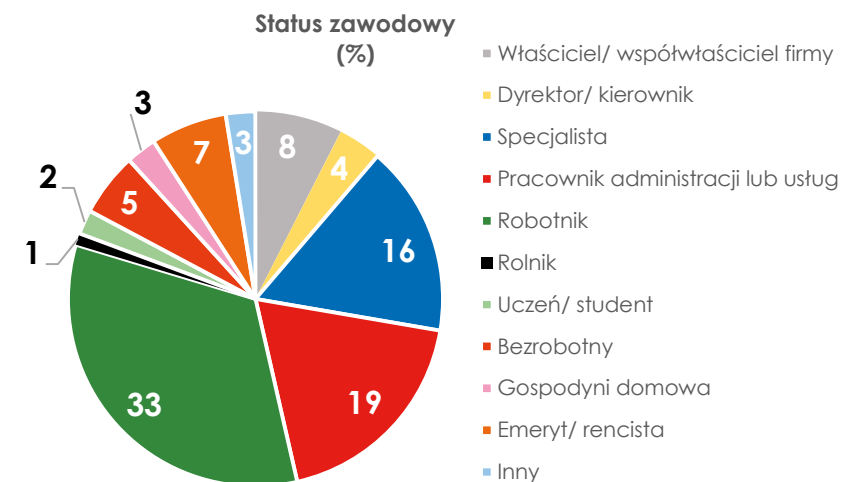
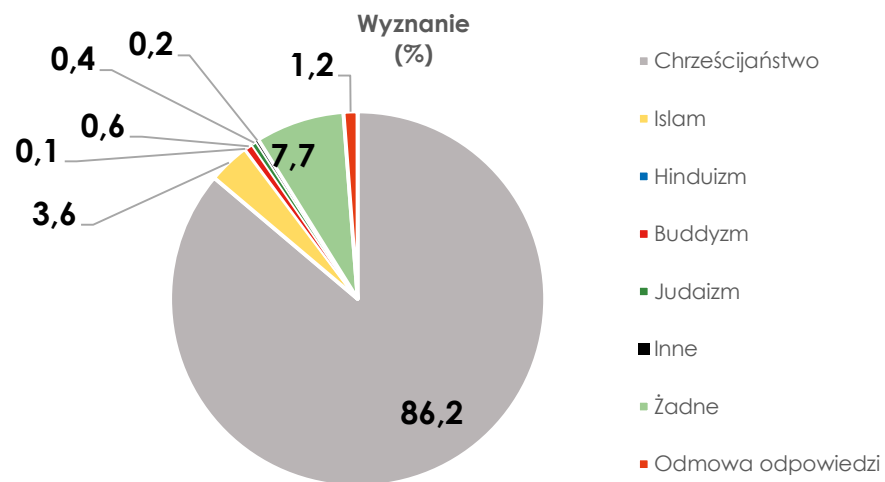
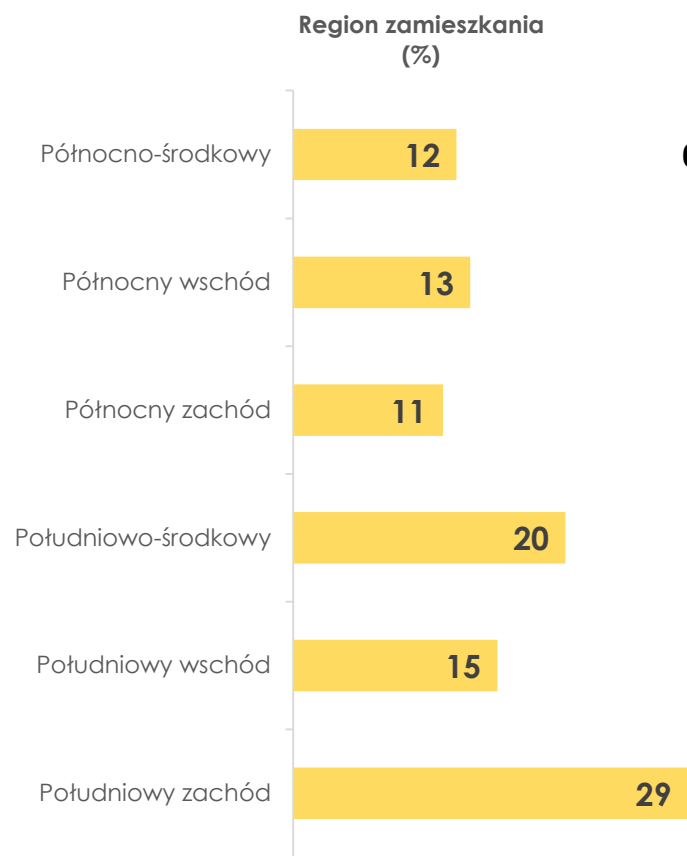
WYNIKI DLA BUŁGARII

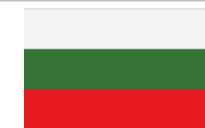
Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Bułgarii

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Bułgarii

Stosunek do instytucji

1-13|07|23

N=989

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	NiepeWne TAK	NiepeWne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	29	24	15	9	20	57	76
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	50	50	35	15	16	34	50
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	24	19	12	7	17	65	81
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	39	21	16	1	56	23	79
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	43	34	16	23	44	22	66
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	46	44	25	19	25	32	56
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	44	36	8	27	47	18	64

Podobnie jak w wielu innych krajach Europy Środkowej, większość Bułgarów z silnym przekonaniem manifestuje brak zaufania do rządu oraz do parlamentu – jest to odpowiednio 57 i 65% ugruntowanych opinii. Nieco lepiej jest z zaufaniem do prezydenta, ponieważ grono zwolenników i przeciwników Rumena Radeva rozkłada się równo po połowie, a postawy te – bez względu na kierunek – są silnie ugruntowane.

Ponad 60% obywateli Bułgarii deklaruje, że władze ich kraju nie dbają o jego bezpieczeństwo. Jednakże w tych opiniach widoczne jest spore wahanie – przedział wahających się obejmuje aż 74%. Uderza też bardzo niskie zaufanie do sądów, policji, a nawet wojska, choć we wszystkich tych wypadkach nie są to postawy mocno ugruntowane.

Wyniki z tego obszaru pokazują, że Bułgarzy generalnie nie mają zaufania do swoich władz i nie czują, aby państwo zapewniało im także bezpieczeństwo pod kątem militarnym. Być może dlatego też opinia publiczna w tak niejednoznaczny sposób odnosi się do Rosji i wojny w Ukrainie.

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	49	50	30	20	20	31	50
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU	59	59	32	27	27	14	41
W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU	53	56	22	34	28	16	44

Bułgarzy są silnie spolaryzowani w kwestii zaufania do Unii Europejskiej i NATO. W tym pierwszym wypadku społeczeństwo jest podzielone dokładnie na połowę, przy tym samym poziomie ugruntowanych opinii. Nieco większy odsetek (59%) deklaruje, że członkostwo w Unii Europejskiej jest korzystne dla ich kraju – a co trzeci Bułgar silnie w to wierzy.

Największy sceptycyzm pojawia się w kwestii NATO, wprowadzie nieco więcej niż połowa obywateli Bułgarii deklaruje, że NATO stanie w ich obronie, ale jedynie 22% respondentów w to wierzy.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

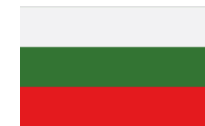
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

NiepeWne „TAK” / NiepeWne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

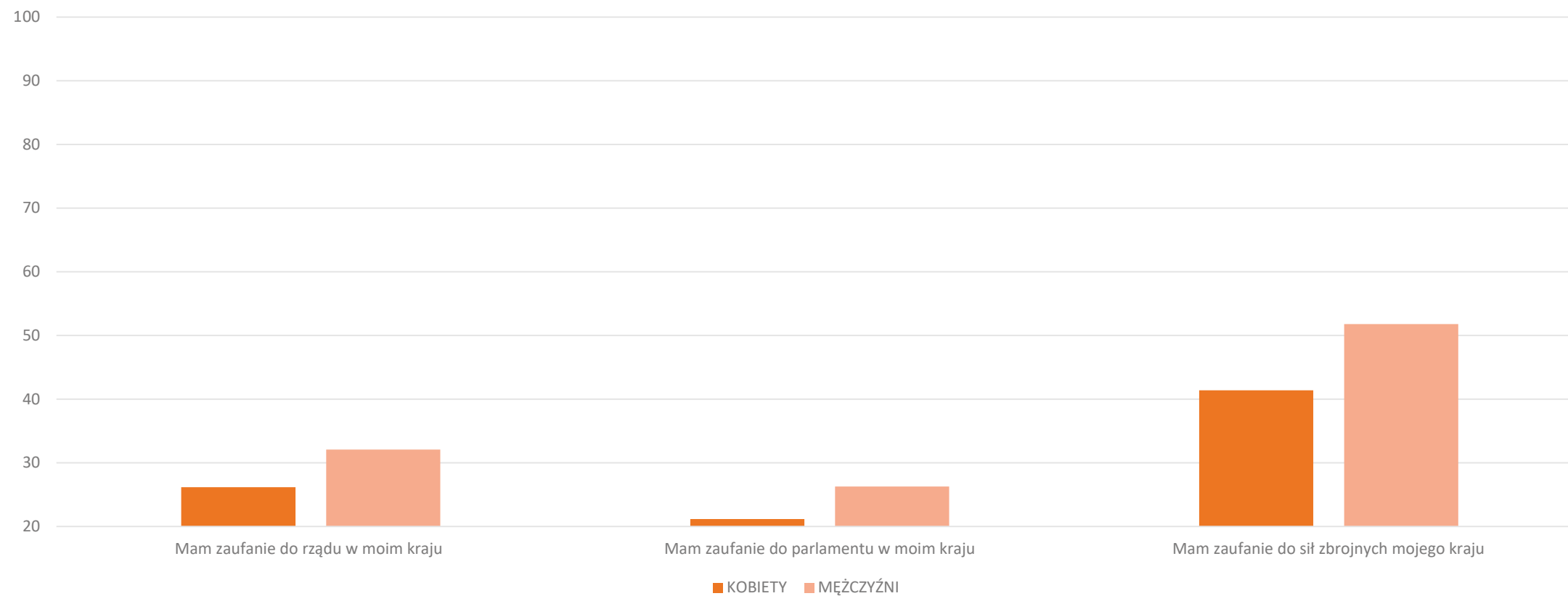
Index

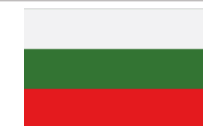
Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie a płeć respondentów

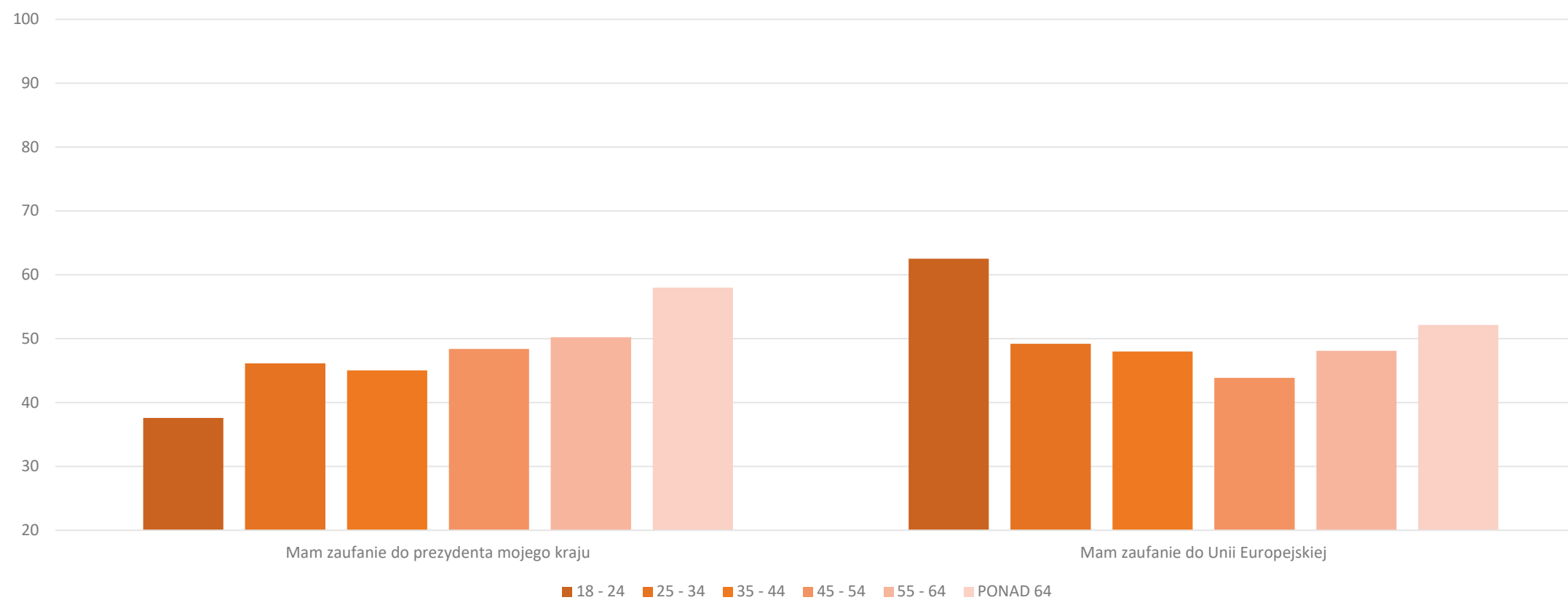
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wiek respondentów

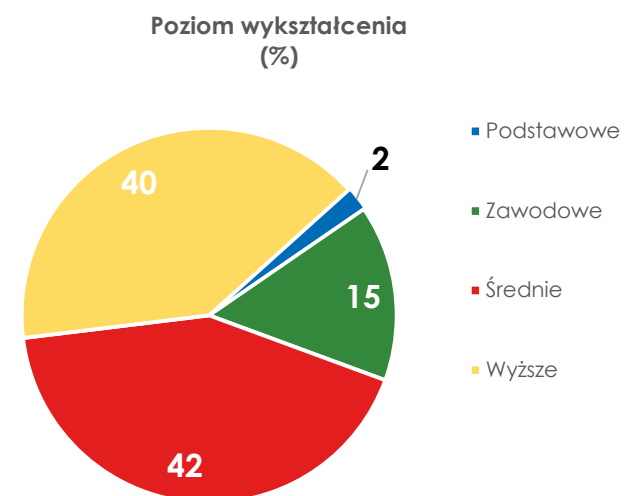
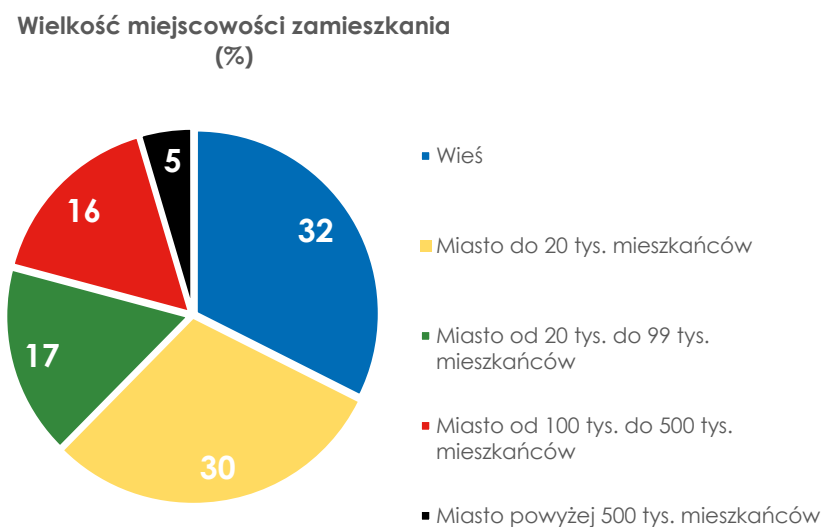
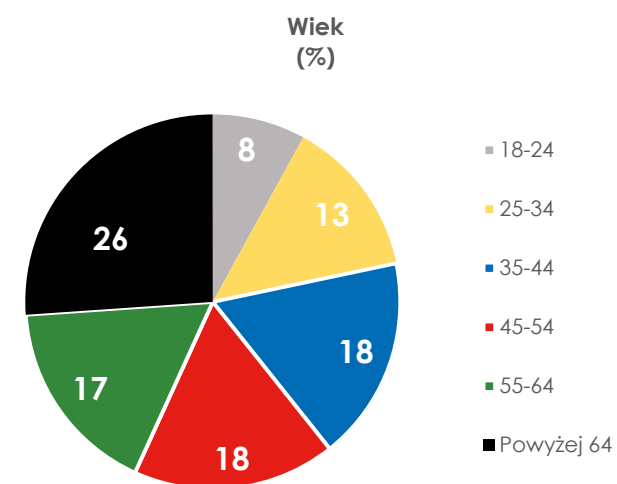
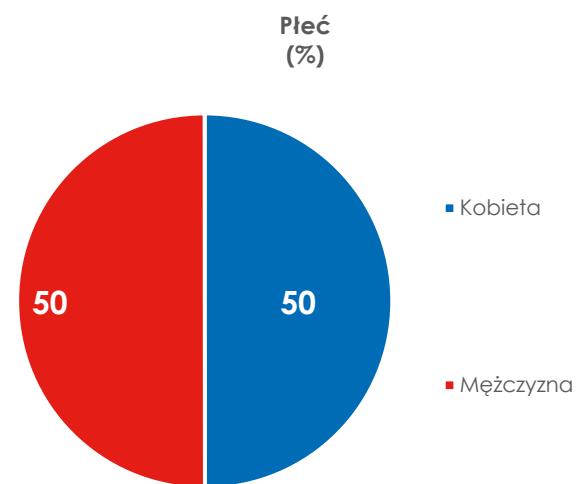
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

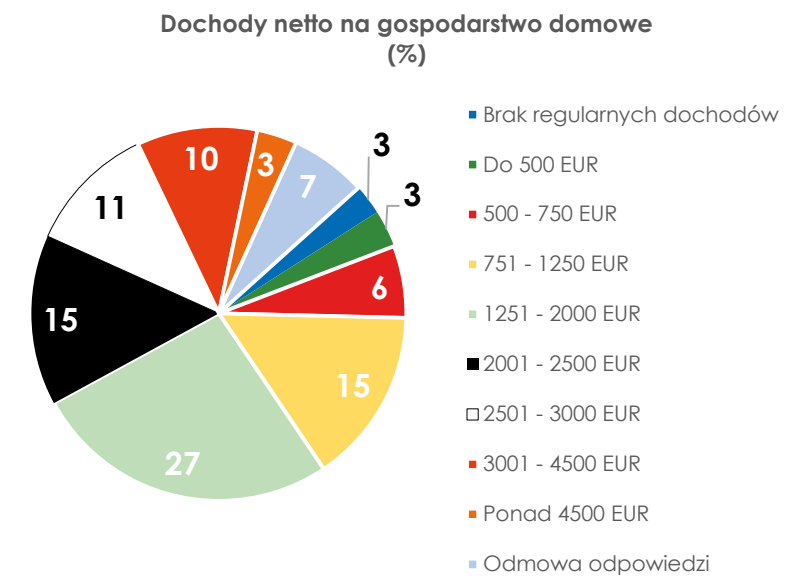
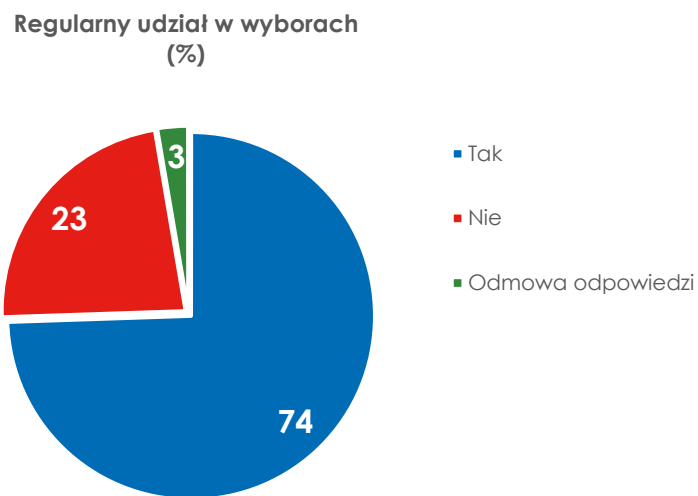
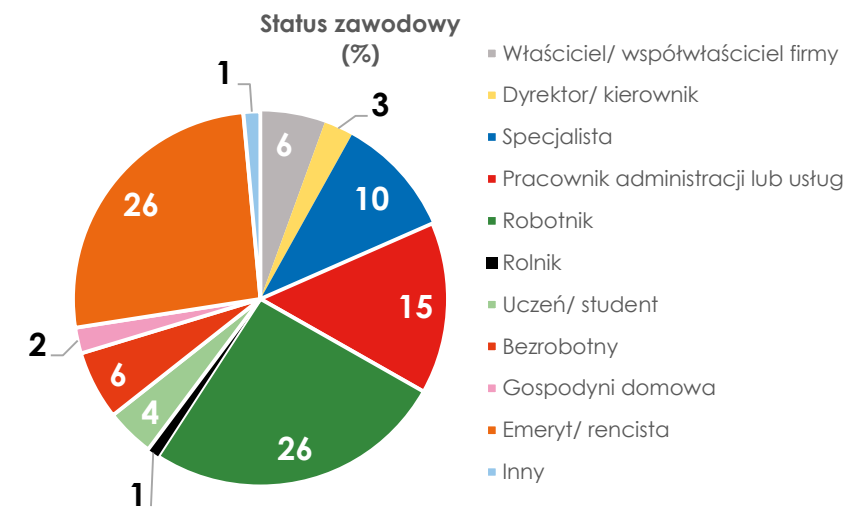
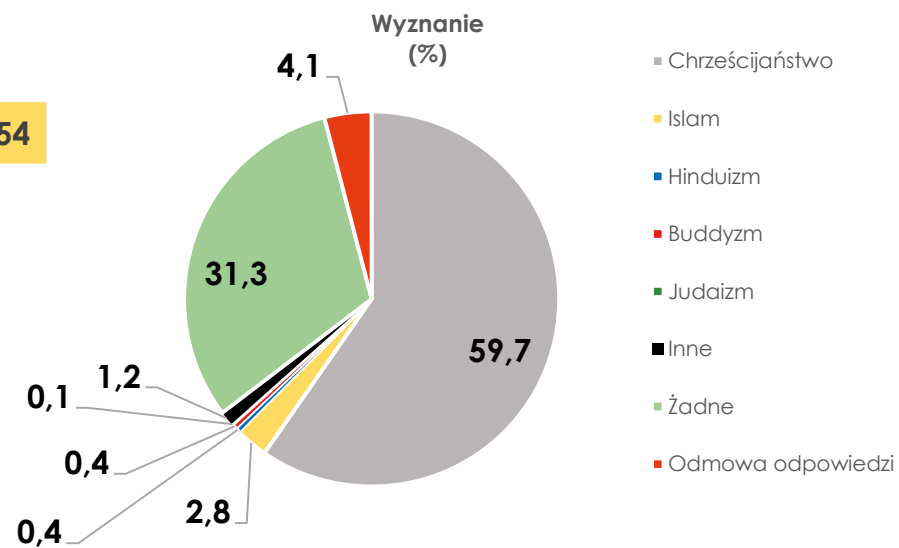
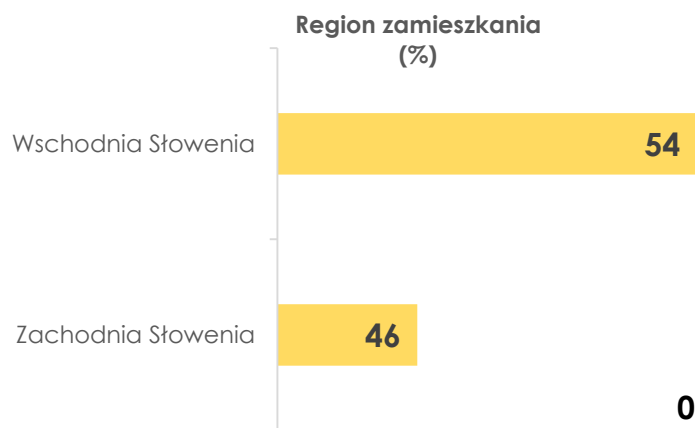
WYNIKI DLA SŁOWENII

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów ze Słowenii

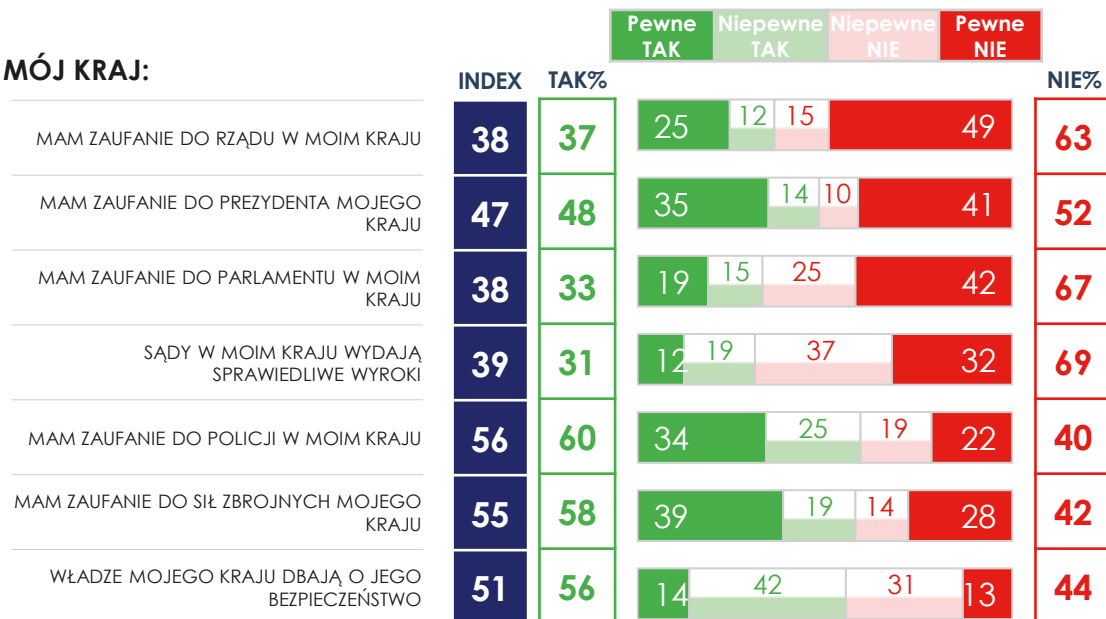
Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów ze Słowenii

Stosunek do instytucji

MÓJ KRAJ:

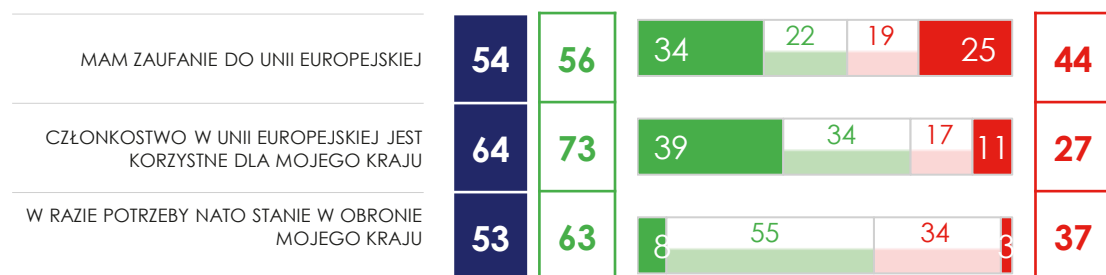
Rząd, prezydent i parlament nie cieszą się zaufaniem Słoweńców. W przypadku rządu aż u 49% badanych to przekonanie jest ugruntowane. Niewiele mniej jest zinternalizowanych krytyków parlamentu (42%) i prezydenta (41%). **Ocena pani prezydent (Nataszy Pirc Musar) polaryzuje Słoweńców (48 do 53%),** jednak jak już wspomniano, obserwuje się więcej ugruntowanych postaw negatywnych, choć 35% z przekonaniem twierdzi, że ma do niej zaufanie.

Nieco więcej wahania wywołuje kwestia sprawiedliwości sądów, jednak i w tym wypadku przeważają odpowiedzi negatywne (69%).

W lepszym świetle prezentuje się słoweńska policja i siły zbrojne. Choć opinie znów są podzielone, większy odsetek obywateli darzy policję i wojsko zaufaniem.

Taki wyłaniający się obraz zaufania do państwa powoduje, że Słoweńcom trudno jest jednoznacznie określić swoje odczucia względem zapewnienia bezpieczeństwa przez władze ich kraju. Aż 73% z nich waha się, co sugeruje, że postawa jest bardzo podatna na zmianę.

EUROPA I ZACHÓD:

Kwestia **NATO i Unii Europejskiej budzi wśród Słoweńców sporo niezgodności i wahania.** Zaufanie do Unii Europejskiej polaryzuje respondentów, choć widoczne jest większe grono jej zwolenników. Mimo tego warto zauważyć, że co czwarty obywatel Słowenii nie ufa UE.

Mimo umiarkowanego zaufania do Unii Europejskiej, ponad 70% badanych dostrzega korzyści płynące z członkostwa, a pewnych tej opinii jest blisko 40% obywateli.

Słoweńcy na poziomie deklaratywnym wykazują wyższe zaufanie do NATO niż do UE, ale **na poziomie emocjonalnym to Unia Europejska jest im bliższa.** Pytanie, czy NATO w razie potrzeby stanie w obronie Słowenii, budzi bardzo dużo niepewności i wahania.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

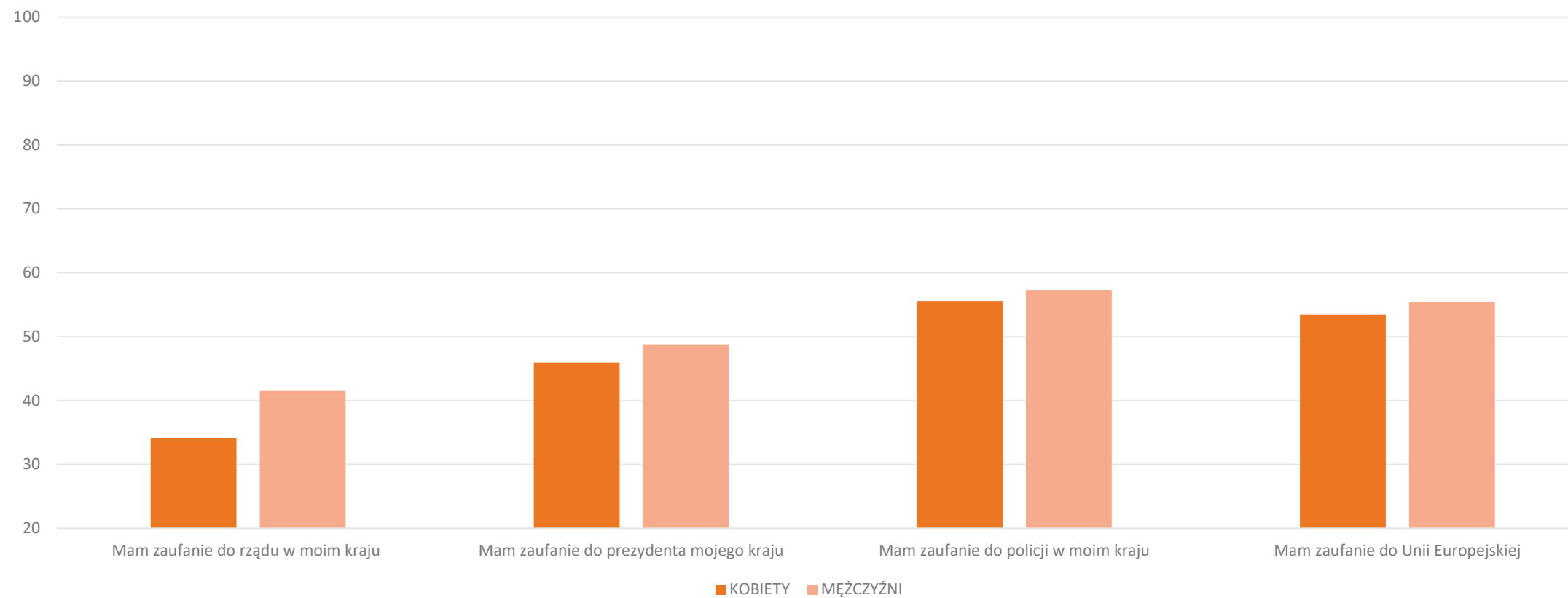
Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie a płeć respondentów

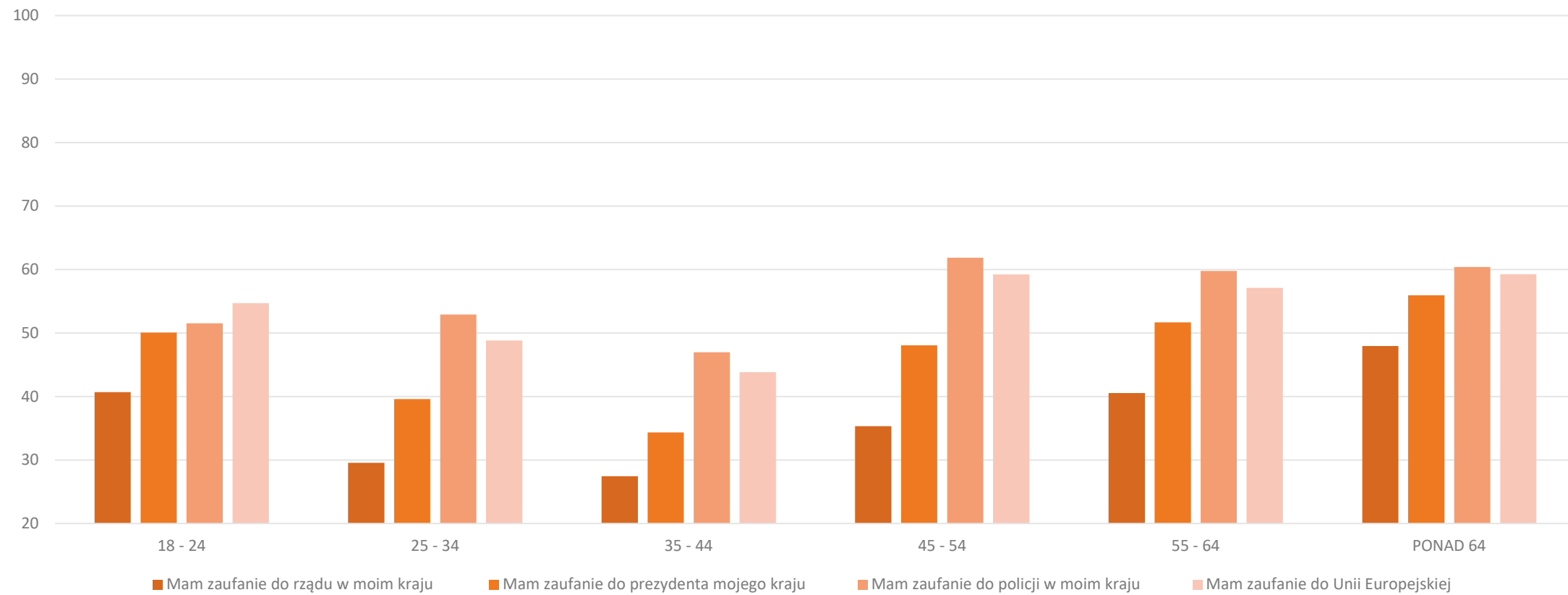
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wiek respondentów

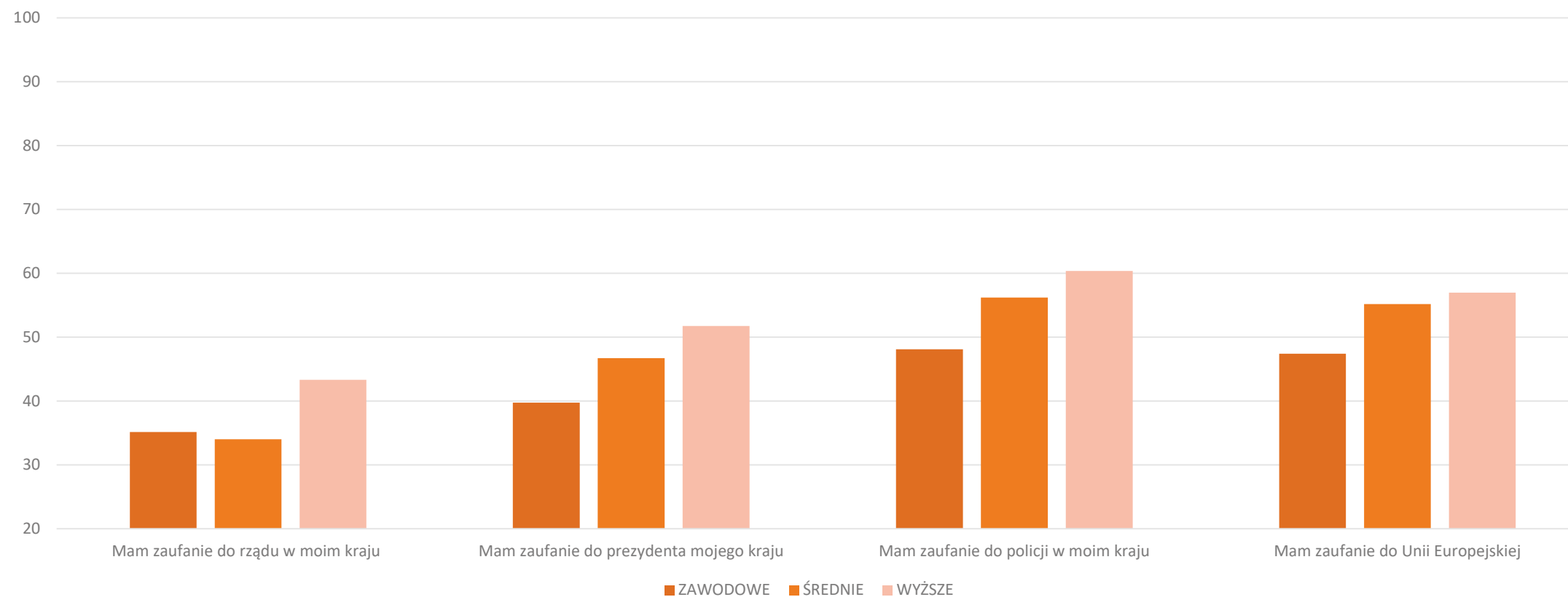
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wykształcenie respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

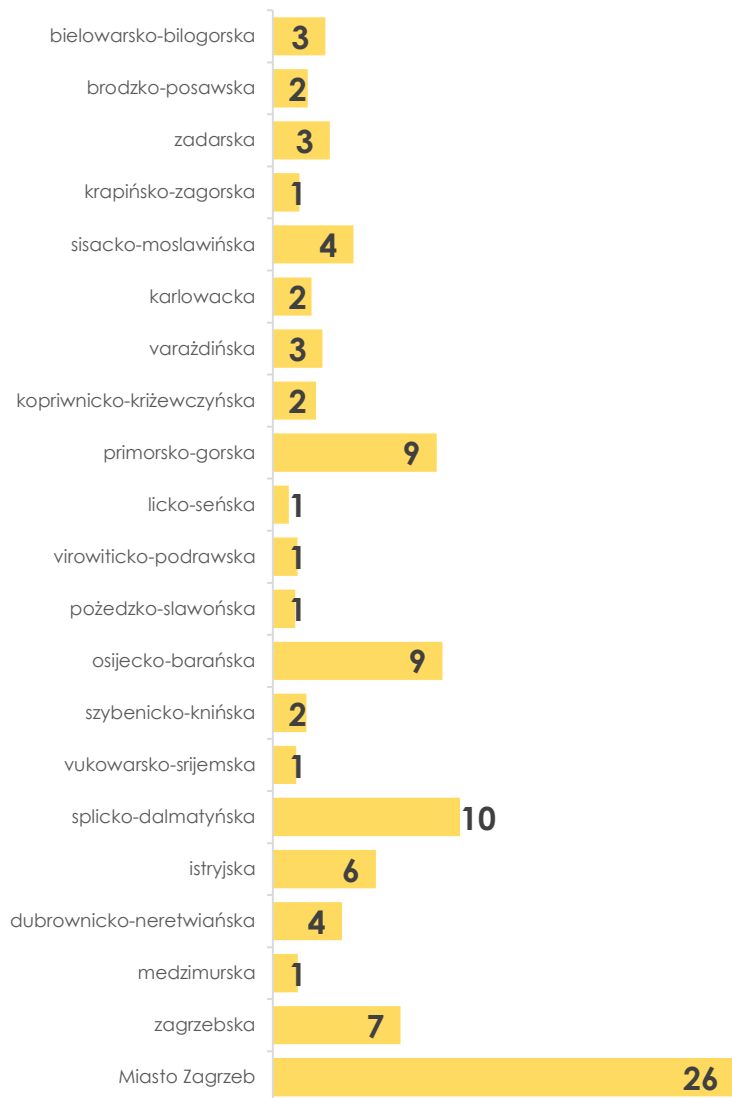

WYNIKI DLA CHORWACJI

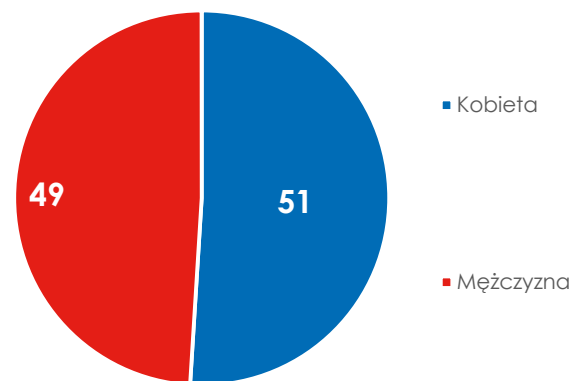

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Chorwacji

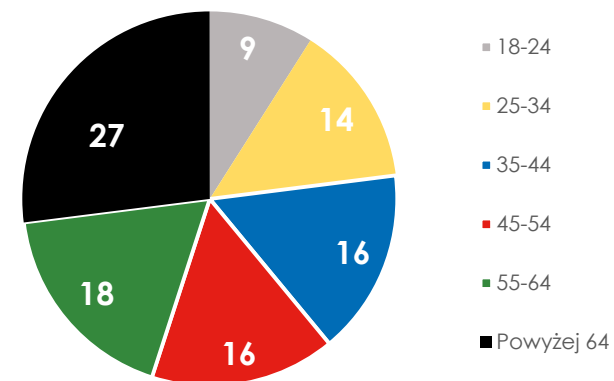
Żupania (%)

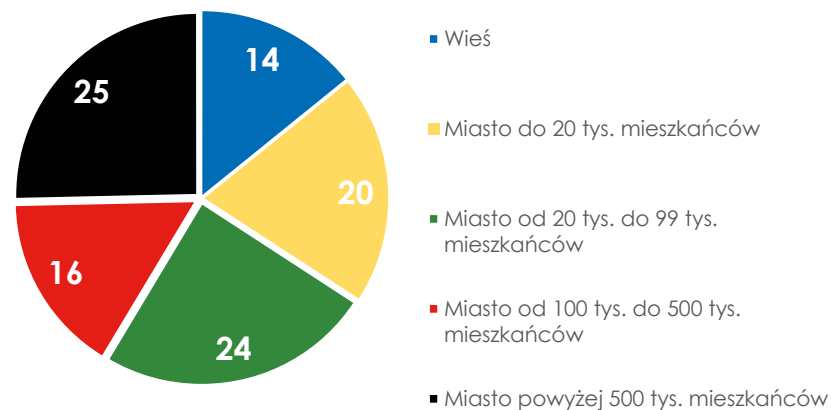
Płeć (%)

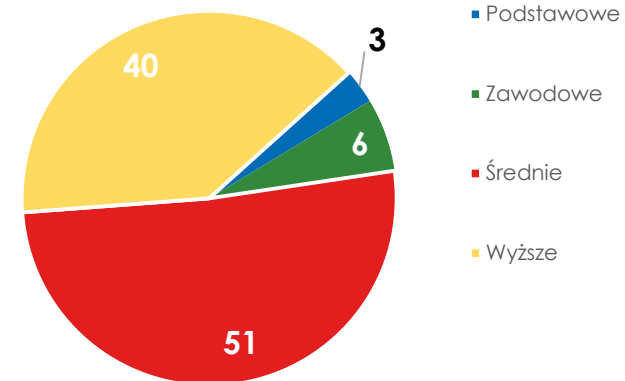
Wiek (%)

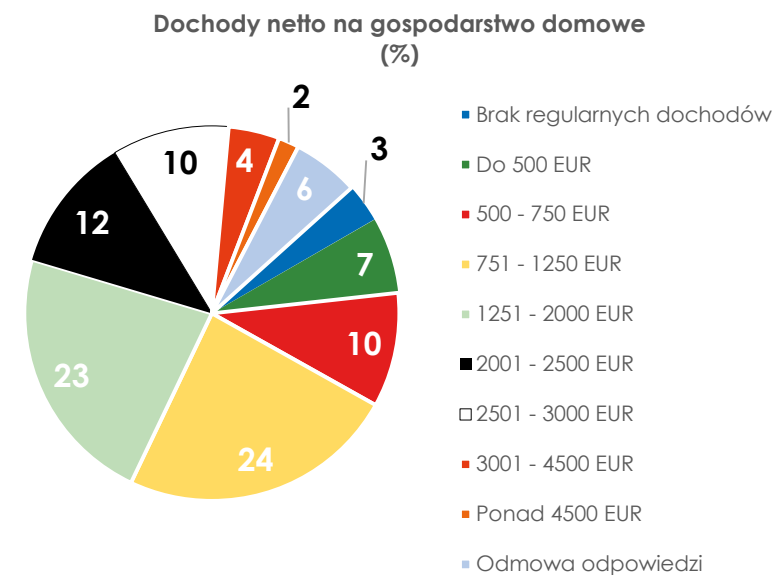
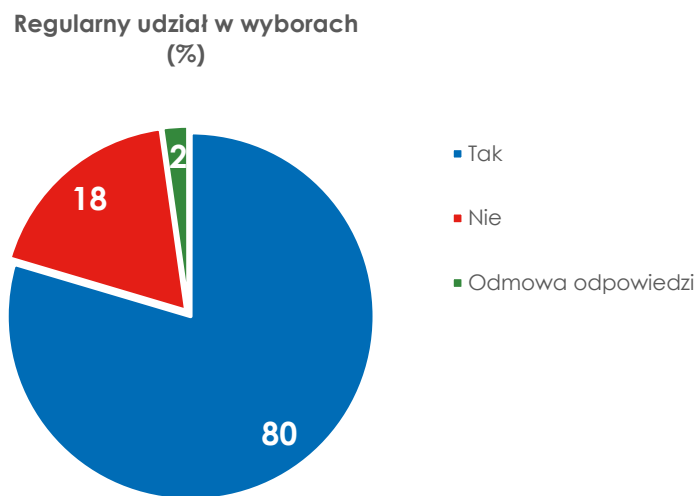
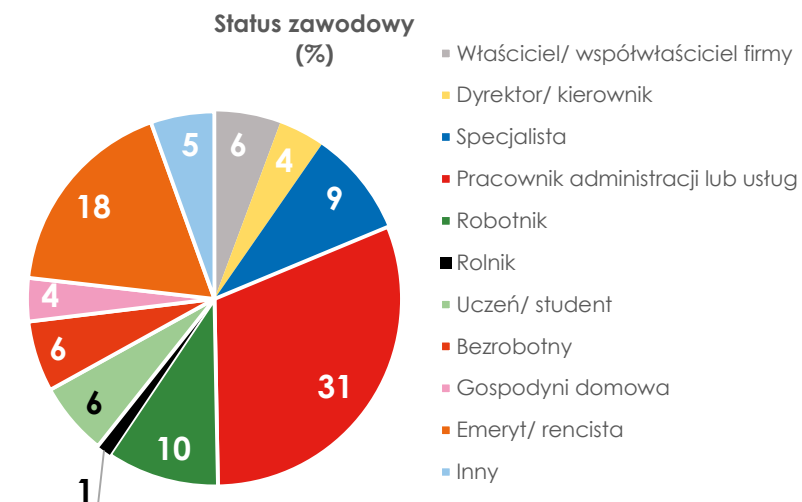
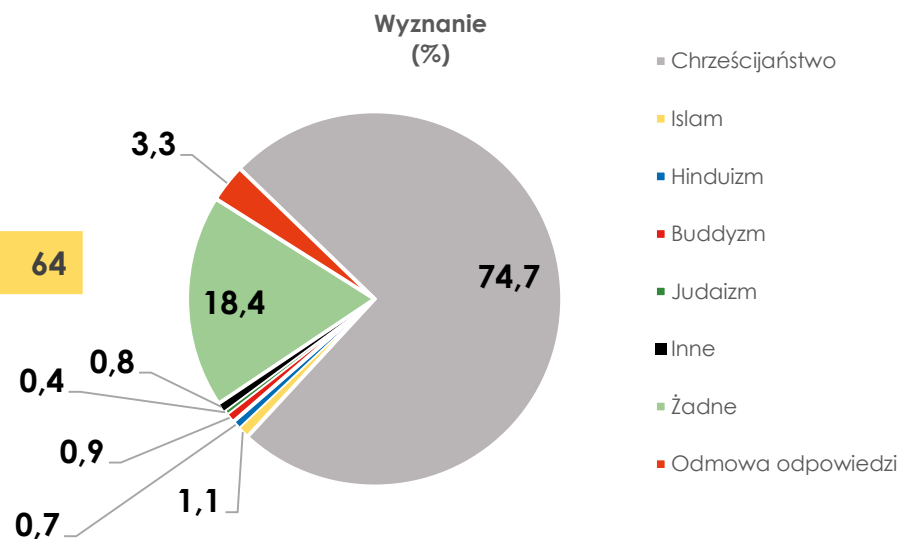
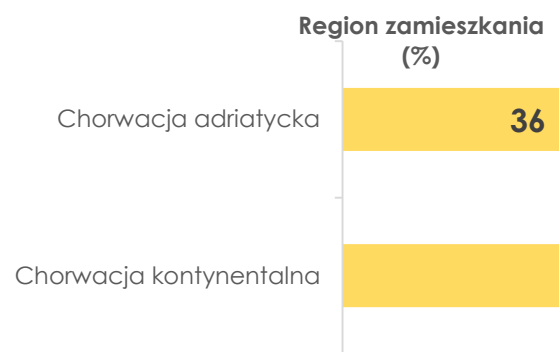
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Chorwacji

Stosunek do instytucji

1-13|07|23

N=996

103

RAPORT IES
4/2023

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	Niepełne TAK	Niepełne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	28	26	18	8	13	61	74
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	47	47	22	25	25	27	53
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	33	29	16	13	22	50	71
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	38	22	7	15	53	25	78
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	52	53	34	19	17	30	47
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	63	71	39	31	15	14	29
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	45	39	12	27	41	20	61

Aż 61% Chorwatów jest pewnych, że nie ma zaufania do swojego rządu, a co drugi obywatel nie ufa także parlamentowi.

W nieco lepszym świetle postrzegany jest prezydent Zoran Milanovic i sądy – dalej jednak nie ufa im jeden na czterech obywateli. Co więcej, opinia o prezydencie dzieli obywateli, a 50% ma chwiejne opinie na jego temat.

Najwięcej pewności pojawia się w kontekście zaufania do policji oraz sił zbrojnych, jednak stosunek do policji silnie polaryzuje społeczeństwo, a w przypadku wojska stosunkowo duża (46%) jest grupa wahających się w obydwu kierunkach.

Ponad połowa obywateli twierdzi, że władze nie dbają o bezpieczeństwo Chorwacji, co pokrywa się z negatywnym nastawieniem do rządu. Postawa ta jednak jest ugruntowana u co piątego obywatela, co świadczy o największej niepewności i podatności na zmianę.

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	58	59	44	15	11	29	41
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU	66	76	41	35	15	9	24
W RAZIE POTRZEBY NATO STANIE W OBRONIE MOJEGO KRAJU	55	68	13	55	27	5	32

Chorwaci mają **większe zaufanie do Unii Europejskiej oraz NATO** niż do własnego kraju, choć **widoczne jest grono krytyków UE**.

Mimo wszystko obywatele Chorwacji wyraźnie **widzą korzyści płynące z przynależności do organizacji międzynarodowych**, takich jak Unia Europejska czy NATO, choć warto zauważyć, że wątek NATO budzi spore wahanie. Chorwaci nie mają co do niego ugruntowanych postaw.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

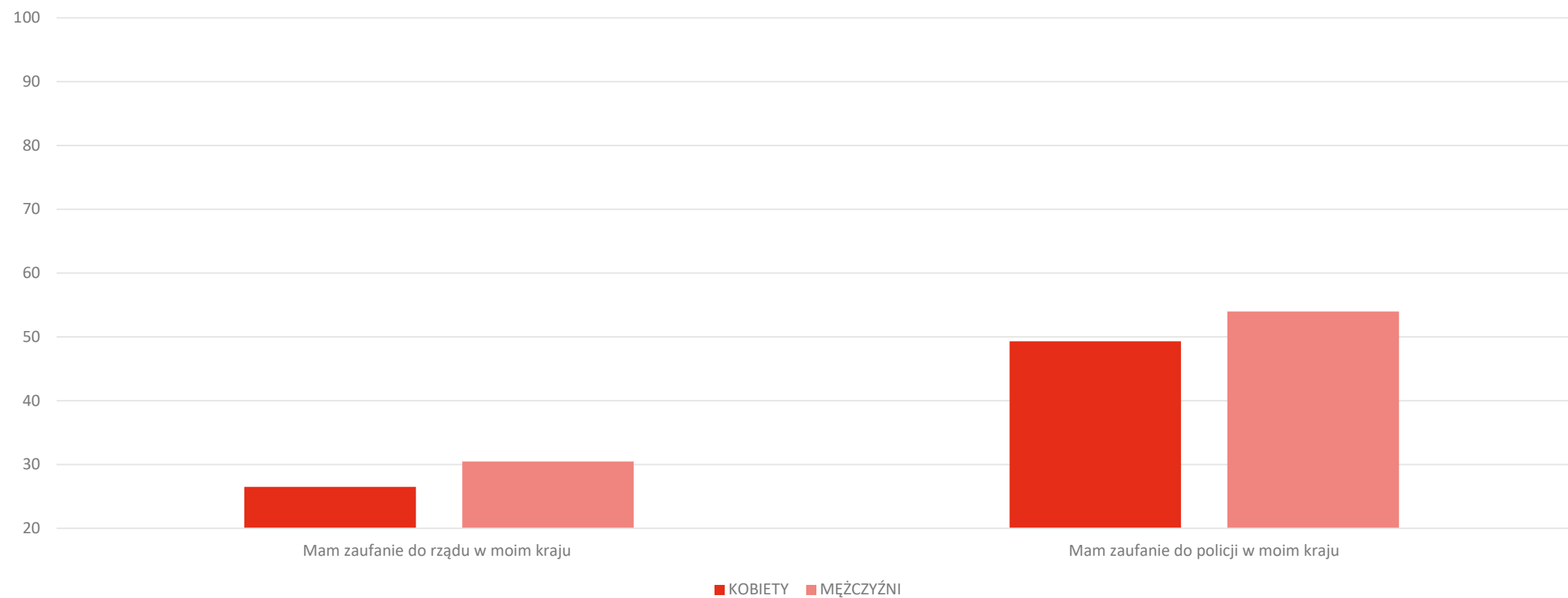
Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”
Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Index
Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie a płeć respondentów

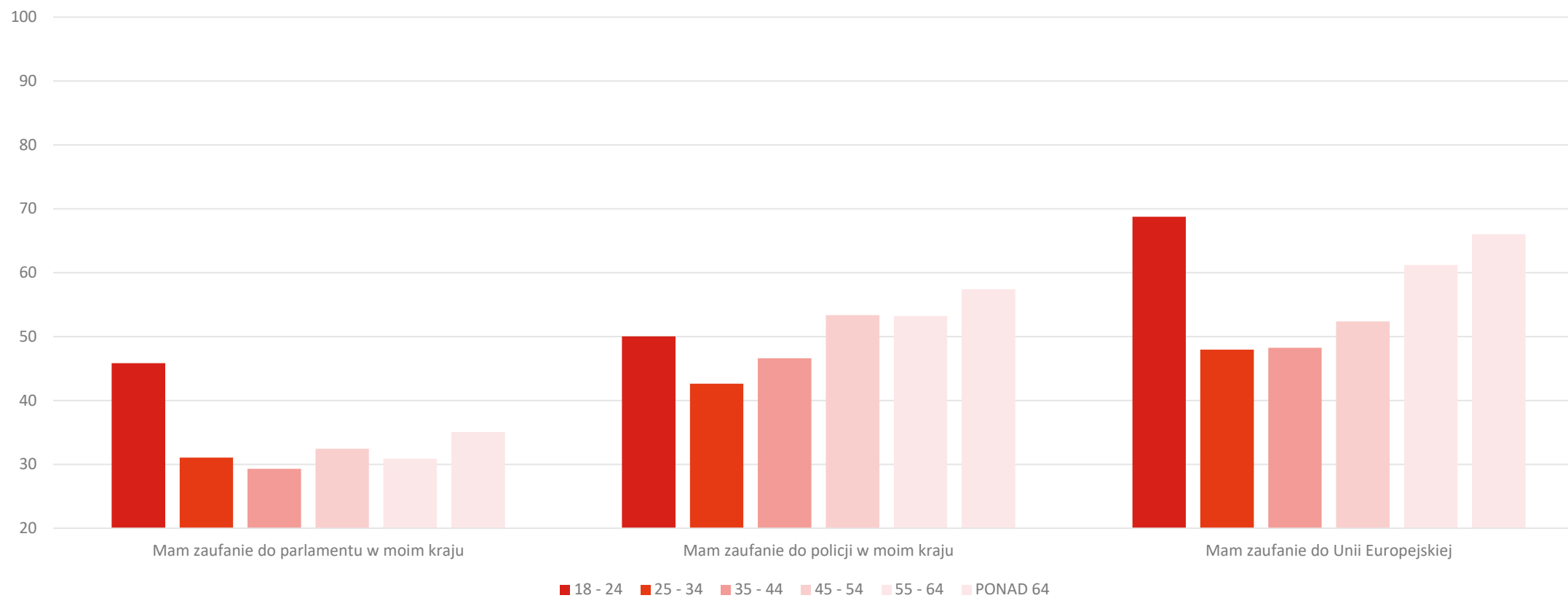
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wiek respondentów

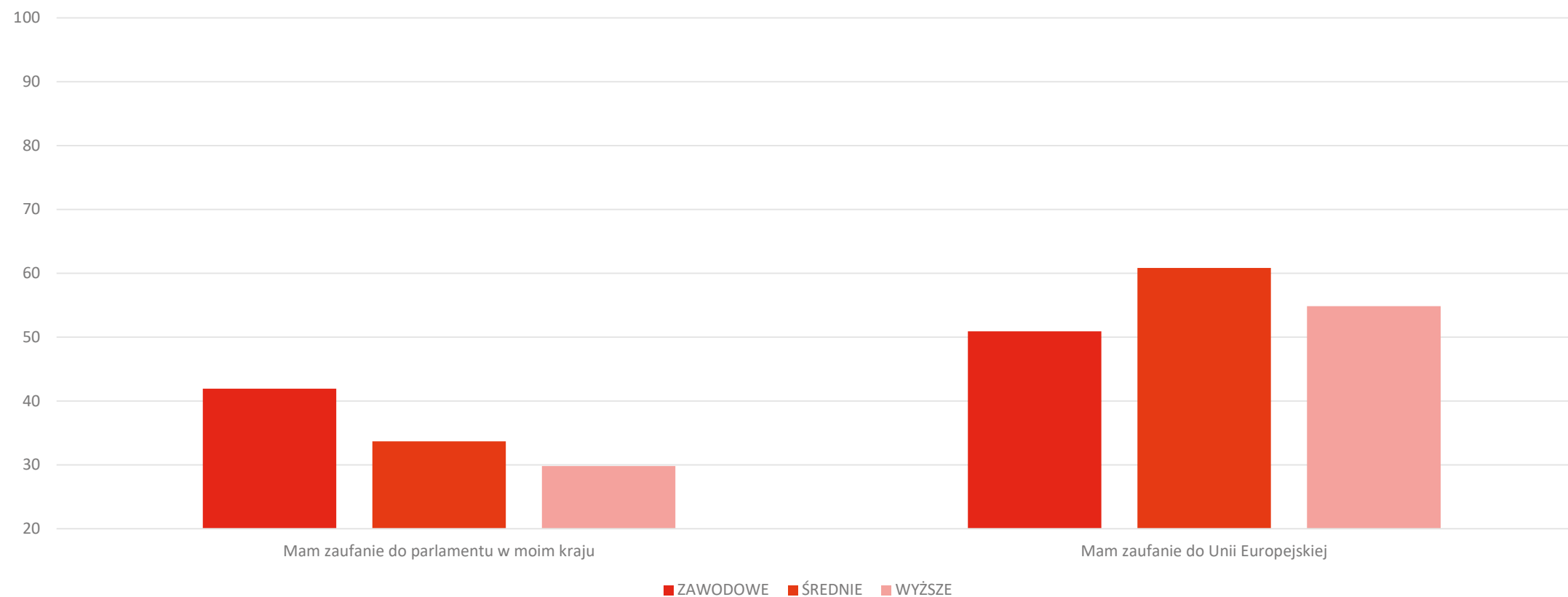
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wykształcenie respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

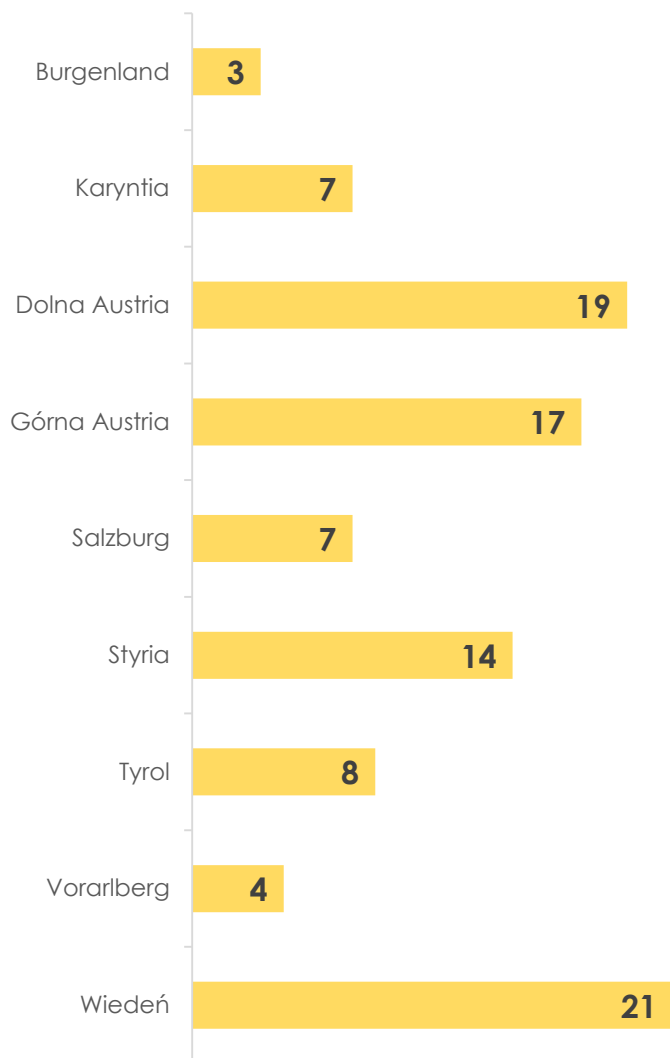

WYNIKI DLA AUSTRII

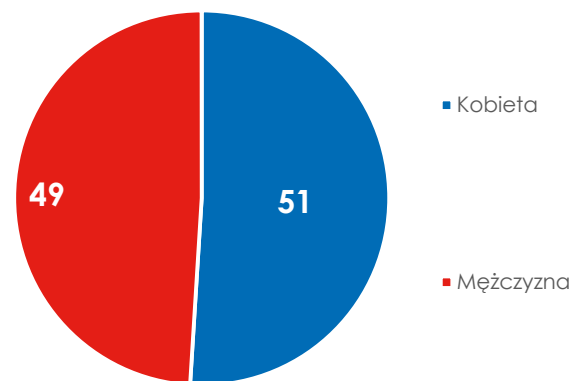

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Austrii

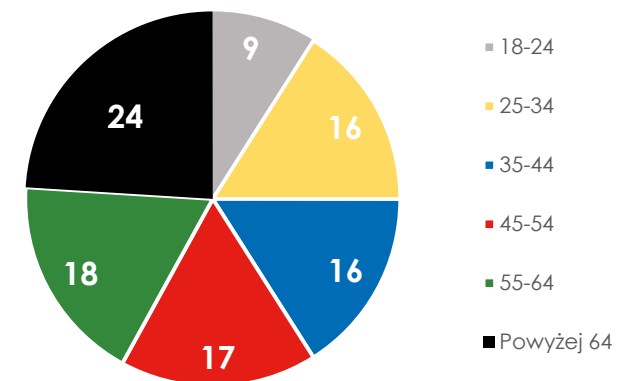
Region zamieszkania (%)

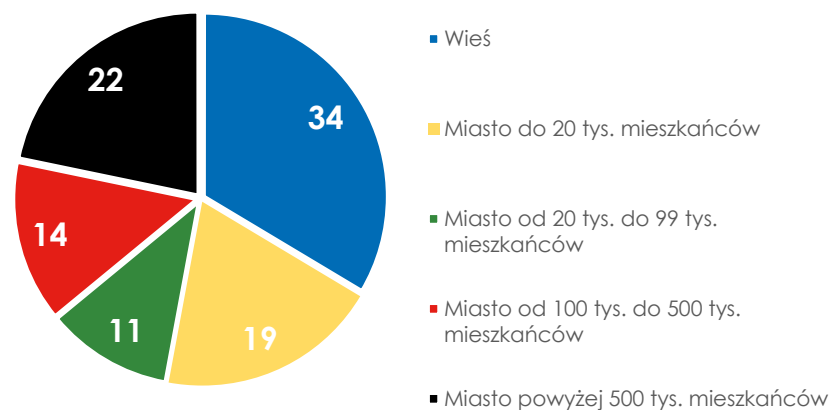
Płeć (%)

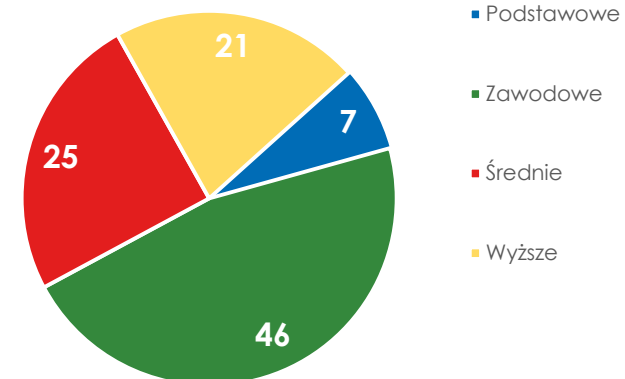
Wiek (%)

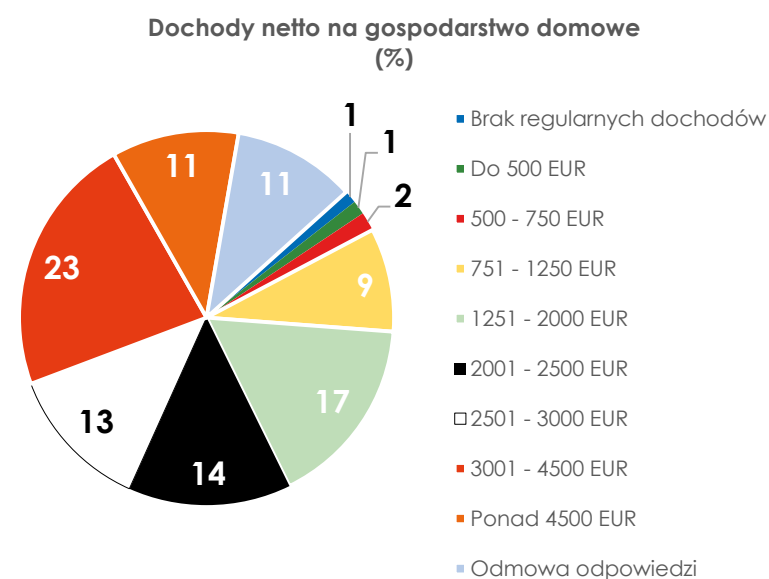
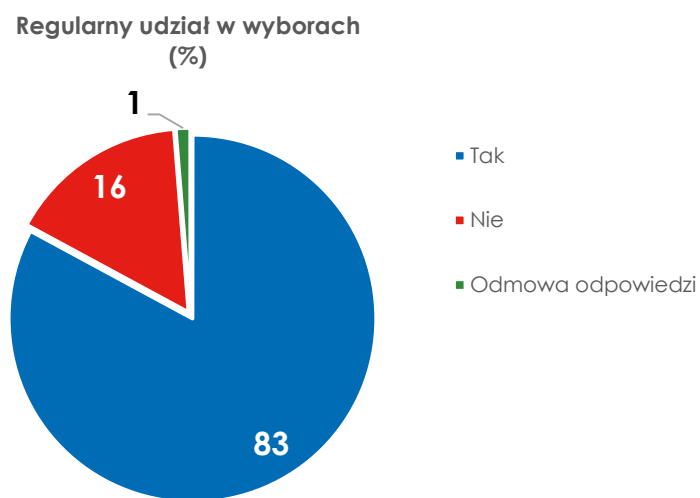
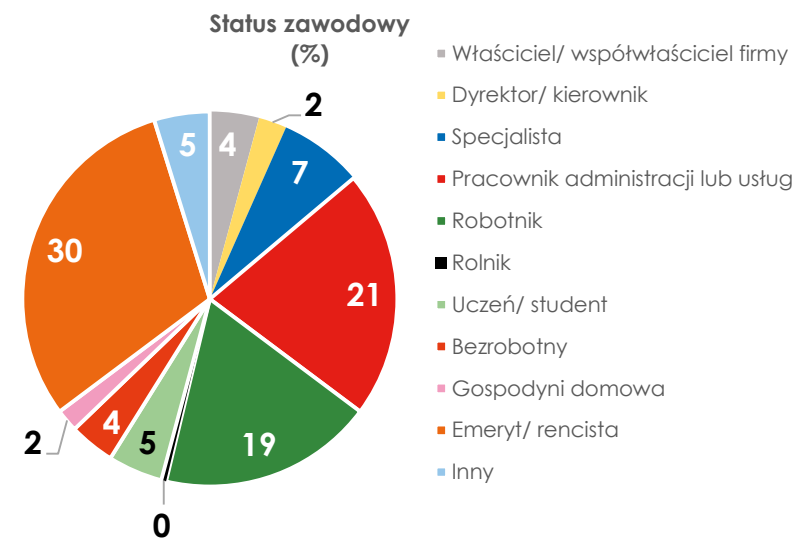
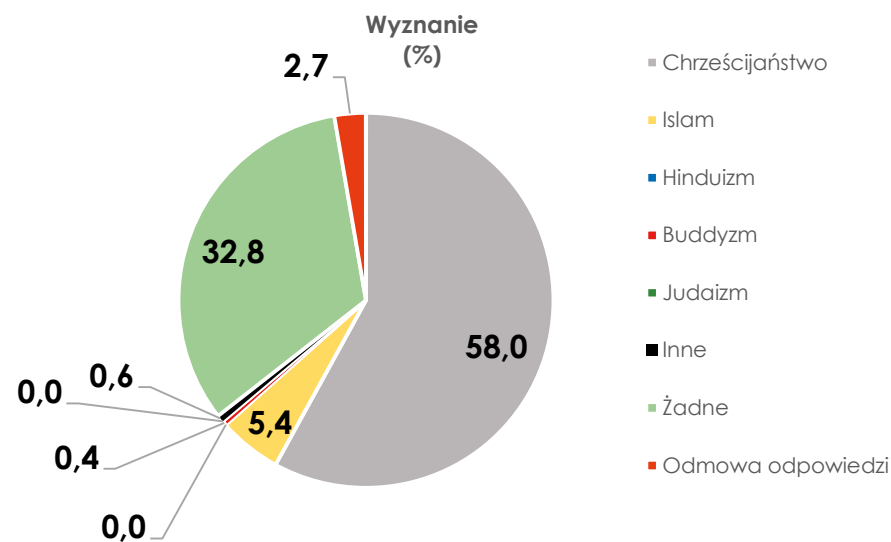
Wielkość miejscowości zamieszkania (%)

Poziom wykształcenia (%)

Charakterystyka socjo-demograficzna respondentów z Austrii

Stosunek do instytucji

MÓJ KRAJ:

	INDEX	TAK%	Pewne TAK	Niepełne TAK	Niepełne NIE	Pewne NIE	NIE%
MAM ZAUFANIE DO RZĄDU W MOIM KRAJU	40	38	27	11	15	48	62
MAM ZAUFANIE DO PREZYDENTA MOJEGO KRAJU	53	55	32	23	19	26	45
MAM ZAUFANIE DO PARLAMENTU W MOIM KRAJU	43	42	31	11	13	45	58
SĄDY W MOIM KRAJU WYDAJĄ SPRAWIEDLIWE WYROKI	53	57	18	39	32	11	43
MAM ZAUFANIE DO POLICJI W MOIM KRAJU	72	76	62	14	6	18	24
MAM ZAUFANIE DO SIŁ ZBROJNYCH MOJEGO KRAJU	66	71	49	22	12	17	29
WŁADZE MOJEGO KRAJU DBAJĄ O JEGO BEZPIECZEŃSTWO	55	67	15	52	27	7	33

Ocena rządu i parlamentu przez Austriaków jest negatywna, przy niskim poziomie wahających się w tej sprawie.

Nieco bardziej Austriacy wahają się w swoich opiniach co do prezydenta (Alexander Van der Bellen ma zaufanie 55%), a więc opinia ta jest bardziej podatna na zmianę.

Austriacy nie mają ugruntowanych opinii względem sprawiedliwości wyroków sądów w ich kraju, co sugeruje, że nie jest to kwestia, nad którą się zastanawiają.

Zdecydowanie silniejszym zaufaniem Austriacy darzą policję i siły zbrojne państwa. Mimo tego, pomimo przeważających deklaracyjnych odpowiedzi „TAK”, dużo obywateli waha się, czy władze Austrii rzeczywiście dbają o jej bezpieczeństwo.

EUROPA I ZACHÓD:

MAM ZAUFANIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	49	49	25	24	23	28	51
CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ JEST KORZYSTNE DLA MOJEGO KRAJU	58	63	27	36	25	12	37
AUSTRIA POWINNA PRZYSTĄPIĆ DO NATO	38	24	6	18	48	27	76

Austriacy nie uważają, że powinni przystąpić do NATO. Warto jednak zaznaczyć, że duży odsetek z nich się waha, a może to wynikać z oficjalnie głoszonej przez państwo polityki neutralności.

Nieco więcej pozytywnych opinii obserwujemy w kontekście Unii Europejskiej, jako że co czwarty Austriak ma do niej zaufanie i uważa, że członkostwo jest dla państwa korzystne. Austriacy dzielą się jednak wyraźnie na zwolenników i przeciwników UE.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK” / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

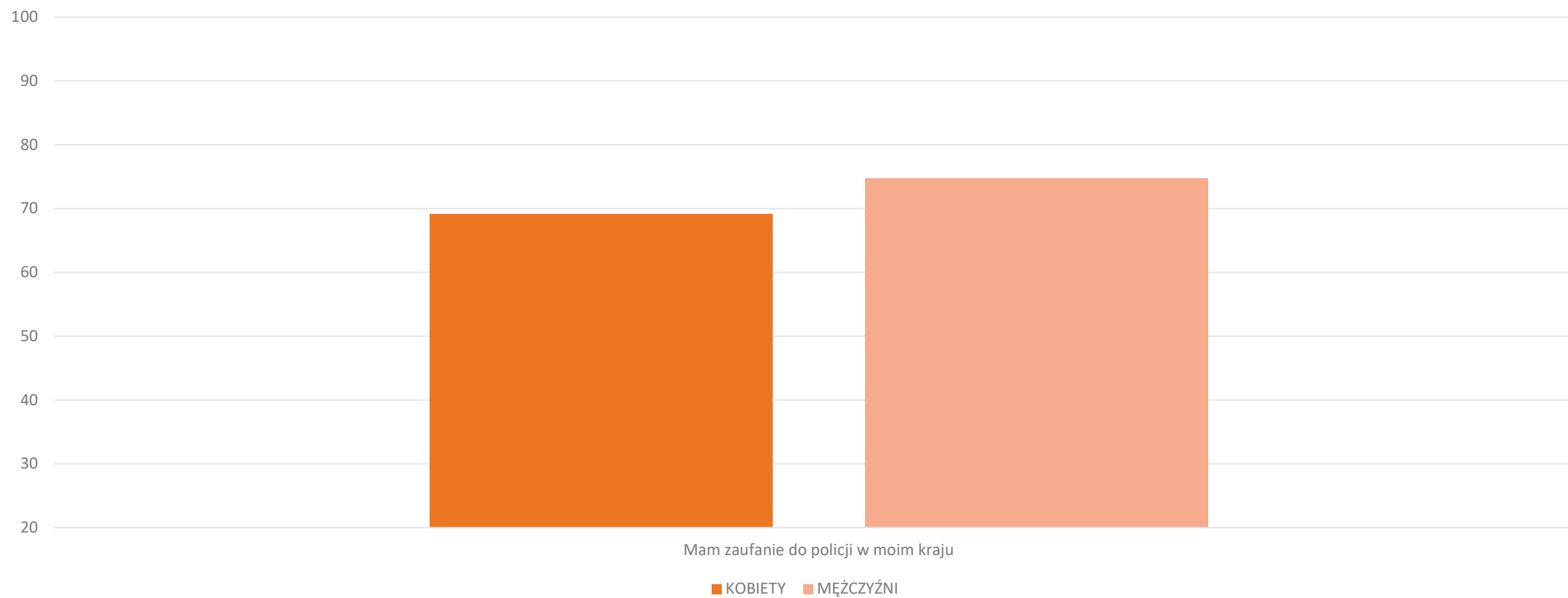
Index

Zagregowane i zważone deklaracje wraz z Czasem Reakcji

Zaufanie a płeć respondentów

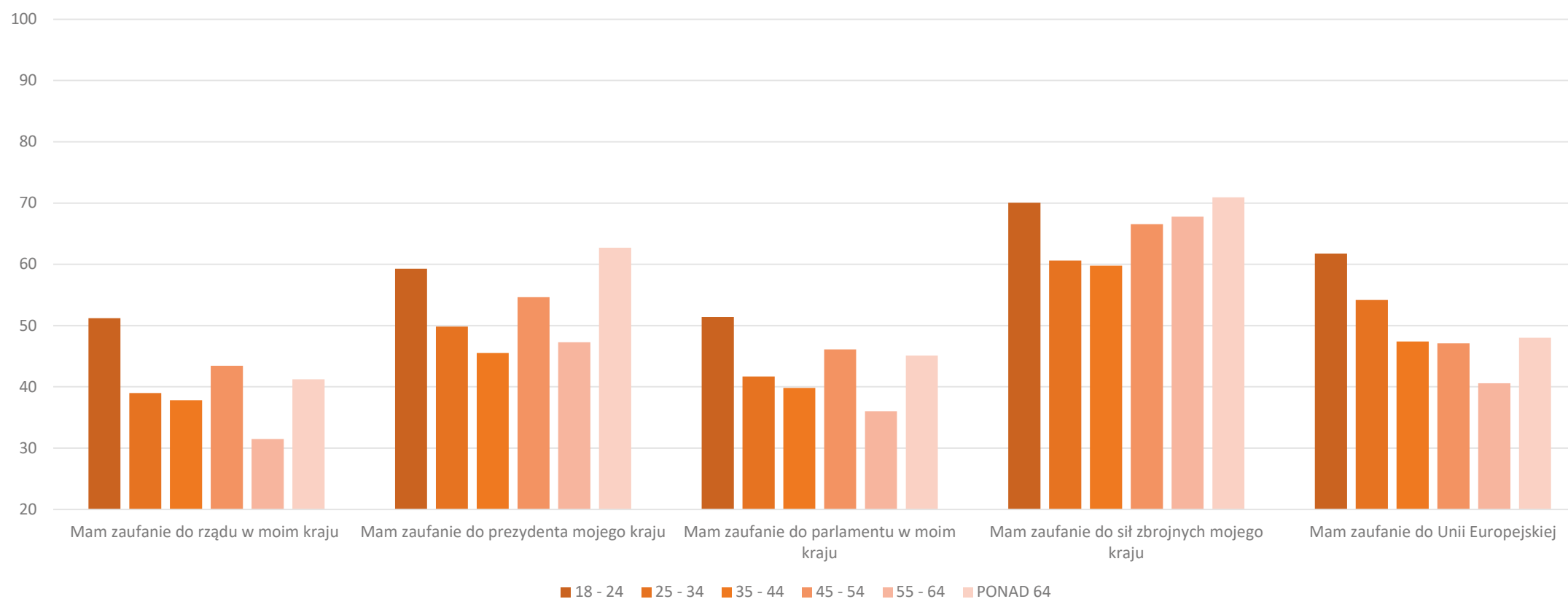
STOSUNEK DO INSTYTUCJI

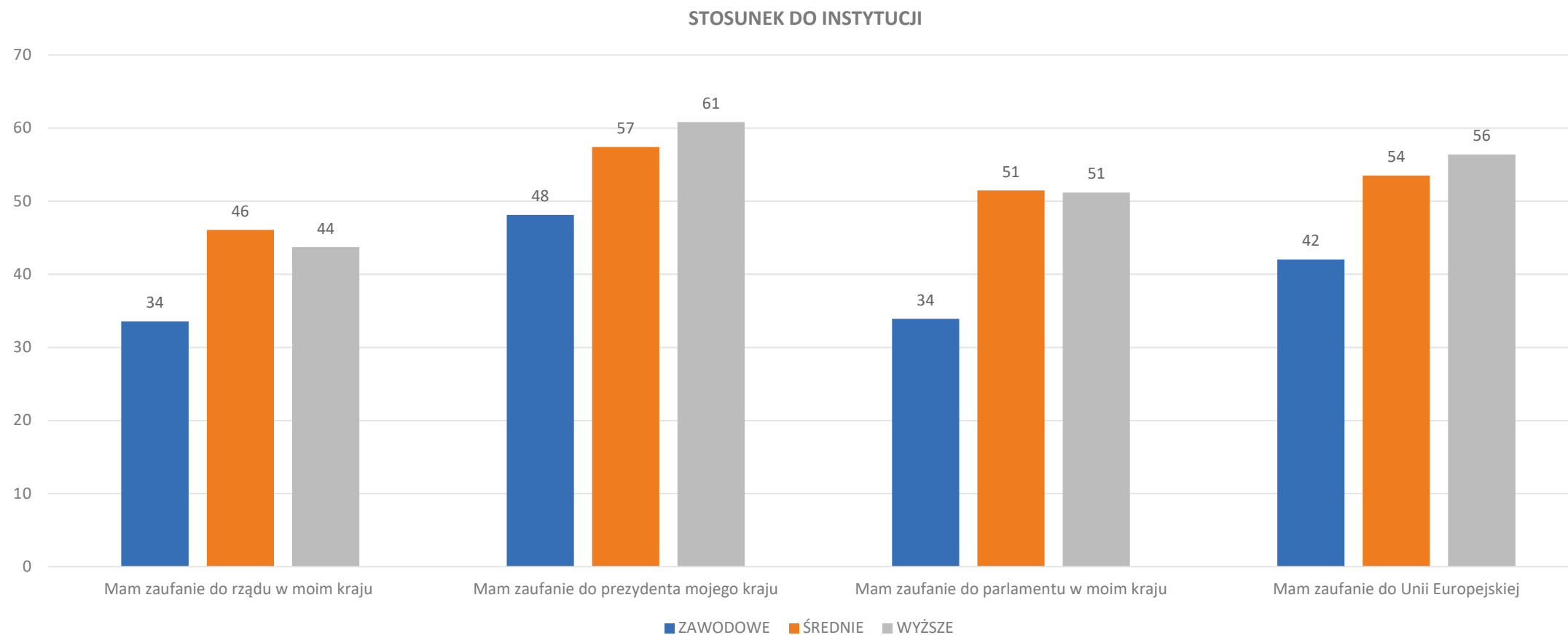
Zaufanie a wiek respondentów

STOSUNEK DO INSTYTUCJI

Zaufanie a wykształcenie respondentów

BIBLIOGRAFIA

Aker D. Y., *How possible "Multiple Identities"? The EU Public Opinion about the European Union and its Effects on European and National Identity*, „Cataloging-In-Publication Data” 2019, s. 243.

Anderson C. J., Hecht J. D., *The preference for Europe: Public opinion about European integration since 1952*, „European Union Politics” 2018, 19.4, s. 617-638.

Bielasiak J., *Determinants of public opinion differences on EU accession in Poland*, „Europe-Asia Studies” 2002, 54.8, s.1241-1266.

Dimitrov M. K., *What the party wanted to know: Citizen complaints as a "barometer of public opinion" in communist Bulgaria*, „East European Politics and Societies” 2014, vol. 28(2), s. 271-295.

Durach F., *Public Opinion towards the EU: Triumphalism, Euroscepticism or Banal Representations?*, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne 2016.

Durach F., *Public Opinion Towards the EU in Central and Eastern Europe: Different Representations of the EU*, „Communication and Entrepreneurship in the European Context” 2015, vol. 117.

Jerez-Mir M., Real-Dato J., Vazquez-Garcia R., *Identity and representation in the perceptions of political elites and public opinion: A comparison between southern and post-communist Central-Eastern Europe*, „Europe-Asia Studies” 2009, 61.6, s. 943-966.

Kolczynska M., Bürkner P. C., Kennedy L., Vehtari A., *Modeling public opinion over time and space: Trust in state institutions in Europe, 1989-2019*, London 2020.

Komunikaty CBOS:

15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, CBOS, Komunikat z badań nr 59/2019, Warszawa, IV 2019, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_059_19.PDF.

Czy PiS wyprowadza Polskę z Unii Europejskiej?, CBOS, Komunikat z badań nr 154/2018, Warszawa, XI 2018, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2018/K_154_18.PDF.

Jakiej Unii chcą Polacy?, CBOS, Komunikat z badań nr 50/2017, Warszawa, IV 2017, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2017/K_050_17.PDF.

Kucia M., *Public Opinion in Central Europe on EU Accession: The Czech Republic and Poland*, „Common Market Studies” 2009, vol. 37.

Lauterbach F., De Vries C. E., *Europe belongs to the young? Generational differences in public opinion towards the European Union during the Eurozone crisis*, „Journal of European Public Policy” 2020, vol. 27(2), s. 168-187.

Mason D. S., Klugel J. R., *Marketing democracy: Changing opinion about inequality and politics in East Central Europe*, Rowman & Littlefield, 2000.

Nasza Europa: 15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, red. P. Kowalski, S. Golinowska, B. Błaszczyk, Warszawa 2019.

Norris P., *The globalization of comparative public opinion research*, „Handbook of comparative politics” 2009, s. 522-540.

Onderco M., *Public support for coercive diplomacy: Exploring public opinion data from ten European countries*, „European Journal of Political Research” 2017, vol. 56(2), s. 401-418.

Priorytety nowej Komisji Europejskiej a interesy Polski. Oceny i wnioski, red. J. Barcz, Z. Czachór, Warszawa 2019.

Public opinion, party competition, and the European Union in post-communist Europe, eds. R. Rohrschneider, S. Whitefield, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2006.

Sadura P., Sierakowski S., *Polityczny cynizm Polaków. Raport z badań socjologicznych*, Warszawa 2019.

Słomczyński K. M., Tomescu-Dubrow I., *Representation of Post-Communist European countries in cross-national public opinion surveys*, „Problems of Post-Communism” 2006, 53(4), s. 42-52.

Standard Eurobarometr, 2018-2023.

Szpunar M., *Unia Europejska a kraje Europy Środkowej i Wschodniej w świetle badania opinii publicznej*, „Polska i Jej Wschodni Sąsiedzi” 4/2004, s. 173-182.

Trosiak C., *Polexit w świetle wyników badania opinii publicznej*, „Politeja” 2020, nr 3(66), s. 277-292, <https://doi.org/10.12797/Politeja.17.2020.66.19>.

Wike R., Poushter J., Silver L., Devlin K., Fetterolf J., Castillo A., Huang C., *European public opinion three decades after the fall of communism*, New York – London 2019.

Wojciechowski K., *Przyszłość projektu europejskiego, nadzieje i obawy*, [w:] *Nasza Europa: 15 lat Polski w Unii Europejskiej. Wartości, instytucje, swobody, polityki sektorowe, problemy i kluczowe wyzwania*, red. P. Kowalski, S. Golinowska, B. Błaszczyk, Warszawa 2019.

RAPORTY

Instytutu Europy Środkowej

Nr 4/2023

Oddajemy do rąk Czytelników czwarty i ostatni Raport z badań prowadzonych w 2023 roku w Instytucie Europy Środkowej w Lublinie nad stosunkiem opinii publicznej państw Trójmorza do Rosji i wojny na Ukrainie. Tym razem jego przedmiotem jest postrzeganie dwu instytucji międzynarodowych: NATO i UE oraz sześciu instytucji krajowych (prezydenta, rządu, parlamentu, sądów, wojska i policji) w kontekście ich reakcji na toczącą się na Ukrainie wojnę.

Przypomnijmy, że badanie prowadzone było metodą CAWI w dniach 1-13 lipca 2023 roku z uwzględnieniem pomiaru czasu reakcji respondentów (Time Reaction Methodology), co pozwala uzyskać pogłębione dane o ich rzeczywistych – a nie tylko deklarowanych – postawach. Jest to możliwe dzięki osiągnięciom współczesnej neuronauki i kogniistyki, które w ostatnich latach zostały przeniesione także do badań surveyowych. Uzyskane w ten sposób dane pozwalają dostrzec i lepiej zrozumieć istotę sprzężenia zwrotnego pomiędzy opinią publiczną a prowadzoną przez decydentów politycznych w 12 krajach Trójmorza polityką wewnętrzną i międzynarodową w tym czasie.

Raport prezentuje w formie infografik zestawienie danych pozyskanych od reprezentatywnej dla każdego z państw grupy respondentów, w kolejności: Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Litwa, Łotwa, Estonia, Rumunia, Bułgaria, Słowenia, Chorwacja i Austria. Układ dla każdego kraju jest taki sam. Zaczynamy od zaprezentowania danych socjo-demograficznych: płeć, wiek, wykształcenie, region i wielkość miejsca zamieszkania, wyznanie, wykonywany zawód, dochód i aktywność wyborcza. Na kolejnej infografice pojawiają się zbiorcze wyniki dla populacji danego kraju zadeklarowane w odpowiedziach na 10 stwierdzeń (atrybutów badawczych) odnośnie do postrzegania 6 instytucji krajowych i 2 międzynarodowych. Uwzględniamy tu także dane uzyskane dzięki pomiarowi czasu reakcji (TR) respondenta na dane stwierdzenie, które dzięki zastosowaniu odpowiednich wskaźników (Index pewności postawy i wskaźnik emocjonalności danego stwierdzenia – LSS) umożliwiają pogłębioną analizę postaw ugruntowanych. Zwłaszcza Index pewności jest w tego typu badaniach istotny, gdyż wskazuje on na stabilność danej postawy respondenta w przyszłości, co przekłada się na przewidywalność możliwych jego wyborów i zachowań (także wyborczych).

Fotografia na okładce: © View Apart | shutterstock.com